

การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗
โดยใช้สมุฏกภาพโปรแกรมกับสมุฏกคำกับภาพ

ปริญญานิพนธ์

ของ

คลอง มณีฉาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง ของ การศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
พฤษภาคม ๒๕๖๙

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปัญหานี้นี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

..... ประธาน
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือทั้งกำลังใจ และกำลังเงินจนปริญานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จ

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง กุมท และอาจารย์ไพโรจน์ เบาใจ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ตั้งแต่เริ่มงานวิจัยนี้ จนกระทั่งสำเร็จโดยสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อังคณา สายยศ อาจารย์เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์ ที่ได้กรุณา แนะนำและให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับสถิติการวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์สมควร กุมท หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนคาราคาม ที่ให้ความช่วยเหลือ และขอแนะนำ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ อาจารย์ปรีชา รอดขวัญ และอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แห่งโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทดลองแบบทดสอบ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสุเหร่าใหม่ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการ ทดลองแบบเรียน และขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่ และคณะครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียน วัดปากบ่อ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณอาจารย์ประทีน มณีฉาย ที่ได้ช่วยเหลือตลอดมาทุก ๆ ด้าน และ ขอขอบคุณคุณมนัส ภาควินัย คุณศิริชัย จำปาทอง ตลอดจนทุก ๆ ท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้ปริญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

คลอง มณีฉาย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
๔. ภูมิหลัง	1
๕ ความมุ่งหมายของการค้นคว้า	5
สมมุติฐานของการค้นคว้า	5
ความสำคัญของการค้นคว้า	5
ขอบเขตของการค้นคว้า	6
คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	8
เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปภาพ	8
เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนโปรแกรม	12
3 วิธีดำเนินการ	20
กลุ่มตัวอย่าง	20
การแบ่งกลุ่มตัวอย่าง	22
การสร้างเครื่องมือสำหรับการทดลอง	22
การสร้างแบบทดสอบ	23
การดำเนินการทดลอง	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	25
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักเรียน	
ที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรม สมุดคำกับภาพและ	
การสอนตามปกติ	28

การศึกษาวงการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้	
หลังจากการทดลองแล้ว 2 สัปดาห์	32
การศึกษาวงการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้	
หลังจากการทดลองแล้ว 4 สัปดาห์	35
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	39
บทย่อ	39
ความมุ่งหมายของการค้นคว้า	39
สมมุติฐานของการค้นคว้า	39
วิธีดำเนินการวิจัย	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
สรุปผลการค้นคว้า	41
อภิปรายผล	42
ข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	45
ภาคผนวก	51
ภาคผนวก ก. คำสถิติของการวิเคราะห์ข้อทดสอบ	52
ภาคผนวก ข. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	59
ภาคผนวก ค. แบบเรียนสมุคภาพโปรแกรม	77

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	20
2 คาสถิติพื้นฐานจากการทดสอบก่อนเรียน	21
3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการทดสอบก่อนเรียน ...	22
4 คาสถิติพื้นฐานจากผลการทดสอบทันทีภายหลังการทดลอง	29
5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนจากผลการทดสอบทันที ภายหลังการทดลอง	30
6 การทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างคู่ จากผล การทดสอบทันทีในการทดลอง	31
7 คาสถิติพื้นฐานจากการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ ครั้งที่ 1	32
8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนของการ เรียนรู้ ครั้งที่ 1	33
9 การทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างคู่ จากผลการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ ครั้งที่ 1	34
10 คาสถิติพื้นฐานจากการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ ครั้งที่ 2	35
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนของการ เรียนรู้ ครั้งที่ 2	36
12 การทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างคู่ จากผลการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ ครั้งที่ 2 ..	37

13	แสดงค่า P_H , P_L และค่า p , r ที่ได้จากการวิเคราะห์ ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบริหาร ราชการส่วนกลาง	54
14	แสดงค่า P_H , P_L และค่า p , r ที่ได้จากการวิเคราะห์ ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเก็บ ภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล	57

บัญชีภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ

1	กราฟเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทน ของการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลอง ก. กลุ่มทดลอง ข. และกลุ่มควบคุม	38
---	--	----

ภูมิหลัง

ปริมาณและคุณภาพของประชากรเป็นเงื่อนไขขั้นพื้นฐานของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับและรัฐจัดให้เปล่า แต่การเพิ่มปริมาณประชากรอย่างรวดเร็วของประเทศไทยได้ก่อให้เกิดปัญหาการจัดการศึกษามานานแล้ว ตัวอย่างเช่น รายงานของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2512 : 40 - 41) ถึงสภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปี พ.ศ. 2512 พบว่าประชากรนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความสามารถในการทำเลขคณิต อ่านและเขียน พอที่จะนำเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เพียงร้อยละ 67 ส่วนที่ยังไม่ถึงขั้นร้อยละ 33 ทั้ง ๆ ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เช่นกัน และกระทรวงศึกษาธิการ (ศึกษาธิการ, กระทรวง, 2514 : 34 - 35) ได้รายงานว่า ในปี พ.ศ. 2512 ระดับประถมศึกษาตอนต้น มีผู้สอบตกซ้ำชั้นและออกกลางคันร้อยละ 18.80 ซึ่งเป็นปริมาณที่สูงและจากสาเหตุการเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็ว องค์การยูซอม (USOM) (อ้างจากวีระ บุญยะนิวาศ, 2515 : 217) ได้สำรวจพบว่าทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ทางด้านการศึกษามาก

กรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2517 : 74 - 75) ได้รายงานถึงจำนวนและอัตราส่วนของประชากรในวัยเรียน (7 - 24 ปี) ปีการศึกษา 2514 ไว้ดังนี้ ประชากรในวัยเรียน 15.083 ล้านคน เป็นประชากรในโรงเรียน 6,436 ล้านคน ประชากรที่ไม่ได้เรียน 8.54 ล้านคน และเป็นประชากรที่ศึกษานอกระบบ 0.092 ล้านคน และรายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, 2518 : 26) ได้บอกไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2517 จะมีจำนวนประชากรในวัยเรียนประมาณ 16.48 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นประชากรในระบบโรงเรียนประมาณ 7 ล้านคน ที่เหลือก็เป็นประชากรที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน ซึ่งจะเห็นว่ามีเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรในวัยเรียน การแก้ไขก็อาจทำได้โดยการขยายปริมาณของโรงเรียน ครู ฯลฯ

ให้เพียงพอกับอัตราการเพิ่มของประชากร ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ยากมาก จึงเห็นได้ว่าปัญหาการเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็วทำให้เกิดปัญหาทางการศึกษามากแล้ว และยังไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ในปัจจุบัน ช้ายังทำให้เกิดปัญหาค่าอื่น ๆ ตามมาอีกมาก เช่น ปัญหาทางคานสังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ

ด้วยสาเหตุดังกล่าวแล้ว จึงได้มีการพยายามหาหนทางที่จะจัดการศึกษาให้เพียงพอแก่ประชาชน เพื่อประกันความมั่นคงของประเทศ เพิ่มพูนเศรษฐกิจ และเพื่อการปรับตัวของพลเมืองที่ต้องเผชิญหน้ากับลักษณะสังคมที่เปลี่ยนแปลง ฯลฯ ซึ่งก็ต้องจัดการศึกษาให้ครอบคลุมและกว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งในระบบโรงเรียนภาคปกติ และการศึกษาจากระบบโรงเรียนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เป็นการศึกษาชีวิต (Lifelong Education) ซึ่งการจัดการศึกษาแบบนี้จะต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยอย่างมาก (ศึกษาธิการ, กระทรวง, 2517 : 1 - 153) //

ปัจจุบันนักการศึกษาได้คิดและทดลองใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาขึ้นหลายประการ เช่น การใช้วิทยุและโทรทัศน์ทางการศึกษา การใช้ชุดการสอนสำเร็จรูป (Learning Package) การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ (Learning Centre) การจัดโรงเรียนระบบไม่แบ่งชั้น (Non - Graded School) การใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ (Systems Approach) ในการเรียนการสอน การสอนด้วยเครื่องสอน (Teaching Machine) การสอนด้วยแบบเรียนสำเร็จรูป (Programmed Textbook) และการใช้สมุคภาพแบบที่ใช้เรียนด้วยตนเอง (Pictorial Programmed Text) ฯลฯ

จากรายงานการสัมมนาการศึกษาออกโรงเรียน(ศึกษาธิการ, กระทรวง, 2517 : 1 - 153) ได้สรุปข้อเสนอแนะไว้ข้อหนึ่งว่า ตามชนบทที่มีครูน้อยหรือโรงเรียนที่มีครูคนเดียว และประชากรนักเรียนที่ไม่ได้เรียน ควรจะคิดค้นตำราเรียนให้นักเรียนได้สนใจและมีโอกาสเรียนด้วยตนเอง โดยใช้สมุคภาพมีคำบรรยายและแบบฝึกหัดหรือหนังสือ

การรู้ตนหรือวิธีการอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะทำนองเกี่ยวกับการสอนด้วยเครื่องช่วยสอน (Teaching Machine) หรือการสอนด้วยแบบเรียนสำเร็จรูป (Programmed Textbook)

แบบเรียนสำเร็จรูป (Programmed Textbook) หรือบทเรียนสำหรับเรียนด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วช้าต่างกันตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล แต่ก็ได้ประสบความสำเร็จเท่าเทียมกันทั้งนักเรียนที่เรียนอ่อน ปานกลาง และนักเรียนที่เก่งและยังช่วยให้เด็กที่ไม่มีโอกาสเรียนในโรงเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (เปื้อง กุมุท, 2516 : 112) ผู้เรียนสามารถศึกษาไปตามลำดับชั้นโดยปฏิบัติตามคำแนะนำที่กำหนดไว้ในแบบเรียน ซึ่งเนื้อหาภายในได้รับการแตกย่อยและจัดลำดับชั้นจากง่ายไปหาสิ่งที่ซับซ้อนทีละน้อย แบบเรียนนี้จะทำหน้าที่สอนนักเรียนเป็นรายตัวทำให้นักเรียนกระทำพฤติกรรมตามที่กำหนดและจัดไว้ให้ จนในที่สุดนักเรียนจะเกิดความเข้าใจตามที่บทเรียนได้กำหนดไว้ (Schramm, 1964 : 1)

แต่นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาทั้งหลายมักจะใช้ร่วมกับรูปภาพจากเครื่องฉาย จอโทรทัศน์ แบบเรียนโปรแกรม ฯลฯ เพราะรูปภาพจะช่วยพัฒนาการสอนได้มากมาย และจากการวิจัยของโทบินและคณะ (Tobin and Others, 1968 : 7) พบว่าการใช้สื่อทัศนวัสดุและภาพเข้าร่วมในแบบเรียนโปรแกรมจะช่วยให้ผลการเรียนรู้ดีกว่าการใช้แบบเรียนโปรแกรมเพียงอย่างเดียว

ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยคิดว่าสมุคภาพในลักษณะแบบเรียนโปรแกรมจึงคล้ายกับบทเรียนด้วยตนเองในรูปสไลด์เทป หรือสมุดลำดับภาพ (Flip Chart) แต่ภาพจะปรากฏอยู่ในสมุคแบบเรียนแทนภาพที่ฉายไปบนจอ ส่วนเสียงจากเทปก็จะแทนด้วยข้อความประกอบอยู่ในหน้าสมุคนั้น และมีแบบฝึกหัดตามหลักของแบบเรียนโปรแกรมเป็นตอน ๆ ไป ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองดังกล่าวแล้ว โดยไม่ต้องมีเครื่องฉาย ไม่ต้องใช้ไฟฟ้า จึงออกจะเหมาะสมแก่สภาพเศรษฐกิจและแนวโน้มของการจัดการศึกษาของ

ประเทศไทยมาก เพราะแบบเรียนโปรแกรมภาพ (Pictorial Programmed Texts) ไม่ต้องลงทุนหรือเสียค่าใช้จ่ายสูงเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในบรรณานุกรมและเทคโนโลยีอื่น ๆ และสามารถใช้ได้กว้างขวางทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบ

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางสังคม เป็นการสอนให้บุคคลเลื่อมใสและปฏิบัติตามหลักและวิธีการประชาธิปไตย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน เช่นการปกครอง การเสียภาษีอากร การรักษาทรัพยากรของชาติ การช่วยเหลือชุมชน ฯลฯ และยังฝึกอบรมด้านศีลธรรม วัฒนธรรมเป็นการกล่อมเกลาจิตใจให้รักชาติบ้านเมือง การสร้างความรู้ความเข้าใจและการใช้เหตุผลของตนเองในวิชาสังคมศึกษาให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง (ศึกษาธิการ, กระทรวง, 2516 : 14 - 15) ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดในการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, 2518 : 15) ที่กล่าวว่า "การศึกษาที่พึงประสงค์จะต้องเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะและทัศนคติให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมอันตนมีส่วนร่วมอยู่ แลวนำความรู้ความเข้าใจมาใช้แก้ปัญหาและเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น โดยกลมกลืนกับธรรมชาติ"

ลักษณะเช่นนี้ของเนื้อหาวิชาสังคมจึงน่าจะเหมาะสมที่จะสอนด้วยสมุดภาพโปรแกรมหรือสมุดคำศัพท์ภาพธรรมดา เพราะภาพเป็นจุดรวมความสนใจของผู้เรียนและสามารถจะศึกษารายละเอียดคนานหรือบ่อยครั้งเท่าไรก็ได้ ขณะเดียวกันก็จะช่วยให้ผู้เรียนได้กระทำกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแข็งขัน (Active Participant) ซึ่งผลการเรียนรู้จะเป็นอย่างไรนั้นก็จะได้เปรียบเทียบกับการสอนตามปกติ ซึ่งผู้วิจัยจะได้กระทำต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรม สมุดลำดับภาพและการสอนตามปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรม สมุดลำดับภาพและการสอนตามปกติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรมกับสมุดลำดับภาพ สูงกว่าการสอนตามปกติ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพ โปรแกรมกับสมุดลำดับภาพ ไม่แตกต่างกัน
3. ความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรมกับสมุดลำดับภาพ สูงกว่าการสอนตามปกติ
4. ความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรมกับสมุดลำดับภาพ ไม่แตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการวิจัยถ้าปรากฏว่าสมุดภาพโปรแกรมและสมุดลำดับภาพใช้ได้ผลดีก็จะได้นำไปใช้แทนสื่อทัศนวัสดุประเภทเครื่องฉายต่าง ๆ และหนังสือแบบเรียนในปัจจุบันได้ เพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษาในด้านการขาดแคลนหนังสือเรียน อุปกรณ์การสอนและวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย
2. สามารถนำสมุดภาพโปรแกรมไปช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและการศึกษานอกระบบซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพ ทางการศึกษาของประชากรให้สูงและกว้างขวางยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางในการสร้างและการใช้สมุดภาพ โปรแกรมในการเรียนการสอนโดยทั่วไป

ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปีการศึกษา 2519 ของโรงเรียนวัดปากบ่อ กรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คน
2. กำหนดการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519
3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
 - 3.1 สมุคภาพโปรแกรม สร้างตามหลักการเขียนแบบเรียนโปรแกรม 2 เรื่อง คือ
 - ก. ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
 - ข. การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล
 - 3.2 สมุคลำดับภาพ สร้างโดยใช้ภาพชุดเกี่ยวกับภาพในสมุคภาพโปรแกรมและมีจำนวนภาพเท่ากัน
 - 3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) มีตัวเลือก 4 ตัว เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง 60 ข้อ เรื่องการเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล 30 ข้อ รวม 90 ข้อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ หมายถึง ปริมาณการเรียนรู้หรือคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการตอบแบบทดสอบที่วิเคราะห์แล้ว

ความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) หมายถึง ผลการเรียนรู้หรือคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการตอบแบบทดสอบชุดเดิมโดยทำการทบทวนในช่วงระยะเวลา 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์หลังการสอนแต่ละเรื่องจบแล้ว

สมุดภาพโปรแกรม หมายถึงบทเรียนด้วยตนเองที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยใช้ภาพถ่าย ภาพวาดและแผนภูมิต่าง ๆ ประกอบคำบรรยาย คำเนื้เนื้อเรื่องสัมพันธ์เป็นลำดับกันไปจนจบ แต่ละเรื่องโดยอาศัยขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

การสอนโดยใช้สมุดลำดับภาพ หมายถึงการสอนที่ผู้วิจัยทำการสอนเองโดยใช้สมุดลำดับภาพ ซึ่งมีขนาดภาพ 10" x 12" ประกอบการสอน ไม่ใช้อุปกรณ์อย่างอื่น

การสอนตามปกติ หมายถึงการสอนตามธรรมชาติครูทั่วไปใช้สอนเป็นประจำวัน โดยอาศัยหลักสูตร แบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โครงการสอนของกรุงเทพมหานคร และอุปกรณ์การสอนเท่าที่จัดหาได้ตามปกติ

กลุ่มทดลอง ก. หมายถึงกลุ่มที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรมด้วยตนเอง

กลุ่มทดลอง ข. หมายถึงกลุ่มที่เรียนจากสมุดลำดับภาพ

กลุ่มควบคุม หมายถึงกลุ่มที่ผู้วิจัยทำการสอนตามปกติ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เพื่อความสะดวกในการศึกษาพิจารณาทั้งทางด้านทฤษฎีและผลการวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงขอแยกเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 2 ตอนคือ

1. เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปภาพ
2. เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนโปรแกรม

1. เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปภาพ

รูปภาพใด่แกภาพนิ่ง (Still pictures) ทั้งประเภททึบแสงและโปร่งแสง ซึ่งมีอยู่หลายชนิด เช่น ภาพถ่าย ภาพพิมพ์ และภาพวาดต่าง ๆ (Edgar Dale, 1962 : 581)

การวิจัยเกี่ยวกับรูปภาพพบว่า การใช้ภาพให้สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนและถึงแม้ว่าภาพจะให้ประสบการณ์ตรงน้อยกว่าสื่อที่จัดอยู่ในชั้นฐานของกรวย ประสบการณ์ (Cone of Experiences) แต่ภาพก็มีข้อดีในตัวเองที่สามารถนำผู้เข้าใกล้ชีวิตความจริง และช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้แบบรูปธรรมทางจิตประสาทมาก (ร้อยละ 75) เมื่อเทียบกับประสาทสัมผัสอื่น ๆ คือ โสตประสาท กายประสาท จีวรประสาทและฆานะประสาท (ร้อยละ 13, 5, 3 และ 3 ตามลำดับ (Edgar Dale, 1962 : 243)

ประโยชน์ของรูปภาพต่อการเรียนการสอนมีมากทั้งที่ สมพงษ์ ศิริเจริญและคนอื่นๆ (สมพงษ์ ศิริเจริญและคณะ, 2506 : 61 - 66) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของรูปภาพดังนี้

1. รูปภาพจำลองเอาความจริงมาให้ผู้เรียนศึกษารายละเอียดได้
2. รูปภาพช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวได้นานและดีขึ้น

3. รูปภาพนำเอาสิ่งที่ผู้เรียนไม่เคยพบเห็นหรืออยู่ห่างไกลหรือใหญ่โตมากมาให้ผู้เรียนศึกษาได้
4. รูปภาพเป็นจุดรวมความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ร่วมกัน
5. รูปภาพช่วยในการสรุปบทเรียน
6. รูปภาพจะใช้เวลาศึกษานานเท่าไรก็ได้หรือจะดูซ้ำกี่ครั้งก็ได้
7. รูปภาพใช้ได้เหมาะสมกับการเรียนการสอนเกือบทุกวิชาและทุกระดับการศึกษา ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยคุณค่าของภาพชนิดต่าง ๆ อยู่มาก เช่น เวอร์นอน (Vernon, 1960 : 180 - 187) ได้วิจัยเกี่ยวกับสื่อการสอนในเรื่องต่าง ๆ หลายเรื่อง ผลการวิจัยสรุปรวมได้ว่า ภาพยนตร์และสไลด์ เป็นอุปกรณ์ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ได้พอ ๆ กับภาพยนตร์เสียง

ส่วนนิวตัน (Newton, 1965 : 321 - 323) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบผลการใช้สมุดภาพที่ครูทำขึ้นเองกับฟิล์มสตริฟที่มีขายทั่วไป สอนเนื้อหาอย่างเดียวกันแก่นักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาในรัฐอินเดียนา ปรากฏผลว่านักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพและฟิล์มสตริฟ เรียนได้ผลเท่าเทียมกันและระดับความสามารถของผู้เรียนทั้งกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนเมื่อใช้สมุดภาพและฟิล์มสตริฟเป็นอุปกรณ์การสอนแล้วจะเรียนได้ผลเท่ากัน

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1951 : 119) ได้ทำการวิจัยถึงคุณค่าโดยทั่วไปของวัสดุทัศนวัสดุในการสอนวิชาสุขศึกษาให้แก่ประชาชน ผลปรากฏว่า สไลด์และฟิล์มสตริฟเป็นอุปกรณ์การสอนที่มีประสิทธิภาพสูง และให้ผลด้านการช่วยสร้างความประทับใจที่ลึกซึ้งและกินเวลานาน

เมซิงู กิจระการ (เมซิงู กิจระการ, 2515 : 54 - 57) ได้ทดลองเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ของนักศึกษาชาย - หญิง เรื่องการวางแผนครอบครัวจากการใช้ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริฟ และสมุดคำศัพท์ภาพ (Flip chart) เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนกับการสอนแบบอธิบายโดยไม่ใช้อุปกรณ์การสอน ใช้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยครูนครปฐมและวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา จำนวน 280 คน

แบ่งกลุ่มเป็นสี่กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าการสอนโดยใช้สื่อบันทึกภาพเป็นอุปกรณ์การสอนให้ผลการเรียนรู้และความคงอยู่ในการจำสูงกว่าการสอนโดยอุปกรณ์ประเภทอื่น ๆ หรือการสอนตามปกติ

ในปี พ.ศ. 2514 เต็มดวง เศรษฐจินดา (เต็มดวง เศรษฐจินดา, 2514 : 68 - 70) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้ของนักเรียนที่สอนโดยครูใช้สื่อบันทึกภาพ และฟิล์มสตริฟเป็นอุปกรณ์การสอนกับการสอนแบบอธิบายโดยไม่มีอุปกรณ์ใด ๆ ในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2513 ของโรงเรียนวัดหนัง จำนวน 90 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน ผลปรากฏว่า การใช้สื่อบันทึกภาพทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้ดีกว่ากลุ่มที่สอนแบบไม่มีอุปกรณ์การสอน สำหรับการใช้อื่อบันทึกภาพและฟิล์มสตริฟให้ผลการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งก็คล้ายกับการวิจัยของประภา ภูวน

ประภา ภูวน (ประภา ภูวน, 2514 : 43) ได้ทำการวิจัยเพื่อทดลองเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ขอความจริง (Factual learning) วิชาวิทยาศาสตร์จากการใช้สไลด์กับรูปภาพประกอบการสอน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มแรกสอนโดยใช้สไลด์ประกอบการสอน กลุ่มที่ 2 สอนโดยใช้ภาพชุดเกี่ยวกับสไลด์เป็นอุปกรณ์การสอน และกลุ่มควบคุมสอนแบบอธิบาย โดยไม่มีใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน ปรากฏผลว่า

1. การสอนโดยใช้สไลด์เป็นอุปกรณ์การสอนกับการสอนโดยใช้รูปภาพเป็นอุปกรณ์การสอน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขอความจริงได้ไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้สไลด์เป็นอุปกรณ์การสอนเรียนรู้ขอความจริงได้มากกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบอธิบาย โดยไม่มีอุปกรณ์การสอน

เพราะฉะนั้นภาพจึงเป็นอุปกรณ์ที่ใช้อย่างได้ผลต่อการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นภาพถ่าย ภาพวาดเหมือนหรือภาพวาดลายเส้นซึ่งประสงค์ นี้มมา (ประสงค์ นี้มมา, 2517 : 52 - 54) ได้ทดลองเปรียบเทียบผลการใช้สไลด์ที่สร้างขึ้นมาจากภาพถ่าย ภาพวาดเหมือนและภาพวาดลายเส้นเป็นวัสดุประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อที่จะศึกษาความชอบ เปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้ กับเปรียบเทียบในเรื่องเพศต่อความชอบภาพชนิดต่าง ๆ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ชนิดของภาพที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือภาพถ่าย
2. ปริมาณการเรียนรู้ของกลุ่มนักเรียนที่เรียนจากภาพแต่ละชนิดไม่แตกต่างกันเลย
3. เพศไม่มีผลต่อความชอบภาพชนิดต่าง ๆ ที่นำมาทดลองเลย
4. ความคงทนของการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากภาพชนิดต่าง ๆ ดังกล่าวไม่แตกต่างกันเลย

ในการประชุมสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11 - 16 ปี ซึ่งกรมวิชาการจัดขึ้น (กรมวิชาการ, 2516 : 295) ที่ประชุมก็ได้เน้นถึงความสำคัญของภาพในหนังสือของเด็กวัยนี้ว่า ภาพในหนังสือสำหรับเด็กวัย 11 - 16 ปี ถึงแม้จะดูเหมือนจำเป็นน้อยกว่าเด็กเล็กก็ตาม ความสำคัญของภาพก็ยังช่วยให้หนังสือน่าสนใจได้อ่าน และจากการสำรวจความสนใจของเด็กวัยนี้เอง ปรากฏว่าเด็กยังชอบให้มีภาพอยู่ และให้เป็นภาพที่ชัดเจน มีรายละเอียดให้ดูได้และถูกต้อง

จากทฤษฎีและผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยคิดว่าภาพหนึ่งที่จัดทำในรูปแบบของสมุดภาพโปรแกรม (Pictorial Programmed Texts) หรือจะดัดแปลงเป็นสมุดคำกับภาพก็สามารถใช้เป็นอุปกรณ์การสอนได้ผลดีพอ ๆ กับภาพยนตร์ ภาพเคลื่อนไหวและสไลด์ โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าและยังมีความสะดวกต่อการใช้แก่ผู้สอนและผู้เรียนมากกว่าอุปกรณ์ดังกล่าวมาแล้วด้วย

2. เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโปรแกรม

เป็รื่อง กุมุท (เป็รื่อง กุมุท, 2515 : 1) ได้นิยามความหมายของบทเรียนโปรแกรมหรือบทเรียนสำเร็จรูปไว้ว่า "หมายถึงลำดับประสบการณ์ที่จัดวางไว้ สำหรับนำผู้เรียนไปสู่ความสามารถโดยอาศัยหลักความสัมพันธ์ของสิ่งเร้ากับการตอบสนองซึ่งได้พิสูจน์แล้วว่ามีประสิทธิภาพ"

ลักษณะที่สำคัญของแบบเรียนโปรแกรมนี้นี้

1. เป็นความรู้อย่อย ๆ ซึ่งเรียงลำดับไว้อย่างดีตามหลักตรรกวิทยา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนไปทีละน้อย จากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่ความรู้ใหม่ เป็นการเร้าความสนใจของนักเรียนไปให้ตัว
2. ความรู้นั้นจะได้รับการตอบสนองจากผู้เรียนอย่างเปิดเผย โดยผู้เรียนจะต้องปฏิบัติหรือตอบคำถามแต่ละกรอบ (Frame) ตามวิธีที่กำหนดให้
3. คำตอบของนักเรียนจะได้ทราบผลทันทีโดยจะมีคำตอบไว้ให้ตรวจสอบ
4. ผู้เรียนมีโอกาสเรียนด้วยตนเองโดยไม่จำกัดเวลา การใช้เวลาศึกษาบทเรียนขึ้นอยู่กับสติปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคล (Robert, 1966 : 727 - 728)

ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการสร้างและใช้แบบเรียนโปรแกรมกันอย่างแพร่หลายในหลายประเทศ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนหรือแก้ปัญหาทางการศึกษา ขณะเดียวกันก็มีการวิจัยและศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของแบบเรียนโปรแกรม ซึ่งพอสรุปได้ว่า

1. การสอนโดยแบบเรียนโปรแกรมนี้นี้ เหมือนการสอนนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาคความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนได้ นักเรียนจะประสบผลสำเร็จในการเรียนจากบทเรียนนี้ได้ทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งและนักเรียนอ่อน

2. การใช้วิธีสอนแบบนี้จะช่วยยกฐานะของครูให้สมกับเป็นนักการศึกษา เพราะการนำวิธีการใหม่เข้ามาใช้ย่อมเป็นการกระตุ้นและผลักดันให้ครูจำเป็นต้องเพิ่มความรู้ ความคิด ความสามารถและประสบการณ์ของตน

3. แก้ปัญหาการขาดแคลนครูและสถานที่เรียน เพราะครูคนเดียวอาจใช้แบบเรียนโปรแกรมสอนนักเรียนได้คราวละมาก ๆ และผู้เรียนก็สามารถศึกษาจากบทเรียนได้ด้วยตนเอง ทั้งในและนอกเวลาเรียน ฯลฯ

ฟราย (Fry, 1963 : 38 - 41) ได้ให้หลักในการพิจารณาทำแบบเรียนโปรแกรมว่าผู้เขียนบทเรียนโปรแกรมควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

1. ตัวผู้เรียน ผู้เขียนโปรแกรมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้เรียน อย่างกว้าง ๆ เช่น อายุ ระดับชั้น พื้นฐาน ความรู้เดิม พื้นฐานทางวัฒนธรรม ความต้องการของผู้เรียน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการสร้างแบบเรียนโปรแกรมมากทั้งในด้านการออกแบบและการผลิต

2. ผลที่ต้องการ ก่อนที่จะสอนต้องมีการตั้งจุดมุ่งหมายก่อนว่า ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร เนื้อหาที่จะเขียนโปรแกรมจะได้ตรงตามจุดมุ่งหมายและสามารถวัดผลตรงตามที่ต้องการ

3. เนื้อหาวิชา ก่อนการจัดทำต้องเขียนเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ไว้แล้ว จึงแบ่งเป็นหัวข้อย่อย ๆ ตามลำดับของเนื้อหาเพื่อจะนำมาจัดกรอบ

4. วิธีการสอน การสอนแบบโปรแกรมเป็นเพียงวิธีสอนอย่างหนึ่งเท่านั้น ก่อนที่ผู้เขียนโปรแกรมจะจัดทำโปรแกรมในเรื่องใด ๆ จึงควรพิจารณาดูก่อนว่า มีวิธีการสอนใดบ้างที่เหมาะสมสำหรับเนื้อหานั้น ก็จัดเข้ามาอยู่ในการสอนแบบโปรแกรม ครูอาจใช้การสอนแบบโปรแกรมที่ผู้อื่นสร้างขึ้นหรือสร้างเองก็ได้

5. ความสิ้นเปลือง ควรจะมีการพิจารณาว่าโปรแกรมที่สร้างขึ้นนั้น มีความสิ้นเปลืองมากน้อยเพียงใด คำนวณกับเวลาที่เสียไปหรือไม่ ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้การสอนแบบโปรแกรม ควรจะเลือกบทเรียนโปรแกรมในรูปหนังสือ เนื่องจากโปรแกรมที่ใช้กับเครื่องสอนนั้นอาจสิ้นเปลืองมากกว่า เพราะเครื่องสอนมีราคาแพง

6. ชนิดของโปรแกรม จะเป็นชนิดใดควรที่จะเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ผู้เรียนและจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

การสร้างบทเรียนโปรแกรมที่ต้นนั้นจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการสร้างแบบเรียนโปรแกรม ซึ่งเปรี๊ยะ กุมุท (เอกสารโรเนียว, 2518 : 2 - 7) ได้เสนอลำดับขั้นในการเขียนแบบเรียนโปรแกรมเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ขั้นตอนวางแผนทางวิชาการ

1.1 การกำหนดเนื้อหาวิชาและระดับชั้น

1.2 ตั้งจุดมุ่งหมาย

1.2.1 จุดมุ่งหมายทั่วไป (General Objective)

1.2.2 จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)

1.3 วิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้การวิเคราะห์ภาระกิจ (Task Analysis) เพื่อแตกเนื้อหาให้ละเอียดและเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก

1.4 สร้างแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้ Pretest และ Post test

2. ขั้นตอนดำเนินการเขียน

2.1 เขียนกรอบสุดท้ายของแต่ละเนื้อหาย่อย ๆ (Criterion Frame)

2.2 เขียนกรอบสอน (Teaching Frame) และกรอบฝึกหัด (Practice Frame)

2.3 นำออกทดลองใช้เป็นรายบุคคล (Individual Try out) แล้วปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำออกทดลองใช้เป็นกลุ่มเล็ก (Group Try out) แล้วปรับปรุงแก้ไข

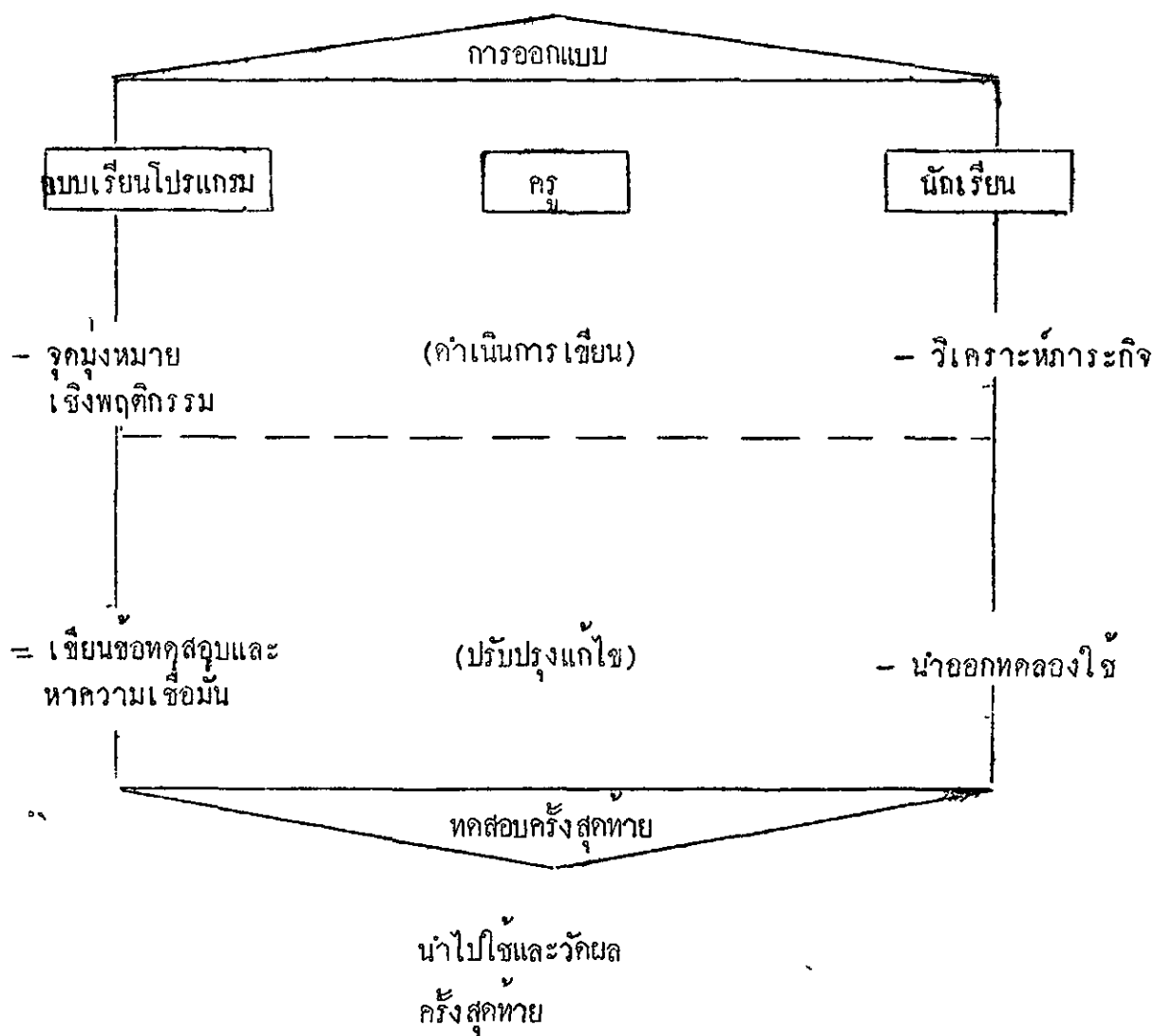
2.5 นำออกทดลองใช้กับห้องเรียนจริง (Field Try out) และปรับปรุงแก้ไขเป็นครั้งสุดท้าย

3. ขั้นการใช้ผลิตผล (Implementation) นำบทเรียนโปรแกรมที่ได้ทดลองครบตามขั้นตอนการมาใช้กับนักเรียนทั่วไป แล้วคอยติดตามผลเพื่อการปรับปรุงครั้งต่อไป เพื่อให้บทเรียนสมบูรณ์ที่สุด

ฉะนั้นบทเรียนโปรแกรมจึงเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นตามแบบวิธีระบบ (Systems Approach) ซึ่งมีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ดังรูปแบบข้างล่าง

โครงสร้างตามวิธีวิเคราะห์ระบบ
ของแบบเรียนโปรแกรม

- จุดมุ่งหมายทั่วไป
- การวางขอบเขตของงาน

การวิจัยเปรียบเทียบระหว่างการใช้บทเรียนโปรแกรมภาพกับสมุดคำศัพท์ภาพนั้น ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดทำมาก่อน ส่วนมากการวิจัยก็จะทำกันในรูปของแบบเรียนโปรแกรม เปรียบเทียบกับการสอนตามปกติ

แชรรม (Schramm, 1964 : 5) ได้รวบรวมการวิจัยที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบ การสอนแบบโปรแกรมกับการสอนตามปกติ รวม 36 เรื่อง ซึ่งกระทำในระดับวิทยาลัย 16 เรื่อง ระดับมัธยม 4 เรื่อง ระดับประถม 5 เรื่อง นักศึกษาผู้ใหญ่ 10 เรื่อง และ เด็กที่เรียนช้า 1 เรื่อง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 18 เรื่อง อีก 17 เรื่อง การสอนแบบโปรแกรมให้ผลดีกว่า และมี 1 เรื่อง ที่การสอนตามปกติให้ผลดีกว่า ส่วนเคย์ แอนเนท และไซม์ (Leath, 1966 : 69) ได้สำรวจการวิจัยการสอนแบบ โปรแกรมกับการสอนตามปกติ 39 เรื่อง พบว่า 27 เรื่องการสอนแบบโปรแกรมดีกว่า อีก 10 เรื่องได้ผลพอ ๆ กัน และมี 2 เรื่องที่การสอนตามปกติได้ผลดีกว่า

ส่วนการวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนโปรแกรมภาพกับบทเรียนโปรแกรมธรรมดาและ การสอนตามปกติ เท่าที่รวบรวมได้มีดังนี้

เวนทและคณะ (Wendt and others, 1968 : 106) ได้ทำการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้แบบเรียนโปรแกรมภาพแบบสาขา (Branching) กับ แบบเรียนโปรแกรมธรรมดา (Linear) กับการสอนตามปกติในเรื่อง "การใช้ห้องสมุด" ซึ่งปรากฏว่านักเรียนสามารถเรียนรู้จากการสอนตามปกติและแบบเรียนโปรแกรมทั้ง 2 แบบ พอ ๆ กัน แต่นักเรียนที่ค่อนข้างฉลาดสามารถเรียนรู้จากบทเรียนโปรแกรมภาพ แบบสาขา ได้ผลดี โดยใช้เวลาน้อยกว่าแบบเรียนโปรแกรมธรรมดา

โรเบอร์ต (Robert, 1968 . 72 - 74) ได้วิจัยการใช้แบบเรียนโปรแกรม ภาพกับการสอนตามปกติในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้แบบเรียนโปรแกรมภาพที่สร้างขึ้นเองตาม หลักการสร้างแบบเรียนโปรแกรมทดลองกับนักเรียนระดับ 9 จำนวน 58 คน ในมลรัฐเท็กซัส ผลปรากฏว่า

1. ผลการเรียนรู้จากการเรียนโดยใช้แบบเรียนโปรแกรมภาพ กับการสอนตามปกติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลทำให้ครูมีเวลาว่างมากขึ้น สามารถค้นคว้าและช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

2. การทำการบ้านจากแบบเรียนโปรแกรมภาพทำให้นักเรียนชอบเรียนมากกว่า ใช้ตำราแบบเดิม

3. การสะกดคำของนักเรียนดีขึ้นมาก

4. นักเรียนที่อ่อนสามารถปรับตัวในการเรียนได้ดีขึ้น

ดาเวอร์ (Dwyer, 1968 : 114 – 116) ได้ทดลองใช้แบบเรียนโปรแกรม ภาพ 3 ชนิด คือ

ก. โปรแกรมที่ใช้ภาพวาดลายเส้น

ข. โปรแกรมที่ใช้ภาพแรเงา

ค. โปรแกรมที่ใช้ภาพถ่ายจริง

สอนวิชาแพทย์เปรียบเทียบกับแบบเรียนโปรแกรมธรรมดาที่ไม่มีภาพ ปรากฏผลว่า

1. โปรแกรมที่ใช้ภาพวาดลายเส้นง่าย ๆ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ สังกัป (concept) ได้ดี

2. โปรแกรมที่ใช้ภาพแรเงาและภาพถ่ายจริง ช่วยให้เข้าใจในเรื่องตำแหน่ง และ โครงสร้างได้ดี

3. โปรแกรมที่ไม่มีภาพเรียนได้ดีในคำศัพท์

เทลเลอร์ (Taylor, 1970 : 3843 –A) ได้เปรียบเทียบผลการสอน 3 วิธี โดยใช้

1. แบบเรียนโปรแกรมกับสื่อการสอนหลายอย่างร่วมกัน (Programmed Multimedia)
2. แบบเรียนโปรแกรม
3. การบรรยายกับสื่อการสอนหลายอย่างร่วมกัน

นำคะแนนจากการทดสอบครั้งแรก การทดสอบครั้งหลังและการทดสอบความคงทนของการเรียนรูมาเปรียบเทียบกัน ผลปรากฏว่า การสอนโดยวิธีที่ 1 และวิธีที่ 2 ให้ผลดีกว่าวิธีที่ 3 แต่วิธีที่ 2 นักเรียนลืมน้อยกว่าวิธีที่ 1 จึงสรุปผลการทดลองของเขาไว้ว่า การเรียนการสอนจะได้ผลดี จะต้องจัดการสอนแบบวิธีที่ 1 คือการใช้แบบเรียนโปรแกรมร่วมกับสื่อการสอนหลายอย่าง

สำหรับการวิจัยในประเทศไทยนั้น ประทิน คล้ายนาค (ประทิน คล้ายนาค, 2518 : 36 – 38) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบเรียนโปรแกรมภาพการ์ตูนกับการสอนตามปกติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 80 คน ของโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์การเรียนระหว่างกลุ่มที่สอนตามปกติและกลุ่มที่เรียนจากแบบเรียนโปรแกรมภาพการ์ตูน ไม่แตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยใช้แบบเรียนโปรแกรมภาพการ์ตูนไม่แตกต่างกัน แต่มีแนวโน้มว่า นักเรียนหญิงจะได้คะแนนผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชาย

พดุงพงษ์ เล็กศิริรัตน์ (พดุงพงษ์ เล็กศิริรัตน์, 2519 : 62 – 65) ได้ทำการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนของการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้สไลด์เทปเสียงกับสมุดภาพโปรแกรมและการสอนตามปกติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 90 คน ของโรงเรียนวัดศีลขันธาราม (วิทยาคม) (ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้จากการเรียนโดยใช้สไลด์เทปเสียง สมุดภาพโปรแกรมและการสอนตามปกติไม่แตกต่างกัน

และเพื่อจะทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพื้นฐานความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะทดลองมากน้อยเพียงไร ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบล่วงหน้าก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ แล้วนำคะแนนมารวมกัน ซึ่งปรากฏผลดังแสดงในการวาง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานจากการทดสอบก่อนเรียน

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง ก.	กลุ่มทดลอง ข.	กลุ่มควบคุม
N	30	30	30
ΣX	1073	1077	1068
ΣX^2	39225	40439	38884
$\bar{X}$	35.7666	35.90	35.6
S^2	29.2195	61.1965	18.2712
S	5.4055	7.8228	4.2744

จากตาราง 2 แสดงว่ากลุ่มทดลอง ก. กลุ่มทดลอง ข. และกลุ่มควบคุม มีความรู้ในเรื่องที่จะทดลองทัดเทียมกัน และเพื่อให้มั่นใจว่าทั้ง 3 กลุ่ม มีความรู้พื้นฐานทัดเทียมกันจริง จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากการทดสอบก่อนเรียน

แหล่งของความแปรปรวน	df	ผลบวกกำลังสอง	รายเฉลี่ยกำลังสอง	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1.36	0.68	.0169
ภายในกลุ่ม	87	3485.27	40.0605	
รวม	89	3486.63		

จากตาราง 3 กลุ่มทดลอง ก. กลุ่มทดลอง ข. และกลุ่มควบคุม มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนแต่ละกลุ่มที่เข้ารับการทดลองมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะทดลองพอ ๆ กัน

2. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือสมุทภาพโปรแกรมและสมุคลำดับภาพเรื่อง "ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง" และ "การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล" ตามหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2503 ซึ่งเป็นเนื้อหาที่นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างยังไม่เคยเรียนมาก่อน เมื่อคัดเลือกเรื่องแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย (ศึกษาธิการ, กระทรวง, 2503 : 14 - 21) แบบเรียนสังคมศึกษาวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 (ศึกษาธิการ, กระทรวง, 2515 : 38 - 57) ประมาณการรายรับงบประมาณประจำปี 2519 (สำนักงานงบประมาณ, 2518 : 1 - 618) งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ 2519 (สำนักงานงบประมาณ, 2518 : 1 - 66) และหนังสือผลงานของรัฐบาลในรอบ 5 ปี (สำนักงานงบประมาณ, 2511 : 1 - 443) แล้วได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ

2.1 การสร้างสมศภาพโปรแกรม ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นดังนี้

2.1.1 ขั้นวางแผนทางวิชาการ โดยวิเคราะห์เนื้อหา จัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหา ตั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม แล้วสร้างแบบทดสอบ

2.1.2 ขั้นดำเนินการเขียน ยกร่างบทเรียนแล้ว ส่งให้ผู้ชำนาญการตรวจทั้งในด้านความถูกต้องของเนื้อหาวิชาและวิธีการเขียนโปรแกรม จึงจัดพิมพ์และนำออกทดลองใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนสุเหร่าใหม่เป็นรายบุคคล จำนวน 2 คน แล้วปรับปรุงแก้ไขนำไปทดลองเป็นกลุ่มเล็ก จำนวน 6 คน ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง แล้วทดลองใช้กับห้องเรียนจริง จำนวน 30 คน โดยใช้กระดาษแข็งปิดส่วนที่เป็นคำตอบขณะที่นักเรียนศึกษาจากบทเรียนเพื่อให้ผู้คำตอบล่วงหน้า ปรากฏผลจากการวิเคราะห์บทเรียนตามหลักพิจารณาบทเรียนโปรแกรมคือ The 90/90 standard ได้ 92/94.68 ซึ่งนับว่าเป็นบทเรียนโปรแกรมที่ใช้ได้

2.1.3 ขั้นการใช้ผลผลิต ปรับปรุงเพิ่มเติมจากผลการทดลองในข้อ 2.1.2 ขั้นสุดท้ายแล้วจัดพิมพ์ใหม่เพื่อใช้สอนจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป (ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ค.)

2.2 การสร้างสมศค่าคุณภาพ โดยใช้ภาพและแผนภูมิจากสมศภาพโปรแกรม โดยมีจำนวนภาพเท่ากัน

2.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้จากการสร้างแบบทดสอบตามข้อ 2.1.1 แต่ได้ดัดแปลงเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกทั้งหมด แบบทดสอบมี 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบฉบับที่ 1 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง แบบทดสอบฉบับที่ 2 เรื่อง การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล

ในการสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือเทคนิคการวัดผลของ ชวาล แพริตกุล (ชวาล แพริตกุล, 2516 : 110 – 283) และหนังสือวิธีสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบของ วิเชียร เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2515 : 20 – 37) แล้วนำแบบทดสอบไปทำการทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 130 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r)

หลังการวิเคราะห์ข้อสอบตามหลักของ จุงเตฟาน แลว (Chung - teh Fan, 1952 : 6 - 32) ได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง .20 - .80 และมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้จำนวนข้อสอบฉบับที่ 1 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง 60 ข้อ และข้อทดสอบฉบับที่ 2 เรื่อง การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล จำนวน 30 ข้อ จัดพิมพ์ข้อทดสอบทั้ง 2 ฉบับใหม่เพื่อนำไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ซึ่งยังไม่เคยทำข้อทดสอบนี้ปรากฏว่าข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ฉบับที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{ct}) .7651 และข้อทดสอบ ฉบับที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .5284

3. การดำเนินการทดลอง

ในการทดลองผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ทำการทดสอบครั้งแรก (Pro - test) กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มล่วงหน้าก่อนการเรียนเพื่อวัดพื้นฐานความรู้ในเนื้อหาที่จะเรียน

3.2 ดำเนินการสอนตั้งแต่วันที่ 19 กรกฎาคม 2519 โดยวิธีสอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้คือ กลุ่มทดลอง ก. สอนโดยใช้แบบเรียนโปรแกรมภาพ กลุ่มทดลอง ข. สอนโดยใช้สมุดลากับภาพ กลุ่มควบคุมสอนตามปกติ การสอนกลุ่มทดลอง ข. และกลุ่มควบคุมใช้เวลาสอนครั้งละ 45 นาที พักระหว่างชั่วโมง 5 นาที สอนเรื่องละ 3 ครั้ง ส่วนกลุ่มทดลอง ก. ใช้เวลาเรียนตามสบาย แต่ละกลุ่มเมื่อสอนจบแต่ละเรื่องแล้ว ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทันที โดยใช้เวลาในการทำข้อทดสอบเรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง 45 นาที เรื่อง การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล 30 นาที

3.3 ทำการทดสอบวัดความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ครั้งที่ 1 โดยเว้นระยะไว้ 2 สัปดาห์ หลังจากการทดลองเสร็จสิ้นลง ครั้งที่ 2 เว้นระยะไว้ 4 สัปดาห์ หลังการทดลองเสร็จสิ้น ในการทดสอบแต่ละครั้งใช้ข้อสอบชุดเดิม และเวลาในการทดสอบเท่าเดิม โดยผู้วิจัยไม่ได้บอกให้นักเรียนทราบล่วงหน้าว่าจะมีการทดสอบอีก เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนเตรียมตัวก่อนสอบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองเป็นขั้น ๆ ดังนี้ คือ

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนวัดปากบ่อ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คน เป็นชาย 58 คน หญิง 32 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling)

ผู้วิจัยนำกลุ่มตัวอย่างทั้ง 90 คน มาแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย และการจัดกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มให้เป็นกลุ่มทดลอง ก. กลุ่มทดลอง ข. และกลุ่มควบคุม ก็ใช้วิธีการสุ่มอีกเช่นกัน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เพศ \ กลุ่ม	กลุ่มทดลอง ก.	กลุ่มทดลอง ข.	กลุ่มควบคุม	รวม
ชาย	16	22	20	58
หญิง	14	8	10	32
รวม	30	30	30	90

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้

1. รายเฉลี่ยของคะแนน (Mean) คำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Gullford, 1956 . 54})$$

$$\bar{X} = \text{คะแนนเฉลี่ย}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนน}$$

$$N = \text{จำนวนนักเรียนในกลุ่ม}$$

2. ความแปรปรวน (Variance) คำนวณจากสูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson, 1966 : 67})$$

$$S^2 = \text{ความแปรปรวน}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนน}$$

$$\sum X^2 = \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง}$$

$$N = \text{จำนวนนักเรียนในกลุ่ม}$$

3. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) คำนวณจากสูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (\text{Ferguson, 1966 . 67})$$

$$S = \text{ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนน}$$

$$\sum X^2 = \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง}$$

$$N = \text{จำนวนนักเรียน}$$

4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) คำนวณจากสูตร

(Kuder - Richardson, 1939 : 30)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{x}(n-\bar{x})}{ns^2} \right\}$$

r_{tt} = ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n = จำนวนข้อของแบบทดสอบ

$\bar{x}$ = คะแนนเฉลี่ยในการสอบ

s^2 = ความแปรปรวน

5. ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด (Standard error of Measurement) คำนวณจากสูตร

$$SE_{meas} = S \sqrt{1 - r_{tt}} \quad (\text{Guilford, 1967 : 63})$$

SE_{meas} = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด

S = ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทดสอบ

r_{tt} = ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

6. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ one - way (Winer, 1971 : 53 - 55)

Source	df	SS	MS	F
Treatments	k-1	(3)-(1)	MS_{treat}	$F = \frac{MS_{treat}}{MS_{error}}$
Experimental error	Kn-k	(2)-(3)	MS_{error}	
Total	kn-1			

$$(1) = G^2/Kn$$

$$(2) = E(\sum X_J^2)$$

$$(3) = (\sum T_J^2)/n$$

7. ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้วิธีของ นิวแมน - คัลส์

(Winer, 1971 : 77 - 91)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาทดลองครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และเปรียบเทียบความคงทนของการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรม สมุดคำศัพท์ภาพและการสอนตามปกติ หลังจากการทดลองแล้ว ผู้วิจัยได้รวมคะแนนของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทั้งสองฉบับเข้าด้วยกันแล้ว เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เป็นตอน ๆ ดังนี้

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรม สมุดคำศัพท์ภาพและการสอนตามปกติ ภายหลังจากสิ้นสุดการสอนแล้ว ทดสอบทันที

2. ศึกษาผลการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ หลังจากการทดลองแล้ว

2 สัปดาห์

3. ศึกษาผลการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้หลังจากการทดลองแล้ว

4 สัปดาห์

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรม สมุดคำศัพท์ภาพ และการสอนตามปกติ ภายหลังจากสิ้นสุดการสอนแล้ว ทดสอบทันที ปรากฏผลดัง ตาราง 4

ตาราง 4 คาสติพิพื้นฐานจากผลการทดสอบทันที ภายหลังสิ้นสุดการสอน
ในการทดลอง

กลุ่ม คาสติพิ	กลุ่มทดลอง ก.	กลุ่มทดลอง ข.	กลุ่มควบคุม
N	30	30	30
ΣX	1311	1379	1114
ΣX^2	59053	66003	44452
$\bar{X}$	43.7	45.96	37.13
S^2	60.7689	90.1712	106.395
S	7.7954	9.4958	10.3147

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าค่ารายเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง ข. สูงกว่า
กลุ่มทดลอง ก. และกลุ่มทดลอง ก. สูงกว่ากลุ่มควบคุมตามลำดับ และเพื่อให้ทราบ
แน่นอนว่า ความแตกต่างของรายเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มมีนัย
สำคัญทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ความแปรปรวนต่อไป ดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนจากผลการทดลอง

แหล่งของความแปรปรวน	df	ผลบวกกำลังสอง	รายเฉลี่ยกำลังสอง	F.
ระหว่างกลุ่ม	2	1262.86	631.43	7.3611 ^{**}
ภายในกลุ่ม	87	7462.74	85.7786	
รวม	89	8725.60		

* คาF. มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 5 แสดงว่าผลการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุมต่างก็มีความแตกต่างกันจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01

และเพื่อที่จะเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มทดลอง ก. กลุ่มทดลอง ข. และกลุ่มควบคุมว่าคูใดจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงใช้ q-statistic แบบ Newman - Keuls Method ทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 การทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างคู่จากผลการทดสอบ
ทันทีในการทดลอง

Treatment		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง ก.	กลุ่มทดลอง ข.
	$\bar{X}$	37.13	43.7	45.96
กลุ่มควบคุม	37.13	-	6.57	8.83
กลุ่มทดลอง ก.	43.7		-	2.26
กลุ่มทดลอง ข.	45.96			-

	r	2	3
$q_{.99}(r, 87)$		3.70	4.20
$\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}} \cdot q_{.99}(r, 87)$		6.2563	7.1017

ค่า q มีนัยสำคัญที่ .01

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 6 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในกลุ่มทดลอง ก. และกลุ่มทดลอง ข. สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 นั่นคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรม และสมุดคำศัพท์ภาพสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ จากการสอนตามปกติ

แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง ก. และกลุ่มทดลอง ข. แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรมและสมุดคำศัพท์ภาพให้ผลทัดเทียมกัน

2. การศึกษาผลการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้หลังจากการทดลองแล้ว

2 สัปดาห์

ผู้วิจัยทำการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 1 โดยเว้นระยะไว้

2 สัปดาห์หลังจากการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว โดยให้ขอทดสอบชุดเดิม การทดสอบปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสถิติพื้นฐานจากการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 1

กลุ่ม ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง ก.	กลุ่มทดลอง ข.	กลุ่มควบคุม
N	30	30	30
ΣX	1167	1271	986
ΣX^2	47123	56327	36817
$\bar{X}$	38.9	42.3666	32.8666
S^2	59.5413	85.4816	152.0850
S	7.7163	9.2456	12.3322

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าค่ารายเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง ข. สูงกว่าของกลุ่มทดลอง ก. และกลุ่มทดลอง ก. สูงกว่ากลุ่มควบคุม และเพื่อให้ทราบแน่นอนว่าความแตกต่างของรายเฉลี่ยของความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ในแต่ละกลุ่มมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ความแปรปรวนดังปรากฏผลในตาราง 8

$$\begin{array}{r} 2x \\ 7 \overline{) 149} \\ \underline{14} \\ 9 \end{array}$$

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนของการเรียนรู้
ครั้งที่ 1

แหล่งของความแปรปรวน	df	ผลบวกกำลังสอง	รายเฉลี่ยกำลังสอง	F.
ระหว่างกลุ่ม	2	4386.69	693.345	7.0009
ภายในกลุ่ม	87	8616.14	99.0360	
รวม	89	10003.83		

ค่า F. มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 8 แสดงว่า คะแนนของกลุ่มทดลอง ก. กลุ่มทดลอง ข.
และกลุ่มควบคุมต่างก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น .01

และเพื่อที่จะเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มทดลอง ก. กลุ่มทดลอง ข.
และกลุ่มควบคุม ว่าคูใดจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงใช้ q-statistic
แบบ Newman - Keuls Method ทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม
ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง 9

ตาราง 9 การทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างคู่ จากผลการ
ทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 1

Treatment		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง ก.	กลุ่มทดลอง ข.
	$\bar{X}$	32.8666	38.9	42.3666
กลุ่มควบคุม	32.8666	—	6.0334*	9.5**
กลุ่มทดลอง ก.	38.9		—	3.4666
กลุ่มทดลอง ข.	42.3666			—

	r	2	3
$q_{.99}(r, 87)$		3.70	4.20
$\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}} \cdot q_{.99}(r, 87)$		6.7225	7.6309
$q_{.95}(r, 87)$		2.80	3.36
$\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}} \cdot q_{.95}(r, 87)$		5.0873	6.1047

* ค่า q_{α} มีนัยสำคัญที่ .01
 ** ค่า q_{α} มีนัยสำคัญที่ .05

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 9 แสดงว่าผลการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลอง ข. กับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และระหว่างกลุ่มทดลอง ก. กับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ส่วนความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ของกลุ่มทดลอง ก. กับกลุ่มทดลอง ข. แม้ค่าตัวเลขจะแตกต่างกันก็ไม่มีเหตุผลยืนยันได้ว่าแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือความคงทนของการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดภาพโปรแกรม และสมุดคำศัพท์ สูงกว่าความคงทนของการเรียนรู้จากการสอนตามปกติ ส่วนความคงทนของการเรียนรู้จากสมุดภาพโปรแกรมและสมุดคำศัพท์ก็เหมือนกัน

3. การศึกษาผลการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้หลังจากการทดลองแล้ว

4 สัปดาห์

ผู้วิจัยทำการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 2 โดยเว้นระยะไว้

4 สัปดาห์หลังจากการทดลองเสร็จสิ้นลง โดยใช้ข้อทดสอบชุดเดิม การทดสอบปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานจากการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 2

ค่าสถิติ \ กลุ่ม	กลุ่มทดลอง ก.	กลุ่มทดลอง ข.	กลุ่มควบคุม
N	30	30	30
ΣX	1104	1240	995
ΣX^2	43300	55122	35905
$\bar{X}$	36.8	41.3333	33.1666
S^2	92.1655	133.4022	100.1436
S	9.6002	11.5499	10.0071

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าค่ารายเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง ข. สูงกว่าของกลุ่มทดลอง ก. และกลุ่มทดลอง ก. สูงกว่ากลุ่มควบคุม

เพื่อให้ทราบแน่นอนว่าความแตกต่างของรายเฉลี่ยของความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 2 ในแต่ละกลุ่มมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ความแปรปรวนดังปรากฏผลในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนของการเรียนรู้
ครั้งที่ 2

แหล่งของความแปรปรวน	df	ผลบวกกำลังสอง	รายเฉลี่ยกำลังสอง	F.
ระหว่างกลุ่ม	2	1005.36	502.68	4.1871 ^a
ภายในกลุ่ม	87	10044.74	120.0544	
รวม	89	11050.10		

^a ค่า F. มีนัยสำคัญที่ .05

จากตาราง 11 แสดงว่าคะแนนของกลุ่มทดลอง ก. กลุ่มทดลอง ข. และกลุ่มควบคุมต่างก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

และเพื่อที่จะเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มทดลอง ก. กลุ่มทดลอง ข. และกลุ่มควบคุมว่าคู่ใดจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงใช้ q-statistic แบบ Newman - Keuls Method ทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างกลุ่มได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 12

ตาราง 12 การทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างคู่ จากผลการ
ทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 2

Treatment		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง ก.	กลุ่มทดลอง ข.
	$\bar{X}$	33.1666	36.8	1.3333
กลุ่มควบคุม	33.1666	—	3.6334	8.1667 [*]
กลุ่มทดลอง ก.	36.8		—	4.5333
กลุ่มทดลอง ข.	41.3333			

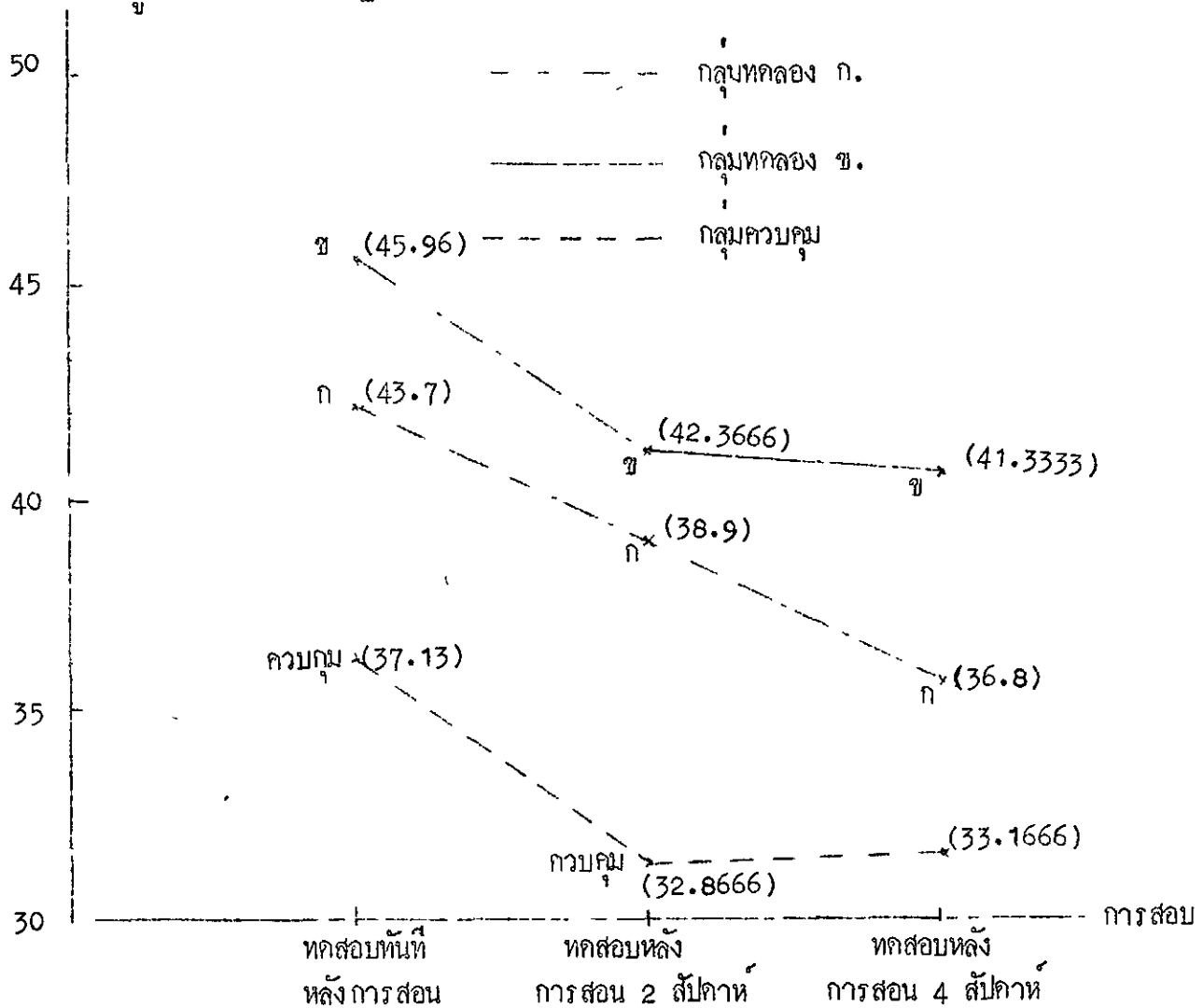
	r	2	3
q.95 (r, 87)		2.80	3.36
$\sqrt{\frac{MS_{\text{error}}}{n}} \cdot q.95 (r, 87)$		5.6001	6.7334

* q.มีนัยสำคัญที่ .05

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 12 แสดงว่าผลการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ครั้งที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลอง ข. กับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 นั่นคือความคงทนของการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากสื่อกำดับภาพสูงกว่าความคงทนของการเรียนรู้จากการสอนตามปกติ ส่วนความคงทนของการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลอง ข. กับกลุ่มทดลอง ก. และกลุ่มทดลอง ก. กับกลุ่มควบคุม แม้ค่าตัวเลขจะแตกต่างกันก็ไม่มีเหตุผล ยืนยันได้ว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าความคงทนของการเรียนรู้จากสื่อกำดับภาพโปรแกรม ทัดเทียมกับความคงทนของการเรียนรู้จากสื่อกำดับภาพและจากการสอนตามปกติ

ผลแห่งความแตกต่างของคะแนน จากการทดสอบทั้ง 3 ครั้ง สามารถแสดงสรุปให้เห็นได้

$\bar{X}$ ในรูปของกราฟังปรากฏในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพ 1. กราฟเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้ระหว่าง กลุ่มทดลอง ก. กลุ่มทดลอง ข. และกลุ่มควบคุม

จากกราฟจะเห็นว่ากลุ่มทดลอง ข. ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้ทั้ง 2 ครั้ง สูงกว่ากลุ่มทดลอง ก. และกลุ่มควบคุม ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้ที่ได้จากสมมุติฐานภาพ มีแนวโน้มว่าสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากสมมุติภาพโปรแกรมและการสอนตามปกติ

บทย่อ สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนของการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการใช้สื่อบุคลิกภาพโปรแกรม สื่อบุคลิกภาพและการสอนตามปกติ ซึ่งผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานไว้ว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการใช้สื่อบุคลิกภาพโปรแกรมกับสื่อบุคลิกภาพจะสูงกว่าการเรียนรู้จากการสอนตามปกติ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการใช้สื่อบุคลิกภาพโปรแกรมกับสื่อบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน
3. ความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ของนักเรียนที่เรียนจากการใช้สื่อบุคลิกภาพโปรแกรมกับสื่อบุคลิกภาพ จะสูงกว่าความคงทนของการเรียนรู้จากการสอนตามปกติ
4. ความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) ของนักเรียนที่เรียนจากการใช้สื่อบุคลิกภาพโปรแกรมกับสื่อบุคลิกภาพ ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนวัดปากบ่อ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คน เป็นชาย 58 คน หญิง 32 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มเท่า ๆ กัน กลุ่มทดลอง ก. เรียนจากสื่อบุคลิกภาพโปรแกรม กลุ่มทดลอง ข. เรียนจากสื่อบุคลิกภาพ กลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนตามปกติ การแบ่งกลุ่มใช้วิธีแบ่งโดยการสุ่มอย่างง่าย

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 การสร้างสมุทภาพโปรแกรม ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดจากหลักสูตรแล้ว คัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ "ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง" และ "การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล" แล้วเขียนสมุทภาพโปรแกรมขึ้นโดยใช้เทคนิคการเขียนบทเรียนโปรแกรมแบบเส้นตรง ซึ่งใช้คำตอบทั้งชนิดที่นักเรียนเลือกตอบ (Multiple choices) และคำตอบที่นักเรียนต้องสร้างคำตอบเอง (Constructed Response) แล้วทำการทดสอบแบบเรียนแบบ "หนึ่งต่อหนึ่ง" ทำการทดสอบแบบ "กลุ่มเล็ก" และทำการทดสอบภาคสนาม หลังจากการปรับปรุงทุกขั้นตอนแล้ว สมุทภาพโปรแกรมเรื่อง "ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง" มีจำนวนกรอบทั้งสิ้น 262 กรอบ และเรื่อง "การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล" มี 190 กรอบ

2.2 การสร้างสมุทลำดับภาพ สร้างขึ้นโดยใช้ภาพและแผนภูมิจากสมุทภาพโปรแกรม โดยมีจำนวนภาพเท่ากัน คือเรื่อง "ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง" 64 ภาพ และเรื่อง "การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล" 42 ภาพ

2.3 การสร้างแบบทดสอบ แบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเนื้อหาที่ทำการทดลอง รวม 2 ฉบับ จำนวน 90 ข้อ การสร้างข้อสอบ พยายามที่จะให้ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของแบบเรียนโปรแกรม เป็นข้อสอบแบบปรนัย มี 4 ตัวเลือก ข้อทดสอบนี้สร้างขึ้นเองตามหลักวิชาการวัดผล

2.4 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบครั้งแรก (Pre - test) ล่วงหน้าก่อนทำการสอนเพื่อวัดพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะทดลอง แล้วทำการสอนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ หลังจากจบบทเรียนในเรื่องหนึ่ง ๆ ก็ทำการทดสอบทันทีทุก ๆ กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากนั้นทำการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้อีก 2 ครั้ง คือกระทำหลังจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของแบบเรียนชุดสุดท้ายแล้ว 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการทดลองทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้รวมคะแนนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทั้ง 2 ฉบับเข้าด้วยกัน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ย โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนและทดสอบความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างคู่ โดยวิธีการของ นิวแมน คีลส์ (New man Keuls Method)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการใช้สมุดภาพโปรแกรม และสมุดลำดับภาพสูงกว่าการเรียนจากการสอนตามปกติ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการใช้สมุดภาพโปรแกรม หักเหตุมักกับการเรียนจากการใช้สมุดลำดับภาพ
3. ความคงทนของการเรียนรู้ หลังจากการทดสอบครั้งแรก 2 สัปดาห์ของนักเรียนที่เรียนจากการใช้สมุดภาพโปรแกรมและสมุดลำดับภาพสูงกว่าความคงทนของการเรียนรู้จากการสอนตามปกติ
4. ความคงทนของการเรียนรู้ หลังจากการทดสอบครั้งแรก 4 สัปดาห์ของนักเรียนที่เรียนจากสมุดลำดับภาพสูงกว่าความคงทนของการเรียนรู้ จากการสอนตามปกติ แต่ความคงทนของการเรียนรู้จากการใช้สมุดภาพโปรแกรมกับการสอนตามปกติให้ผลหักเหตุมักกัน
5. ความคงทนของการเรียนรู้จากการใช้สมุดภาพโปรแกรมให้ผลหักเหตุมักกับความคงทนของการเรียนรู้จากการใช้สมุดลำดับภาพ ทั้งในกรณีที่เวลาผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์

อภิปรายผล

การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากการใช้สุมุคภาพโปรแกรม สุมุคลำดับภาพกับการเรียนจากการสอนตามปกติในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็น ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการใช้สุมุคภาพโปรแกรม และสุมุคลำดับภาพสูงกว่าการเรียนรู้จากการสอนตามปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เพราะแบบเรียนโปรแกรมภาพและสุมุคลำดับภาพเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนตามแบบวิธีระบบ (Systems Approach) ซึ่งเป็นแนวทางการวิจัยต่อไปในอนาคต (เป็รื่อง กุมุท, 2519 : 24 - 30) ทั้งนี้เพราะเนื้อหาในแบบเรียนโปรแกรมภาพได้แยกแยะออกเป็นขั้นตอนเล็ก ๆ เรียงลำดับต่อเนื่องกันไปจากสิ่งที้ง่ายไปหาสิ่งที่ซับซ้อน จึงทำให้เข้าใจง่าย และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนตลอดเวลา ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และบทเรียนก็ได้้นำออกทดลองใช้และปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพ ตามหลักการเขียนแบบเรียนโปรแกรมก่อนที่จะนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการใช้สุมุคภาพโปรแกรม ทัดเทียมกับควมรเรียนรู้จากการใช้สุมุคลำดับภาพ อาจเป็นเพราะว่า สุมุคลำดับภาพนี้เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นโดยอาศัยหลักการของการสร้างแบบเรียนโปรแกรมและ นักเรียนคุ้นเคยกับการดูภาพนิ่งอยู่แล้ว เพราะเป็นอุปกรณ์ที่ใช้กันมากในโรงเรียน ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยก็ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนโดยการตอบคำถามคล้าย ๆ กับคำถามในแบบเรียนโปรแกรมภาพ ซึ่งทำให้การทดลองได้ผลตามสมมุติฐานข้อ 2, 4 ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ เฉฉิฎ กิจระการ (เฉฉิฎ กิจระการ, 2515 : 54 - 57) ดังนั้นในการสอนวิชาสังคมศึกษา จึงน่าจะใช้สื่อประเภทสุมุคภาพโปรแกรมหรือสุมุคลำดับภาพ เพราะผลิตได้ง่าย วิธีการใช้ไม่ยุ่งยาก และไม่ต้องใช้ไฟฟ้าหรือเครื่องฉาย ทั้งสามารรถจะใช้สอนเป็นกลุ่มหรือศึกษาด้วยตนเองก็ได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลและปัญหาการขาดแคลนครู ทั้งช่วยสนับสนุนการศึกษานอกระบบได้

3. ความคงทนของการเรียนรู้เป็นผลจากการทดสอบหลังจากการสอน 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ ของกลุ่มนักเรียนที่เรียนจากสมุคัลคำศัพท์ภาพและกลุ่มที่เรียนจากสมุคภาพโปรแกรม นั้น ลक्षणวลัคำ แต่กลับมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งก็คล้ายกับผลการทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ในการทดสอบความคงทนของการเรียนรู้ครั้งแรกนั้น กลุ่มทดลอง ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ภายหลังการทดสอบ ความคงทนของการเรียนรู้ในสัปดาห์ที่ 4 กลุ่มที่เรียนจากสมุคภาพโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียง กับกลุ่มควบคุม ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องด้วยการสอนตามปกติ นั้น เป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยดีและมีรอย ประทับใจในการเรียนที่ดีกว่าการเรียนจากสมุคภาพโปรแกรม ซึ่งนักเรียนต้องศึกษาด้วยตนเอง ต้องใช้สติปัญญาและสมาธิในการเรียนอย่างเต็มที่ สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ การเรียนจากการใช้สมุค ภาพโปรแกรมใช้เวลาเฉลี่ย 2 ชั่วโมง 50 นาที ซึ่งน้อยกว่าอีก 2 กลุ่ม ซึ่งใช้เวลาสอนเฉลี่ย กลุ่มละ 3 ชั่วโมง 50 นาที ดังนั้น ความแตกต่างด้านความคงทนของการเรียนรู้จากการใช้ สมุคภาพโปรแกรมอาจเกิดจากการใช้เวลาที่น้อยกว่าด้วย

4. ถ้าดูตามผลการทดสอบทันทีหลังการสอน การทดสอบหลังการสอน 2 สัปดาห์ และการทดสอบหลังการสอน 4 สัปดาห์ ทุกกรณีจะเห็นว่ากลุ่มที่เรียนจากสมุควลัคำภาพจะมีคะแนน เฉลี่ยสูงกว่าทุกกลุ่ม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการสอนโดยใช้สมุควลัคำภาพ แม้จะใช้ภาพเหมือนกัน แต่ก็มีขนาดใหญ่ ซึ่งให้รายละเอียดแก่ผู้เรียนได้ดีกว่า และครูก็สามารถสนองตอบความอยากรู้อยาก เห็นหรือข้อสงสัยของนักเรียนได้หมด ในขณะที่กลุ่มที่เรียนจากสมุคภาพโปรแกรมต้องเดินไปถาม กรอบที่กำหนดไว้ และกลุ่มควบคุมก็ขาดภาพแผนภูมิ ฯลฯ ที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น สมุควลัคำภาพจึงเหมาะสมมากในการสอนวิชาสังคมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาควรจะเผยแพร่วิธีการผลิตสื่อทั้งสองอย่างนี้ โดยขอความร่วมมือ จากนักเทคโนโลยีทางการศึกษา และผู้จากสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อจะได้ผลิตสื่อที่ดีและมีประสิทธิภาพ จริง ๆ แล้วให้ครูได้นำไปใช้กับนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบ เพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษาในด้านการขาดแคลนที่เรียน ตำราเรียน อุปกรณ์การสอน และวิธีสอนที่ทำให้ ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ตลอดจนปัญหาความสูญเสียไปทางการศึกษาในด้านการสอบตกซ้ำชั้นด้วย

2. การวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพโปรแกรมและสมรรถลาคับภาพ ครั้งต่อไปควรจะทำ
กับวิชาอื่น ระดับชั้นอื่น ๆ โดยใช้เวลาในการทดลองให้มากขึ้น เพื่อผลลัพธ์ที่แน่นอนของสื่อ
เหล่านี้

3. ควรจะได้วิจัยเปรียบเทียบสื่อเหล่านี้กับสื่อการสอนอื่น ๆ ซึ่งสร้างได้ง่าย
ราคาถูกและไ้ยุ่งยากในการใช้ ทั้งยังใช้สอนเป็นกลุ่มหรือศึกษาด้วยตนเองก็ได้ เช่น
แบบเรียนโปรแกรมธรรมดา หรือแบบเรียนโปรแกรมเทป (Tape Programmed)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ชวาล แพทย์กุล เทคนิคการวัดผล สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2516, 434 หน้า.

เต็มดวง เสวตจินดา การศึกษาเปรียบเทียบประโยชน์ของอุปกรณ์ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ระหว่างสมุดคำกับภาพและฟิล์มสตริปที่ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนกับการสอนแบบอธิบายโดยไม่ใช้อุปกรณ์การสอน ผนวกวิชาสังคมศึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ปรวิญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513, 120 หน้า.

เป็รื่อง กุมุท การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป พิมพ์โรเนียว 2511, 131 หน้า.

เป็รื่อง กุมุท การวิจัยสื่อและนวัตกรรมการสอน พิมพ์โรเนียว 2519, 141 หน้า.

เป็รื่อง กุมุท "ลูทางในการนำเทคโนโลยีมาช่วยปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาในระดับประถมศึกษา" การพิจารณานำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาในโรงเรียนที่มีครูสอนไม่ครบชั้น โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 150 หน้า.

ประทีน คล้ายนาค การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบเรียนโปรแกรมภาพการคู่กับการสอนตามปกติ ปรวิญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2518, 161 หน้า.

ประภา ภูวธน การทดลองเปรียบเทียบผลของการเรียนรู้ขอความจริง (Factual Learning) ในวิชาวิทยาศาสตร์จากการใช้สไลด์กับรูปภาพประกอบการสอน ปรวิญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 43 หน้า.

ประสงค์ นิ้มมา เปรียบเทียบผลการใช้สไลด์ที่สร้างขึ้นจากภาพถ่ายภาพวาดเหมือนและภาพถ่ายลายเส้นเป็นทัศนวัสดุประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรวิญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 109 หน้า.

เผชิญ กิจระการ การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว จาก
การถ่ายภาพยนตร์ ฟิล์มสตริปและสมุดคำศัพท์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษาชั้นสูง ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 2515, 82 หน้า.

พณิพงษ์ เล็กศิริรัตน์ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถม
ปีที่ 5 โดยใช้สไลด์เทปเสียงกับสมุดภาพแบบโปรแกรม ปริญญาโท กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 67 หน้า.

รายงานคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา สำนักพิมพ์
 วัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า.

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ มงคลการพิมพ์ 2515,
 161 หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็ก
กลุ่มอายุ 11 - 16 ปี โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2510, 295 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยี
ทางการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 250 หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ แบบเรียนสังคมวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นประถมปีที่ 7
 โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 57 หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง รายงานการสัมมนาการศึกษานอกโรงเรียน โรงพิมพ์อักษร
 บัณฑิต 2517, 153 หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503
 โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 42 หน้า.

สามัญศึกษา, กรม รายงานการสัมมนาถึงปัญหานักเรียนประถมศึกษาที่ตกซ้ำชั้น
โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 243 หน้า.

สามัญศึกษา, กรม รายงานการวิจัยสภาพการรู้หนังสือของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงพิมพ์คุรุสภา 2513, 225 หน้า.

สมพงษ์ ศิริเจริญและคณะ คู่มือการใช้โสตทัศนวัสดุ มงคลการพิมพ์ 2506,
422 หน้า.

สำนักงานประมาณ ผลงานของรัฐบาลในรอบ 5 ปี โรงพิมพ์สหกรณ์ขายส่งแห่งประเทศไทย
2511, 443 หน้า.

สำนักงานประมาณ ประมาณการรายรับงบประมาณประจำปี 2519 เอกสารงบประมาณ
ฉบับที่ 2 โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2518, 618 หน้า.

สำนักงานประมาณ งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ 2519 โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การขายและซื้อแห่งประเทศไทย 2518, 66 หน้า.

Dale, Edgar, Audio visual method in teaching, Dryden press, New York,
1957, 534 pp.

Fan, Chung - Teh, Item Analysis Tables, Educational Testing Service,
Princeton, New Jersey, 1952, 33 pp.

Ferguson, George A., Statistic Analysis in Psychology and Education,
McGraw - Hill Book Co., New York, 1971, 32 pp.

Fry, Edward B, Teaching Machines and Programmed Instruction,
McGraw - Hill Book Co., New York 1963, 244 pp.

Guildford, Joy Paul, Fundamental Statistics in Psychology and Education,
McGraw - Hill Book Co., New York, 1956, 445 pp.

- Gullikson, Harold, Theory of Mental Test, John Wiley and Sons, Inc., New York, 1967, 486 pp.
- Hartley, James, Strategies for Programmed Instruction : An Educational Technology, Willmer Brothers Limited, Birkenhead, 1972, 231 pp.
- Mearhenry, Wesley C., edit., Trends in Programmed Instruction, Department of Audio Visual Instruction and National Society for Programmed Instruction, Colonel, 1964, 289 pp.
- Richardson, M.W., and Kuder, C.F., "The Calculation of Test reliability Coefficients Based Upon the Method of Rational Equivalence", Journal of Education Psychology, 30 : 681 - 687, 1939.
- Robert, T. Filep "Using Programmed Methods Effectively", The Teacher's Encyclopedia, pp. 729 - 749, Prentice - Hall, Inc., New Jersey, 1966.
- Schramm, Wilbur, The research on Programmed Instruction · An Annotation Bibliology, U.S. Government Printing Office, Washington, 1966, 144 pp.
- Taylor, Gary R., "A Comparative Evaluation of Teaching Effectiveness and Efficiency for 3 representation Modes - Programmed Multimedia Lecture - Discussion - As adopted from an Originat of Instruction", Dissertation Abstracts, 30 · 4843 - A, 1970.
- Tobin, M.J., Biran, L.A., and Waller, J.A.F., "A Study of audio - visual programmed Learning in Primary schools", Research Report, 30 - 7 1968.

- Unwin, Derrick and Leedham John, edit., Aspect of Educational Technology,
Butler & Tanner Ltd., London, 1967, 545 pp.
- Vernon, M.D., "The Value of Pictorial Illustration" British Journal of
Educational Psychology, pp. 180 - 187, 23 : 8, Nov. 1953.
- Winer, B.J., Statistical Principles in Experimental Design, McGraw - Hill
Book Co., New York, 1971, 907 pp.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
คำสถิติของการวิเคราะห์ข้อสอบ
เรื่อง
ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล

1. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ใ้สูตร

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{x}(n - \bar{x})}{ns^2} \right\} \\
 &= \frac{60}{59} \left\{ 1 - \frac{30.37(60-30.37)}{60 \cdot 61.85} \right\} \\
 &= \frac{60}{59} \left\{ 1 - \frac{(30.37 \times 29.63)}{3711} \right\} \\
 &= 1.01 \times .7576 \\
 &= .7651
 \end{aligned}$$

2. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) เรื่องการเก็บภาษีอากร และการใช้จ่ายของรัฐบาล

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{x}(n - \bar{x})}{ns^2} \right\} \\
 &= \frac{30}{29} \left\{ 1 - \frac{12.70(30 - 12.70)}{30 \times 15.04} \right\} \\
 &= \frac{30}{29} \left\{ 1 - \frac{12.70 \times 17.30}{451.20} \right\} \\
 &= 1.03 \times .5131 \\
 &= .5284
 \end{aligned}$$

ตาราง 13 แสดงค่า P_H , P_L , p , r ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบริหารราชการส่วนกลาง

ข้อ ที่	P_H	P_L	p	r
1	.78	.60	.69	.21
2	.56	.36	.46	.20
3	.74	.55	.65	.21
4	.63	.37	.50	.26
5	.63	.41	.52	.22
6	.96	.53	.78	.59
7	.67	.37	.52	.30
8	.85	.70	.78	.21
9	.33	.11	.21	.31
10	.74	.41	.58	.34
11	.52	.22	.36	.32
12	.41	.15	.27	.32
13	.44	.26	.35	.20
14	.96	.55	.79	.57
15	.74	.44	.59	.31
16	.85	.26	.57	.59
17	.85	.55	.71	.35
18	.63	.22	.42	.42
19	.41	.15	.27	.32
20	.81	.55	.69	.30

ลำดับ ข้อ	P_H	P_L	p	r
21	.81	.41	.62	.42
22	.96	.33	.69	.70
23	.63	.41	.52	.22
24	.55	.26	.40	.30
25	.92	.67	.81	.37
26	.92	.48	.72	.53
27	.92	.44	.71	.56
28	.89	.22	.57	.67
29	.92	.37	.67	.60
30	.96	.52	.78	.59
31	.74	.18	.45	.56
32	.89	.41	.67	.53
33	.74	.44	.59	.31
34	.85	.30	.59	.56
35	.52	.22	.36	.32
36	.70	.22	.46	.48
37	.92	.32	.65	.64
38	.63	.07	.32	.62
39	.67	.22	.44	.46
40	.85	.04	.41	.80

အမှတ် No.	P_H	P_L	p	r
41	.89	.11	.50	.75
42	.96	.18	.61	.78
43	.85	.07	.44	.76
44	.89	.26	.59	.64
45	.70	.15	.41	.56
46	.89	.18	.55	.69
47	.48	.18	.32	.34
48	.85	.22	.54	.62
49	.96	.11	.57	.82
50	.96	.18	.61	.78
51	.48	.15	.30	.38
52	.52	.07	.27	.55
53	.48	.18	.32	.34
54	.92	.22	.60	.70
55	.55	.11	.31	.50
56	.63	.18	.40	.47
57	.70	.11	.38	.61
58	.74	.15	.43	.59
59	.60	.07	.30	.60
60	.74	.26	.50	.48

ตาราง 14 แสดงค่า P_H , P_L , p , r ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่าย
ของรัฐบาล

ข้อ ข้อที่	P_H	P_L	p	r
1	.67	.44	.56	.24
2	.89	.52	.72	.44
3	.60	.20	.50	.59
4	.52	.33	.42	.20
5	.60	.10	.33	.55
6	.60	.18	.38	.44
7	.78	.37	.58	.42
8	.80	.10	.43	.69
9	.90	.60	.76	.39
10	.50	.20	.34	.33
11	.90	.30	.62	.62
12	.10	.30	.19	.30
13	.96	.78	.88	.38*
14	.41	.07	.22	.47
15	.74	.26	.50	.48
16	.52	.22	.36	.32
17	.63	.33	.48	.30

*

ข้อที่นำไปปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

ข้อที่	P_H	P_L	p	r
18	.78	.48	.64	.32
19	.63	.30	.46	.34
20	.74	.37	.56	.38
21	.10	.40	.24	.39
22	.96	.60	.81	.54
23	.78	.30	.54	.48
24	.80	.30	.26	.50
25	.78	.44	.62	.36
26	.78	.22	.50	.55
27	.96	.63	.82	.52*
28	.74	.33	.54	.41
29	.41	.18	.29	.27
30	.44	.07	.23	.49

ข้อที่นำไปปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

ภาคผนวก ข.

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
และเรื่องการเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล

ภาษีอากร

คำสั่ง ข้อสอบทั้งหมดมี 30 ข้อ จงทำเครื่องหมาย X บนคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำในกระดาษคำตอบที่แจกให้

1. เงินภาษีอากรเป็นรายได้ของใคร ?

ก. ประเทศ	ข. ประชาชน
ค. คณะรัฐบาล	ง. พระมหากษัตริย์

2. ข้อใดมีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ?

ก. เสรีภาพกับกฎหมาย	ข. หน้าที่กับการอุปสมบท
ค. หน้าที่กับการเสียภาษีอากร	ง. กฎหมายกับการนับถือศาสนา

3. ภาษีอากรมีอยู่กี่ประเภท ?

ก. 2	ข. 3
ค. 4	ง. 5

4. ข้อใดไม่ใช่ภาษีอากรทางตรง ?

ก. ภาษีที่ดิน	ข. ภาษีเงินได้บริษัท
ค. ภาษีสุรา	ง. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

5. โดยทั่วไป การยื่นแบบรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.9) ต้องยื่นที่ไหน ?

ก. กรมสรรพากร	ข. กรมศุลกากร
ค. ที่ว่าการอำเภอ	ง. ศาลากลางจังหวัด

6. สินค้าใดที่รัฐบาลเก็บภาษีสูง ?

- ก. เส้นสายและผ้า ข. เครื่องจักรและเครื่องไฟฟ้า
ค. น้ำมันเชื้อเพลิงและเหล้า ง. เครื่องสำอาง และเครื่องประดับ

7. อากรขาออก, อากรขาเข้าโดยมากต้องเสียที่ไหน ?

- ก. กรมศุลกากร ข. กรมสรรพากร
ค. ท่าเรือคลองเตย ง. ตามชายแดนที่มีด่านศุลกากร

8. ข้อใดไม่เกี่ยวกับการใช้ภาษีอากร ?

- ก. การสร้างโรงเรียน ข. การสร้างทางหลวง
ค. การสงเคราะห์คนชรา ง. การจัดตั้งบริษัท, ห้างร้านต่าง ๆ

9. เงินภาษีอากรในปีงบประมาณ 2519 นำไปใช้ทางใดมากที่สุด ?

- ก. การศึกษา ข. การเศรษฐกิจ
ค. การสาธารณสุข ง. การป้องกันประเทศ

10. โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่สำคัญมากประการหนึ่งในปัจจุบันคือโครงการอะไร ?

- ก. เขื่อนกั้นน้ำ ข. ไฟฟ้าภูมิภาค
ค. การปฏิรูปที่ดิน ง. เงินผันสู่ชนบท

11. การเก็บภาษีให้เสมอภาคกันนั้นหมายความว่าอย่างไร ?

- ก. เก็บเฉพาะคนรวย ข. เก็บเท่า ๆ กันทุกคน
ค. เก็บเฉพาะผู้มีเงินเดือน ง. เก็บตามรายได้ของแต่ละคน

12. เหตุผลที่ทางราชการเรียกเก็บเงินภาษีอากรจากบุคคลต่าง ๆ ไม่เท่ากัน คือข้อใด ?

- ก. รัฐบาลเจ้าหน้าที่ค่านี้ ข. รัฐบาลแบ่งแยกระดับของคนไว้ต่าง ๆ กัน
ค. รัฐบาลเก็บตามลักษณะอาชีพ ง. รัฐบาลเก็บตามความสามารถของแต่ละคน
ไม่เท่ากัน

13. รัฐบาลยึดหลักการอันใดในการจัดเก็บภาษี ?

- ก. เก็บเท่าที่จะเก็บได้ ข. เก็บตามศรัทธา
ค. เก็บอย่างยุติธรรม ง. เก็บให้ได้มากที่สุด

14. ที่กล่าวว่า การเก็บภาษีอากรใช้ "หลักประหยัด" หมายความว่าอย่างไร ?

- ก. ไปเก็บตามบ้านหรือ ข. เก็บให้ได้มากที่สุดเท่าที่
ที่ทำงาน จะทำได้
ค. เก็บให้ได้มากที่สุดและ ง. ให้ความสะดวกแก่ผู้เสีย
เร็วให้ล้นเหลือที่สุด ภาษีให้มาก

15. เงินรายได้ส่วนใดที่เรา ไม่ต้อง เสียภาษี

- ก. เงินเคียน ข. ดอกเบี้ยเงินกู้
ค. เงินบริจาคเพื่อสร้างวัด ง. เงินบริจาคเพื่อการกุศล

16. เงินส่วนที่เราต้องเสียภาษีอากรเรียกว่าอะไร ?

- ก. เงินเคียน ข. เงินโบนัส
ค. เงินกำไรพิเศษ ง. เงินกำไรสุทธิ

17. อัตราการเสียภาษีอากรชั้นต่ำสุดคือข้อใด ?

ก. ร้อยละ 2

ข. ร้อยละ 7

ค. ร้อยละ 10

ง. ร้อยละ 15

18. ใครเป็นเจ้าของเรื่องการจัดเก็บภาษีอากรส่วนใหญ่ของประเทศ ?

ก. กระทรวงการคลัง

ข. กระทรวงพาณิชย์

ค. กระทรวงมหาดไทย

ง. สำนักงบประมาณ

19. ถ้าจะเสียภาษีเงินได้ต้องติดต่อกับหน่วยราชการใด ?

ก. กรมศุลกากร

ข. กรมสรรพากร

ค. กรมสรรพสามิต

ง. กรมบัญชีกลาง

20. การเก็บภาษีสินค้าเข้าและออกเป็นหน้าที่ของใคร ?

ก. กรมศุลกากร

ข. กรมศุลกากรักษ์

ค. กรมสรรพากร

ง. กรมสรรพสามิต

21. เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรประจำอำเภอเรียกว่าอะไร ?

ก. ศุลกากรักษ์

ข. สัสดีอำเภอ

ค. สมุหบัญชี

ง. สรรพากรอำเภอ

22. "สรรพากรจังหวัด"มีขอบเขตการทำงานเพียงใด ?

ก. ตำบล

ข. อำเภอ

ค. จังหวัด

ง. ในเขตเทศบาล

23. "สรรสามิตจังหวัด" ทำงานประจำอยู่ที่ไหน ?

- ก. กระทรวงการคลัง ข. ที่ว่าการอำเภอ
ค. ศาลากลางจังหวัด ง. กรมสรรพสามิต

24. จังหวัดโคตรวรมี "ศุลกากรักษ์" ประจำอยู่บ้าง ?

- ก. กรุงเทพฯ กับ ลาปาง
ข. นครสวรรค์ กับ ชลบุรี
ค. ขอนแก่น กับ ภูเก็ต
ง. กรุงเทพฯ และ นราธิวาส

25. กฎหมายสำคัญที่จะต้องผ่านรัฐสภาก่อนที่จะใช้จ่ายเงินแผ่นดินของรัฐบาลคืออะไร ?

- ก. พ.ร.บ.รายจ่ายเงินแผ่นดิน
ข. พ.ร.บ.รับ-จ่ายเงินแผ่นดิน
ค. พ.ร.บ.ประมวลรัษฎากร
ง. พ.ร.บ.งบประมาณประจำปี

26. รัฐบาลจะใช้จ่ายเงินแผ่นดินโดยยึดถือกฎหมายใดเป็นหลัก ?

- ก. กฎกระทรวง ข. พระราชกฤษฎีกา
ค. พ.ร.บ.ประมวลรัษฎากร ง. พ.ร.บ.งบประมาณประจำปี

27. หลักเกณฑ์ที่ยึดถือในการใช้จ่ายภาษีอากรมีอะไรบ้าง ?

- ก. ประหยัด ข. ถูกต้องตามกฎหมาย
ค. ตรงจุดประสงค์ของกิจการ ง. ขอ ก.ข.ก. ถูก

28. หน่วยราชการใดเป็นผู้จัดทำงบประมาณประจำปี ?

- ก. กรมบัญชีกลาง ข. สำนักงบประมาณ
ค. สำนักงานสถิติแห่งชาติ ง. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

29. การทำงบประมาณประจำปี ถ้าหากมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ รัฐบาลจะต้องแก้ไขอย่างไร ?

- ก. เก็บภาษีอากรให้เพิ่มขึ้น
ข. ผลิตและส่งออกให้มากขึ้น
ค. ให้หน่วยราชการต่าง ๆ ลดรายจ่ายลง
ง. ขอเงินจากภายใน-นอกประเทศ

30. ขั้นตอนที่ต้องของการใช้เงินภาษีอากรคือข้อใด ?

- ก. จำนวนรายจ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ -
จัดทำงบประมาณ - ตรวจสอบการใช้จ่าย
ข. จัดทำงบประมาณ - จำนวนรายจ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ -
ตรวจสอบการใช้จ่าย
ค. จำนวนรายจ่ายของหน่วยงาน - จัดทำงบประมาณ -
ร่างงบประมาณ - ตรวจสอบการใช้จ่าย
ง. จัดทำงบประมาณ - จำนวนรายจ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ -
ร่างงบประมาณ - ตรวจสอบการใช้จ่าย

ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

คำสั่ง ขอสอบทั้งหมดมี 60 ข้อ จงทำเครื่องหมาย X บนคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำในกระดาษคำตอบที่แจกให้

- 1.ระเบียบวิธีราชการแผ่นดินมีกี่ประเภท ?
ก. 1 ข. 2
ค. 3 ง. 4
2. คำว่า "การบริหารราชการส่วนกลาง" นั้นมีขอบเขตเพียงใด ?
ก. ในอำเภอ ข. ในจังหวัด
ค. ทั้งประเทศ ง. เฉพาะกรุงเทพมหานคร
3. ผู้ที่รับมอบหมายนโยบายจากคณะรัฐมนตรีมาจัดการบริหารส่วนภูมิภาคให้เหมาะสมกับท้องถิ่นคือผู้ใด
ก. นายอำเภอ ข. สภาจังหวัด
ค. ผู้แทนราษฎร ง. ผู้ว่าราชการจังหวัด
4. ก่อนที่คณะรัฐบาลจะบริหารประเทศจะต้องทำอะไรก่อน ?
ก. ทำพิธีสาบานตน ข. ผ่านการเลือกตั้งมาได้
ค. แถลงงบประมาณประจำปี ง. แถลงนโยบายการบริหารงานต่อรัฐสภา
5. ปัจจุบันการบริหารราชการส่วนกลางแบ่งเป็นกี่กระทรวง ?
ก. 11 ข. 12
ค. 13 ง. 14

6. กระทรวงแต่ละกระทรวงมีใครเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ก. อธิบดี	ข. รัฐมนตรี
ค. ปลัดกระทรวง	ง. ผู้อำนวยการกอง

7. ข้อใดคือการเรียงลำดับหน่วยงานในกระทรวงที่ถูกต้อง ?

ก. ทบวง กรม แผนก	ข. ทบวง กอง แผนก
ค. สำนัก กรม กอง	ง. กรม กอง แผนก

8. ใครคือผู้บังคับบัญชาหน่วยงานที่เล็กที่สุดในการบริหารราชการส่วนกลาง ?

ก. อธิบดี	ข. ปลัดกระทรวง
ค. หัวหน้ากอง	ง. หัวหน้าแผนก

9. ราชการใดที่ไม่ใช่อำนาจและหน้าที่ของสำนักนายกรัฐมนตรี ?

ก. ราชการทั่วไปของนายกฯ	ข. ราชการทั่วไปของคณะรัฐมนตรี
ค. ราชการที่ไม่ได้บังคับไว้ใน	ง. ราชการที่เกี่ยวกับการประชุมรัฐสภา
- กระทรวงใด

10. ข้อใดคือหน้าที่ส่วนหนึ่งของสำนักนายก ?

ก. ศาลยุติธรรม	ข. การจัดการศึกษาในระดับสูง
ค. การทำงบประมาณแผ่นดิน	ง. ส่งเสริมกิจการศาสนาและวัฒนธรรม

11. หน่วยราชการใดที่ขึ้นตรงกับสำนักนายก ?

ก. กรมการเมือง	ข. กรมวิทยาศาสตร์
ค. กรมประชาสัมพันธ์	ง. กรมส่งเสริมสหกรณ์

12. การทางงบประมาณแผ่นดินเป็นหน้าที่ของกระทรวงใด ?

ก. คลัง	ข. พาณิชย์
ค. มหาดไทย	ง. สำนักนายกฯ

13. กระทรวงใดมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ?

ก. กสท โทรคมนาคม	ข. ศึกษาธิการ
ค. สำนักนายกฯ	ง. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

14. หน่วยราชการใดไม่สังกัดในทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ?

- ก. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
- ข. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ค. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ง. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

15. การเกณฑ์ชายฉกรรจ์เข้ารับราชการทหารเป็นหน้าที่ของกระทรวงใด ?

ก. การคลัง	ข. กสท โทรคมนาคม
ค. มหาดไทย	ง. ศึกษาธิการ

16. สัสดีจังหวัด สัสดีอำเภอมีหน้าที่ในเรื่องใด ?

ก. เก็บภาษีอากร	ข. พัฒนาชุมชน
ค. ปกครองท้องถิ่น	ง. เกณฑ์คนเข้ารับราชการทหาร

17. ตำแหน่ง "เจ้ากรม" คือหัวหน้างานระดับใด ?

ก. กรม	ข. กอง
ค. แผนก	ง. กองทัพ

18. "กรมบัญชีกลาง" ขึ้นอยู่กับกระทรวงใด ?

ก. การคลัง	ข. พาณิชย์
ค. ยุติธรรม	ง. คมนาคม

19. หน่วยงานที่ไม่ได้สังกัดอยู่ในกระทรวงการคลัง ?

ก. กรมธนารักษ์	ข. กรมศุลกากร
ค. กรมสรรพากร	ง. สำนักงานประมาณ

20. หน่วยงานใดเป็นผู้ผลิตเหรียญกระษาปณ์และธนบัตร ?

ก. กรมธนารักษ์	ข. กรมสรรพากร
ค. กรมบัญชีกลาง	ง. ธนาคารออมสิน

21. "สรรพากรอำเภอ" คือตัวแทนของกระทรวงใด ?

ก. การคลัง	ข. พาณิชย์
ค. กลาโหม	ง. มหาดไทย

22. งานหลักของกระทรวงการต่างประเทศคืออะไร ?

ก. ป้องกันประเทศ	ข. การซื้อขายสินค้า
ค. การเงินของแผ่นดิน	ง. ราชการต่างประเทศ

23. กรมใดที่ขึ้นอยู่กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ?

ก. กรมที่ดิน	ข. กรมวิชาการ
ค. กรมวิชาการเกษตร	ง. กรมการกักภายใน

24. หน่วยราชการใดที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ?

ก. กรมชลประทาน	ข. กรมวิเทศสหการ
ค. กรมพัฒนาที่ดิน	ง. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

25. ตัวแทนของกระทรวงเกษตรในจังหวัดคือใคร ?

ก. สัสดีจังหวัด	ข. ป่าใบ้จังหวัด
ค. สรรพากรจังหวัด	ง. ผู้ว่าราชการจังหวัด

26. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของกระทรวงคมนาคม ?

ก. การขนส่ง	ข. การสื่อสาร
ค. การคมนาคม	ง. การค้าขายในประเทศ

27. หน่วยงานใดที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงคมนาคม ?

ก. กรมทางหลวง	ข. กรมไปรษณีย์
ค. กรมการินพาณิชย์	ง. กรมประชาสัมพันธ์

28. กรมใดคือหน่วยงานของกระทรวงคมนาคม ?

ก. กรมเจ้าท่า	ข. กรมวิชาการ
ค. กรมตุลการ	ง. กรมพาณิชย์สัมพันธ์

29. การรวมรถเมล์เป็นบริษัท "มตานครขนส่ง" เป็นงานของกระทรวงใด ?

ก. พาณิชย	ข. มหาดไทย
ค. คมนาคม	ง. สำนักราชการ

30. กระทรวงพาณิชย์มีหน้าที่หลักเกี่ยวกับงานใด ?

ก. ผลิตสินค้า	ข. ส่งเสริมการค้าขาย
ค. การเงินของแผ่นดิน	ง. ติดต่อกับต่างประเทศ

31. หน่วยราชการใดที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงพาณิชย์ ?

ก. กรมเศรษฐกิจ	ข. กรมการค้าภายใน
ค. กรมทะเบียนการค้า	ง. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

32. การดำเนินการแก้ไขการเสียเปรียบดุลการค้า ควรเป็นหน้าที่โดยตรงของกระทรวงใด ?

ก. การคลัง	ข. พาณิชย
ค. อุตสาหกรรม	ง. เกษตรและสหกรณ์

33. สินค้าต่าง ๆ มักจะมีเครื่องหมายตัวเอง เช่น ตราวัว ตราคน ฯลฯ
อยากทราบว่าเจ้าของสินค้านั้น ๆ ต้องไปจดทะเบียนเครื่องหมายสินค้า
ของชาติไหน ?

ก. กรมการค้าภายใน	ข. กรมทะเบียนการค้า
ค. กรมเศรษฐกิจสัมพันธ์	ง. สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

34. "บัณฑิตทุกข์ บัณฑิตสุขแก่ราษฎร" น่าจะเป็นคำขวัญของกระทรวงใด

ก. กลาโหม	ข. ยุติธรรม
ค. มหาดไทย	ง. ศึกษาธิการ

35. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั้งหลาย กระทรวงใดมีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุด ?

ก. กลาโหม	ข. คมนาคม
ค. มหาดไทย	ง. สาธารณสุข

36. ท่านคิดว่าหน่วยงานใดในกระทรวงมหาดไทยที่มีงานรับผิดชอบกว้างขวางมากที่สุด ?

ก. กรมที่ดิน	ข. กรมตำรวจ
ค. กรมแรงงาน	ง. กรมการปกครอง

37. หน่วยงานของกระทรวงมหาดไทยที่ทำหน้าที่ส่งเสริมประชากรในชนบทให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นคือกรมใด ?

ก. กรมตำรวจ	ข. กรมการปกครอง
ค. กรมการพัฒนาชุมชน	ง. กรมประชาสัมพันธ์

38. หน่วยราชการใดที่ไม่ได้อยู่ในกระทรวงมหาดไทย ?

ก. กรมเศรษฐกิจ	ข. กรมราชทัณฑ์
ค. กรมแรงงาน	ง. กรมโยธาธิการ

39. ปลัดจังหวัด นายอำเภอ สังกัดกรมใด ?

ก. กรมตำรวจ	ข. กรมราชทัณฑ์
ค. กรมการปกครอง	ง. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

40. หน่วยงานใดที่ไม่ได้อยู่ในกระทรวงยุติธรรม ?

ก. กรมอัยการ	ข. ศาลแพ่ง
ค. ศาลอาญา	ง. ศาลอุทธรณ์

41. ผู้พิพากษาตัดสินความในนามของใคร ?

ก. รัฐมนตรี	ข. นายกรัฐมนตรี
ค. สภาผู้แทนราษฎร	ง. พระมหากษัตริย์

42. เด็กชาย ก. อายุ 14 ปี หากกฎหมายจะต้องขึ้นศาลใด ?

ก. ศาลแพ่ง	ข. ศาลฎีกา
ค. ศาลอุทธรณ์	ง. ศาลกึ่งเด็กและเยาวชน

43. คำพิพากษาในคดีใด ๆ จะถือว่าเป็นที่สิ้นสุดเมื่อถึงศาลใด ?

ก. ศาลแพ่ง	ข. ศาลอาญา
ค. ศาลอุทธรณ์	ง. ศาลฎีกา

44. การศึกษาโดยทั่วไปของชาติกระทรวงใดเป็นผู้จัด ?

ก. การคลัง	ข. กลาโหม
ค. ศึกษาธิการ	ง. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

45. การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมและมัธยมเป็นหน้าที่ของกรมใด

ก. กรมวิชาการ	ข. กรมสามัญศึกษา
ค. กรมการฝึกหัดครู	ง. กรมอาชีวศึกษา

46. ผู้แต่งหรือผู้ควบคุมหนังสือเรียนที่เชื่อถือส่วนมากคือกรมใด ?

ก. กรมวิชาการ	ข. กรมอาชีวศึกษา
ค. กรมสามัญศึกษา	ง. กรมการฝึกหัดครู

47. งานลูกเสือ, อนุชาชาติขึ้นกับกรมใด ?

ก. กรมตำรวจ	ข. กรมวิชาการ
ค. กรมพลศึกษา	ง. กรมสามัญศึกษา

48. โรงละครแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ อยู่ในความควบคุมของหน่วยงานใด ?

ก. กรมวิชาการ	ข. กรมศิลปากร
ค. กรมการศาสนา	ง. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาฯ

49. ตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการระดับจังหวัดคือใคร ?

ก. สัสดีจังหวัด	ข. สรรพากรจังหวัด
ค. ผู้ว่าราชการจังหวัด	ง. ศึกษาธิการจังหวัด

50. กระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่อย่างไร ?

ก. วิเคราะห์ยา	ข. ผลิตพยาบาลและแพทย์
ค. รักษาความสะอาดของบ้าน
เมือง	ง. ส่งเสริมอนามัย,
ป้องกันและรักษาโรค

51. การป้องกันโรคอหิวาต์ตกโรค เช่น การฉีควัคซีน ทำป้ายโฆษณาติดตามที่สาธารณะ เป็นหน้าที่ของกรมใดในกระทรวงสาธารณสุข ?

ก. สำนักปลัดกระทรวง	ข. กรมส่งเสริมสาธารณสุข
ค. กรมการแพทย์และ
อนามัย	ง. กรมควบคุมโรคติดต่อ

52. น.ส.พ ประกาศว่า "มีน้ำปลาซึ่งผลิตขึ้นมาโดยไม่มาตรฐาน และเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค..." อยากทราบว่า น.ส.พ. โคขวานี้จากหน่วยราชการใด ?

ก. กรมการแพทย์และอนามัย	ข. กรมส่งเสริมสาธารณสุข
ค. กรมควบคุมโรคติดต่อ	ง. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

53. โรงพยาบาลของรัฐทั่วประเทศสังกัดกรมใด ?

ก. สำนักงานปลัดกระทรวง	ข. กรมควบคุมโรคติดต่อ
ค. กรมส่งเสริมสาธารณสุข	ง. กรมการแพทย์และอนามัย

54. กระทรวงใดมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดควบคุมและส่งเสริมอุตสาหกรรม ?

ก. คมนาคม	ข. พหุภาคไทย
ค. อุตสาหกรรม	ง. เกษตรและสหกรณ์

55. หน่วยงานใดที่ไม่อยู่ในกระทรวงอุตสาหกรรม ?

ก. กรมทรัพยากรธรณี	ข. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
ค. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	ง. สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ

56. การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของโรงงานอุตสาหกรรมให้ดีขึ้นควรเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดในกระทรวงอุตสาหกรรม

ก. กรมวิทยาศาสตร์	ข. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
ค. กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ง. สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ

57. การสำรวจหาแหล่งน้ำมันในอ่าวไทย อยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานใด โดยตรง ?

- ก. กรมทรัพยากรธรณี ข. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
ค. กรมโรงงานอุตสาหกรรม ง. สำนักงานพลังงานแห่งชาติ

58. ถ้านักเรียนมีความประสงค์จะเข้าฟังการประชุมสภาผู้แทนราษฎรต้องติดต่อที่ไหน ?

- ก. สำนักนายก ข. สำนักพระราชวัง
ค. พระที่นั่งอนันตสมาคม ง. สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

59. สำนักงานเลขาธิการรัฐสภามีผู้ใดเป็นผู้บังคับบัญชา ?

- ก. นายกรัฐมนตรี ข. รองนายกรัฐมนตรี
ค. รัฐมนตรีสำนักนายกฯ ง. ประธานสภาผู้แทนราษฎร

60. สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ต.ง.) มีหน้าที่อย่างไร ?

- ก. พิมพ์ธนบัตร ข. ควบคุมธนาคาร
ค. จัดการผลประโยชน์ทรัพย์สิน ง. ควบคุมตรวจสอบการใช้ภาษีอากร
ส่วนพระองค์ ขวงรัฐ

ภาคผนวก ค.
แบบเรียนสมุดภาพโปรแกรม
เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง และ
เรื่อง การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล

สมุดภาพแบบโปรแกรม
วิชาสังคมศึกษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗.

เรื่อง

การบริหารราชการส่วนกลาง

คลอง	มณีนาย	จัดทำ
คร.เปรี๊ยะ	กุ่มท	ที่ปรึกษา
อาจารย์ไพโรจน์	เบาใจ	ที่ปรึกษา

คำแนะนำในการใช้บทเรียน

1. บทเรียนเรื่องนี้ทั้งหมด 5 หน่วย
2. นักเรียนจะต้องอ่านบทเรียนไปตามลำดับ ไม่ควรอ่านข้าม เพราะเนื้อหาของบทเรียนมีความต่อเนื่องกัน
3. บทเรียนประกอบด้วยภาพ คำอธิบาย คำถามและคำตอบ
4. นักเรียนต้องดูภาพ อ่านคำอธิบายแล้วตอบคำถามเพื่อวัดความเข้าใจของตนเอง
5. นักเรียนจะตรวจดูคำตอบของตนได้จากคำตอบ แต่นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองโดยไม่ดูคำตอบหรือคำตอบล่วงหน้า
6. นักเรียนไม่ต้องกังวลใจเมื่อตอบผิด เพราะบทเรียนนี้ต้องการเสนอความรู้เท่านั้น ไม่ใช่เป็นการวัดผลหรือการสอบเก็บคะแนน
7. กรุณาศึกษาบทเรียนไปเรื่อย ๆ ตามลำดับ แล้วนักเรียนจะได้รับความรู้เพิ่มขึ้น
ด้วยตัวของตนเอง

ชื่อ..... ชั้นป.7 โรงเรียน.....

เมื่อท่านเรียนจบหน่วยที่ 1 ท่านควรจะสามารถ

- * บอกได้ถูกต้องว่าระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมีกี่อย่าง
 - * ชี้ขอบเขตและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารราชการส่วนกลางได้ถูกต้อง
 - * บอกหน้าที่ที่สำคัญของคณะรัฐบาลได้อย่างสั้น ๆ
 - * บอกสิ่งสำคัญที่รัฐบาลจำเป็นต้องกระทำก่อนที่จะดำเนินงานต่าง ๆ
-

(1.)

นี่คืออนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ซึ่งสร้างขึ้น
เพื่อเป็นอนุสรณ์ในการเปลี่ยนแปลงการ
ปกครองเมื่อ พ.ศ. 2475

เดิมเรามีการปกครองแบบสมบูรณาญา
สิทธิราช และต่อมาก็ได้เปลี่ยนแปลงเป็น
ระบอบประชาธิปไตย โดยยึดรัฐธรรมนูญ
เป็นหลักในการปกครองประเทศ แบ่งอำน
นาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็น
3 อย่างคือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร
และอำนาจตุลาการ

(2.) เมื่อนักเรียนเห็นอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยทำให้นึกถึงเหตุการณ์อะไร ?

ตอบ.....

(การเปลี่ยนแปลงการปกครอง)

(3.) การเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น เปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช
เป็นระบอบ.....

(ประชาธิปไตย)

(4.) การปกครองระบอบประชาธิปไตยยึดถือ.....
เป็นหลักในการปกครองประเทศ

(รัฐธรรมนูญ)

(5.) รัฐธรรมนูญได้แบ่งอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็น 3 อย่าง
คือ

1.
 2.
 3.
-

- (1. อานาจนิตินิติบัญญัติ 2. อำนาจบริหาร)
 - (3. อำนาจตุลาการ.
-

(6.) อำนาจบริหารได้ตราพระราชบัญญัติ "ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน" โดยจัด
แบ่งอำนาจการบริหารเป็น 3 ส่วนคือ

1. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง
2. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินส่วนภูมิภาค
3. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินส่วนท้องถิ่น

ทั้งแผนภูมิในหน้าถัดไป.

(7.)

อำนาจบริหาร

การบริหาร ส่วนกลาง	การบริหาร ส่วนภูมิภาค	การบริหาร ส่วนท้องถิ่น
1. ทบวงการเมือง เทียบเท่ากระทรวง (สำนักนายกรัฐมนตรี) (ทบวงมหาวิทยาลัยฯ)	- จังหวัด - อำเภอ - ตำบล - หมู่บ้าน	- องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด - เทศบาล - สุขาภิบาล
3. กระทรวงกลาโหม		
4. กระทรวงการคลัง		
5. กระทรวงการต่างประเทศ		
6. กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์		
7. กระทรวงคมนาคม		
8. กระทรวงพาณิชย์		
9. กระทรวงมหาดไทย		
10. กระทรวงยุติธรรม		
11. กระทรวงศึกษาธิการ		
12. กระทรวงสาธารณสุข		
13. กระทรวงอุตสาหกรรม		

- ทบวงการเมือง
เทียบเท่ากรม

(๘.) ตามแผนภูมิ (๗) อำนาจบริหารแบ่งเป็น ๓ อย่างคือ

๑. การบริหาร.....
๒.
๓.

- (๑. การบริหารส่วนกลาง)
- (๒. การบริหารส่วนภูมิภาค)
- (๓. การบริหารส่วนท้องถิ่น)

(๙.) ตามแผนภูมิ (๗) จะเห็นว่า การจัดแบ่งแยกหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง
เป็นการกระจายงานครอบคลุมทั่วประเทศ โดยมีหน่วยงานใหญ่ ๓ ประเภทคือ

- ก. สำนักนายกรัฐมนตรี (ทบวงการเมืองเทียบเท่ากระทรวง)
- ข. กระทรวงต่าง ๆ
- ค. กรมหรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่ากรม

ตอบคำถามข้อ ๑๐ ต่อไป

(๑๐.) คำว่า "การบริหารราชการส่วนกลาง" นั้น มีขอบเขตเพียงใด.

- ก. ในเทศบาล
- ข. ในอำเภอ
- ค. ในจังหวัด
- ง. ทั่วทั้งประเทศ

(ง.)

(11.) นักเรียนตอบข้อ (ง) ทั่วทั้งประเทศ ถูกต้องแล้ว และลองบอกต่อไปชื่อว่า
หน่วยงาน 3 ประเภทที่อยู่ในการบริหารงานส่วนกลางนั้นมีอะไรบ้าง

ตอบ 1.
2.
3.

- (1. สำนักงานนายกรัฐมนตรี)
(2. กระทรวงต่าง ๆ)
(3. ทบวงการเมืองเทียบเท่ากรม)

(12.) นี่คือการประชุมสภาผู้แทนเพื่อแถลง
นโยบายการบริหารงานของคณะรัฐบาล
ตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
ส่วนกลางหมายถึงการบริหารราชการของ
ประเทศ โดยคณะรัฐบาลตามแนวนโยบาย
ที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา
คือก่อนที่จะปฏิบัติงานจะต้องแถลง
นโยบายการบริหารงานต่อรัฐสภาและต้อง
ได้รับการไว้วางใจจากรัฐสภาเสียก่อนจึง
จะเริ่มงานตามนโยบายนั้นได้

(13.) การประชุมรัฐสภาตามภาพบนเป็นการประชุมเพื่อ.....
ของคณะรัฐบาล

(แถลงนโยบายการบริหารงาน)

(14.) ก่อนที่รัฐบาลจะปฏิบัติงานต่าง ๆ นั้น สิ่งแรกที่ต้องทำก่อนคือ
การ.....ต่อรัฐสภา

(แถลงนโยบายการบริหารงาน)

(15.) และนโยบายการบริหารงานจะต้อง.....
จากรัฐสภาเสียก่อนจึงจะเริ่มปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้

(ได้รับการไว้วางใจ)

(16.) โดยสรุประเบียบบริหารราชการส่วนกลางหมายถึงการบริหารราชการของ
ประเทศโดยคณะรัฐบาลตาม

(แนวนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา)

(17.)

คณะรัฐบาลประกอบด้วย

– นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าและ
รองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วย

– รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ
ทั้ง 13 กระทรวง และรัฐมนตรี
ช่วยว่าการเป็นผู้ช่วย

(คังภาพซ้ายมือคือคณะรัฐบาลปี 2519)

หน้าที่ของคณะรัฐบาลโดยสรุปคือ "บริหาร
ราชการแผ่นดินเพื่อให้ประเทศชาติรุ่งเรือง,
ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น และ
และอยู่กินด้วยความร่มเย็นเป็นสุข"

(14.) ก่อนที่รัฐบาลจะปฏิบัติงานต่าง ๆ นั้น สิ่งแรกที่ต้องทำก่อนคือ
การ.....ต่อรัฐสภา

(แถลงนโยบายการบริหารงาน)

(15.) และนโยบายการบริหารงานจะต้อง.....
จากรัฐสภาเสียก่อนจึงจะเริ่มปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้

(ได้รับการไว้วางใจ)

(16.) โดยสรุประเบียบบริหารราชการส่วนกลางหมายถึงการบริหารราชการของ
ประเทศโดยคณะรัฐบาลตาม

(แนวนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา)

(17.)

คณะรัฐบาลประกอบด้วย

- นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าและ
รองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วย
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ
ทั้ง 13 กระทรวง และรัฐมนตรี
ช่วยว่าการเป็นผู้ช่วย

(คังภาพซ้ายมือคือคณะรัฐบาลปี 2519)

หน้าที่ของคณะรัฐบาลโดยสรุปคือ "บริหาร
ราชการแผ่นดินเพื่อให้ประเทศชาติรุ่งเรือง,
ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น และ
และอยู่กินด้วยความร่มเย็นเป็นสุข"

(18.) ตามภาพ (17) ใครคือหัวหน้าคณะรัฐบาล

ตอบ

(นายกรัฐมนตรี ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช)

(19.) คณะรัฐบาลประกอบด้วยใครบ้าง

1. นายกรัฐมนตรี และ

2.และ

(1. นายกรัฐมนตรี และ รองนายกรัฐมนตรี)

(2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ และรัฐมนตรีช่วย)

(20.) หน้าที่ของคณะรัฐบาลโดยสรุปก็คือ.....

เพื่อให้ประเทศชาติรุ่งเรือง

(บริหารราชการแผ่นดิน)

โปรดพลิกไปศึกษาหน่วยที่ 2 ต่อไป.

หน่วยที่ ๒.

กระทรวงหรือทบวง

เมื่อท่านเรียนจบหน่วยที่ ๒. ท่านควรจะสามารถ

- * บอกได้ว่าปัจจุบันกระทรวงต่าง ๆ และทบวงการเมืองเทียบเท่ากระทรวง มีทั้งหมดเท่าไร.
- * บอกชื่อตำแหน่งผู้บังคับบัญชาสูงสุดของกระทรวงได้
- * แยกแยะชื่อตำแหน่งข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำได้ถูกต้อง เมื่อกำหนดชื่อตำแหน่งมาให้
- * เรียงลำดับหน่วยงานและบอกชื่อตำแหน่งของหัวหน้าหน่วยงานได้ถูกต้อง

(21.)

ปัจจุบันมีกระทรวงต่าง ๆ รวมทั้งทบวง
การเมืองที่มีฐานะเทียบเท่ากระทรวง
ทั้งหมด 13 กระทรวง
หัวหน้าของกระทรวงแต่ละกระทรวงเป็น
ข้าราชการการเมือง ส่วนมากแต่งตั้ง
มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียกว่า
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวง... (ร.ม.ต.)
เช่น พลตรีศิริ สิริโยธิน เป็นรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

(22.) ปัจจุบันกระทรวงต่าง ๆ รวมทั้งทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่ากระทรวง
มีทั้งหมด กระทรวง

- (23.) ผู้บังคับบัญชาสูงสุดในแต่ละกระทรวงเป็นข้าราชการว่า.....
.....ซึ่งส่วนมากแต่งตั้งมาจาก.....

(การเมือง,สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)

- (24.) ข้าราชการการเมืองซึ่งเป็นหัวหน้าสูงสุดในแต่ละกระทรวงเรียกชื่อ
ตำแหน่งว่า.....

(รัฐมนตรีว่าการกระทรวง...(ร.ม.ค.))

- (25.) นักเรียนเข้าใจถูกแล้วที่ตอบว่า "รัฐมนตรีว่าการกระทรวง.....
ลองบอกต่อไปชีวิตตำแหน่งของ พลตรีศิริ สิริโยชินคืออะไร

ตอบ

มนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ)

- (26.)

โดยของรัฐมนตรี แต่ละกระทรวงก็เป็น
แห่งทางการเมืองเช่นกัน อาจมี 1 คน
มากกว่าก็ได้ เรียกชื่อตำแหน่งว่า....
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ... (รมช.)
น นายสิทธิดิ ศาวิฬ และนายคาบชัย
ราช เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
ศึกษา

(27.) ผู้ช่วยของรัฐมนตรีแต่ละกระทรวงเป็นข้าราชการ.....

(การเมือง)

(28.) ตำแหน่งของนายเสกคึก สารีฟ และนายคำบิชัย อัครราช คือรัฐมนตรี
ช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นชื่อตำแหน่งของผู้ช่วยรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการคือ

(รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง.....(รมช.)

(29.) รัฐมนตรีมี "เลขานุการรัฐมนตรี"
ส่วนรัฐมนตรีช่วยว่าการฯ มี "เลขา
นุกรัฐมนตรีช่วยว่าการฯ" ซึ่งเป็นตำแหน่ง
ทางการเมืองเช่นกัน เป็นเจ้าหน้าที่ช่วย
ปฏิบัติงานใน "สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี"
เช่นกระทรวงศึกษาธิการ มี
นายพจน์ เกิดผล เป็นเลขานุการ รมต.
นายอำนาจ ยศสุข เป็นเลขานุการ รมช.
นายเพิ่มศักดิ์ จริตงาม เป็นเลขานุการ รมช.

สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี
กระทรวงศึกษาธิการ

(30.) เจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคือ.....
รัฐมนตรีว่าการกระทรวง

(เลขานุการ หรือเขียนสั้นว่า เลขานุการ รมต.)

(31.) ส่วนเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานของ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง คือ

.....

(เลขานุการรัฐมนตรีช่วยฯ หรือเขียนสั้น ๆ ว่าเลขานุการ รมช.)

(32.)

นายจรูญ วงศ์สายัณห์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
นายบรรจง ชูสกุลชาติ นายสาโรช บัวศรี รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงแต่ละกระทรวงมีข้าราชการประจำ
สูงสุด 1 คนคือ "ปลัดกระทรวง" เป็นผู้ปกครอง
บังคับบัญชา รับผิดชอบข้าราชการประจำทั้ง
หมดของกระทรวง รองจากรัฐมนตรีว่าการฯ
และเป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักงานปลัด
กระทรวงด้วย

กระทรวงใดมีราชการมากจะให้
"รองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง"
เป็นผู้ช่วยสั่งราชการแทนปลัดกระทรวงก็ได้

(33.) นายจรูญ วงศ์สายัณห์ เป็นข้าราชการประจำสูงสุดของกระทรวงศึกษาธิการ
ดังนั้น ชื่อตำแหน่งของเขาคือ... .. ศึกษาธิการ

(ปลัดกระทรวง)

(34.) ตำแหน่งของข้าราชการประจำสูงสุดของแต่ละกระทรวงคือข้อใด

ก. อธิบดี

ข. รัฐมนตรี

ค. ปลัดกระทรวง

ง. ผู้อำนวยการกอง

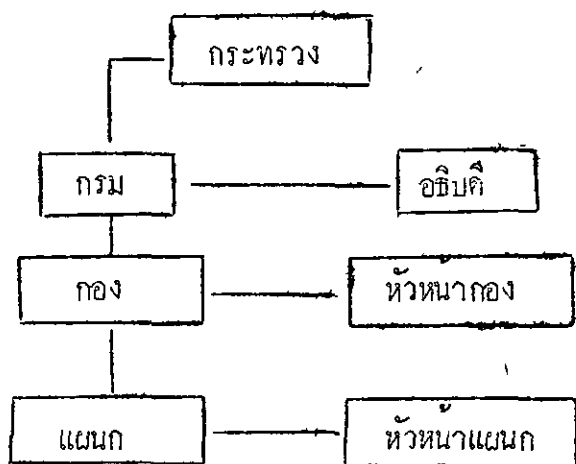
(ค. ปลัดกระทรวง)

(35.) นักเรียนตอบ ค. ถูกต้อง เก่งทีเดียว ลองบอกต่อไปชื่อว่า หน้าที่ของปลัดกระทรวงคืออะไร

ตอบ เป็น.....ข้าราชการประจำทั้งหมดของกระทรวง
รองจากรัฐมนตรีว่าการฯ

(ผู้ปกครอง, บัณฑิตบัญชา, รับผิดชอบ)

(36.)

กระทรวงแบ่งหน่วยงานออกตามลำดับดังนี้

1. กรม เป็นหน่วยราชการรองจากกระทรวง ซึ่งแต่ละกระทรวงอาจมีหลายกรม
หัวหน้ากรมเรียก "อธิบดี"
ผู้ช่วยหัวหน้ากรมเรียก "รองอธิบดี"
2. กอง เป็นหน่วยราชการรองจากกรม
หัวหน้ากองเรียกว่า
"ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้ากอง"
3. แผนก เป็นหน่วยงานที่เล็กที่สุดในระบบการบริหารราชการส่วนกลาง
หัวหน้าเรียกว่า
"หัวหน้าแผนก"

(ดังรายละเอียดตามแผนภูมิ 36.)

(37.) จากแผนภูมิ (36.) ข้อใดคือการเรียงลำดับหน่วยงานในกระทรวงที่ถูกทอง

ก. กระทรวง กรม แผนก

ข. กระทรวง กอง แผนก

ค. สำนัก กรม กอง

ง. กรม กอง แผนก

(ง. กรม กอง แผนก)

(38.) นักเรียนตอบ ง. กรม กอง แผนก ซึ่งถูกทองที่สุด และนักเรียนลองดู
แผนภูมิเดิมและบอกต่อไปว่าผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานนั้น ๆ คือใคร

ตอบ กรม ผู้บังคับบัญชาคือ.....

กอง ——"——

แผนก ——"——

(อธิบดี) (หัวหน้ากองหรือผู้อำนวยการกอง) (หัวหน้าแผนก)

นักเรียนตอบถูกหมดใช่ไหม เก่งจังเลย ศึกษาหน่วยที่ 3. ต่อไป
แล้วนักเรียนจะเข้าใจเรื่องนี้ดียิ่งขึ้น

หน่วยที่ 3.

ทบทวนการเมืองเทียบเทวกระทรวง

เมื่อท่านเรียนจบหน่วยที่ 3. ท่านควรจะสามารภ

- * บอกชื่อหน่วยงานที่มีฐานะเป็นทบทวนการเมืองเทียบเทวกระทรวงได้หมด
- * บอกหน้าที่หลักของแต่ละทบวงได้ถูกต้อง
- * บอกชื่อตำแหน่งผู้บังคับบัญชาสูงสุดในแต่ละทบวงได้
- * แยกแยะรายชื่อและหน้าที่ของหน่วยงานที่สำคัญ ๆ ในทบวงนั้น ๆ ได้

(39.)

ทบทวนการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบเท่า

กระทรวงมีอยู่ 2 หน่วยงานคือ

ก. สำนักนายกรัฐมนตรี

ข. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

ก. สำนักนายกรัฐมนตรี (ตามภาพ)

ตั้งอยู่ที่ตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล

รมต. นายสุรินทร์ มาศดิตถ์

รมช. นายชวน หลีกภัย

(มี รมต. 2 คน ไม่มี รมช.)

(40.) ทบทวนการเมืองที่มีฐานะเทียบเทวกระทรวงมีอยู่ 2 หน่วยงานคือ

1.

2.

(1. สำนักนายกรัฐมนตรี

2. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ)

(41.) ตามภาพ (39) คือตึกไทยคู่ฟ้าทำเนียบรัฐบาล ซึ่งเป็นที่ตั้งของ.....

(สำนักนายกรัฐมนตรี)

(42.) ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสำนักนายกรัฐมนตรี คือ.... .

(รต.ว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี)

(43.) ข้อที่นำสังเกตของสำนักนายกรัฐมนตรีคือ มี รต.ว่าการมาถึง 2 คน ได้
 แก่ 1. 2.

(1. นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ 2. นายชวน หลีกภัย)

(44.) อำนาจและหน้าที่ของสำนักนายกมีดังนี้
 1. ราชการทั่วไปของนายกรัฐมนตรี
 2. ราชการทั่วไปของคณะรัฐมนตรี
 3. การติดต่อประสานงานกับกระทรวงต่าง ๆ
 4. ราชการอื่น ๆ ที่ไม่ได้บังคับไว้ในกระทรวงใด

(45.) หน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของนายกรัฐมนตรีและ
 คณะรัฐมนตรี คือ

(สำนักนายกฯ)

(46.) ถูกแล้วที่นักเรียนตอบว่า สำนักนายกรา และงานอีก 2 ประการของสำนักนายกรา คือ

1. 2.

- (1. การติดต่อประสานงานกับกระทรวงต่าง ๆ)
(2. ราชการอื่น ๆ ที่ไม่ได้โยงไว้ในกระทรวงใด)

(47.) สำนักนายกรัฐมนตรีแบ่งหน่วยงานดังนี้

1. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เลขานุการนายกรา
2. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
3. สำนักงบประมาณ จัดทำงบประมาณแผ่นดิน
4. สำนักงานสภาพัฒนาการ
5. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
6. สำนักงานปลัดสำนักนายกรา

7. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นผู้พิจารณากำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนให้แก่หน่วยราชการต่าง ๆ จัดสอบแข่งขันเข้ารับราชการและสอบรับทุนรัฐบาลไปศึกษาวิชาในต่างประเทศ ตลอดจนการออกกฎหมายสำหรับข้าราชการพลเรือน ฯลฯ
8. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
9. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
10. สำนักงานพลังงานแห่งชาติ

11. สำนักงานสถิติแห่งชาติ มีหน้าที่สำรวจ รวบรวมสถิติต่าง ๆ ของชาติ เช่น จำนวนประชากร สัตว์เลี้ยง ที่ดิน ฯลฯ เพื่อประโยชน์ในการวางแผน พัฒนาด้านต่าง ๆ ของชาติ

12. กรมประชาสัมพันธ์ จัดตั้งเครื่องส่ง วิทยุและโทรทัศน์ ตลอดจนจัดทำข่าว วิเคราะห์และสรุปข่าว บทความ ออกเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีโทรทัศน์ รวมทั้งการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่และส่งหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ออกไปปฏิบัติ งานในจังหวัดต่าง ๆ

13. กรมประมงชาวกลาง

14. กรมวิเทศสหการ

15. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

16. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ปปป.)

17. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

18. สำนักงานคณะกรรมการเรื่องราວร้องทุกข์

19. สำนักงานคณะกรรมการปราบปรามการลักลอบนำชาวออกนอกประเทศ (กปช.)

20. สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

21. สำนักงานคณะกรรมการการสอบสวนตามคำร้องของราษฎร

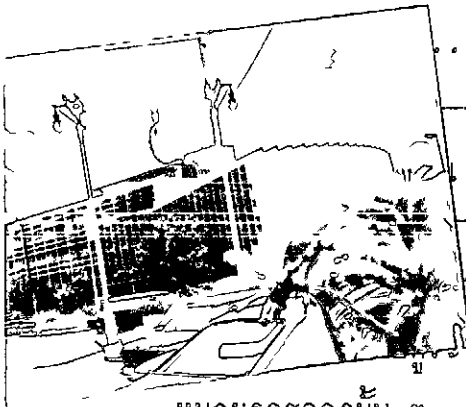
22. สำนักงานเยาวชนแห่งชาติ

(48.) นักเรียนลองตอบชี้ว่าหน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรีทั้งหมด.....
หน่วยงาน

(22 หน่วยงาน)

(49.) ถูกต้องที่ตอบ 22 หน่วยงาน และนักเรียนจึงบอกชื่อหน่วยงานหรือหน่วย
ราชการที่คิดว่ามีความสำคัญมาสัก 5 ชื่อ จาก 22 ชื่อ

1. 2.
3. 4.

เรียนตอบ เพราะทุกหน่วยงานย่อมมีความสำคัญทั้งนั้น)

ถามนักเรียนในเรื่องสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นข้อสุดท้าย
ระหว่างชื่อหน่วยราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี กับหน้าที่ของ
หน่วยราชการนั้น ๆ

() 1. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	ก. จัดทำข่าวบทความเผยแพร่ประชาชน
() 2. ปปป.	ข. จัดการเรื่องการเงินของแผ่นดิน
() 3. สำนักงบประมาณ	ค. ทำหน้าที่เลขานุการนายกฯ
() 4. กรมประชาสัมพันธ์	ง. รวบรวมสถิติต่าง ๆ ของชาติ
() 5. สำนักงานสถิติแห่งชาติ	จ. พิจารณาตำแหน่งและอัตราเงินเดือน
เงินเดือนให้แก่หน่วยราชการต่าง ๆ
	ฉ. ปรามปรามข้าราชการทุจริต

(ก) 1. (ฉ) 2. (ข) 3. (ง) 4. (จ) 5.

(51.)

ข. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นทบวง
การเมืองเทียบเท่ากระทรวง มีอำนาจ
หน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับ
อุดมศึกษา
 รมต. นายนิพนธ์ ศศิธร
 รมช. —

(52.) ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นทบวงการเมืองเทียบเท่า.....

(กระทรวง)

(53.) อำนาจหน้าที่ของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ คือการ

(จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา)

(54.) ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ แบ่งหน่วยงานดังนี้คือ

1. สำนักงานปลัดกระทรวง

2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นมหา
วิทยาลัยที่ใหญ่โตและมีสอนหลายคณะ
วิชาสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรี —
ระดับปริญญาเอก

3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. มหาวิทยาลัยมหิดล

8. มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็น
มหาวิทยาลัยเปิดที่ทุกคนซึ่งมีคุณสมบัติ
ครบถ้วนตามระเบียบเข้าเรียนได้
โดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือก สอน
เฉพาะปริญญาตรี หลายนคณะ

9. มหาวิทยาลัยศิลปากร
10. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

11. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
จัดตั้งขึ้นตามโครงการมหาวิทยาลัย
ภาคใต้ เมื่อ พ.ศ. 2510 เปิดสอน
ระดับปริญญาตรีหลายนคณะวิชา

12. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สอนเฉพาะปริญญาโท
13. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

(55.) หน่วยราชการทั้งหมดในทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐมี.....หน่วยงาน

(13. หน่วยงาน)

(56.) แนนอน เขอคงตอบ 13 หน่วยงาน และใน 13 หน่วยงานนี้เป็นสำนักงาน
ปลัดทบวงเสีย 1 หน่วยงาน อีก 12 หน่วยงานก็เป็นสถานศึกษาระดับ
.....ทั้งหมด

(อุดมศึกษา)

(57.) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ลงท้ายด้วยคำว่ามหาวิทยาลัยมีอยู่แห่งเดียว
คือ.....มหาวิทยาลัย

(จุฬาลงกรณ์)

(58.) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่มีคำว่า "มหาวิทยาลัย" มีอยู่ 2 แห่งคือ
1. 2.

(1. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า)

(59.) มหาวิทยาลัยที่สามารถเข้าเรียนได้โดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือกคือ
มหาวิทยาลัย.....

(รามคำแหง)

หน่วยที่ 4.

กระทรวงต่าง ๆ

เมื่อท่านเรียนจบหน่วยที่ 4 ท่านควรจะสามาร

- * บอกหน้าที่สำคัญของแต่ละกระทรวงได้ถูกต้อง
- * แยกแยะได้ว่าหน่วยงานใดอยู่ในกระทรวงใดเมื่อกำหนดชื่อหน่วยงานมาให้
- * วิเคราะห์ได้ถูกต้องว่าในกระทรวงหนึ่ง หน่วยงานใดควรจะทำหน้าที่ใด
- * บอกชื่อตำแหน่งและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นตัวแทนที่กระทรวงต่าง ๆ ส่งไปประจำตามจังหวัด, อำเภอ ได้ถูกต้อง

(60.)

4.1 กระทรวงกลาโหม

- รมต.พลเอกทวีช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
- รมช. -
- มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน
ราชอาณาจักร และความมั่นคงของชาติ
ตลอดจนการป้องกันและปราบปราม
คอมมิวนิสต์

(61.) ข้อใดคืองานหลักของกระทรวงกลาโหม ?

ก. การคมนาคม

ข. การป้องกันนุร้าย

ค. ราชการต่างประเทศ

ง. การป้องกันประเทศ

(ง. การป้องกันประเทศ)

(62.) แนนอนกระทรวงกลาโหมก็ต้องมีหน้าที่ป้องกันประเทศและหน้าที่อีกประการหนึ่ง
คือการป้องกันและปราบปราม.....

(คอมมิวนิสต์)

(63.) โดยสรุปงานของกระทรวงกลาโหมมี 2 ประการคือ

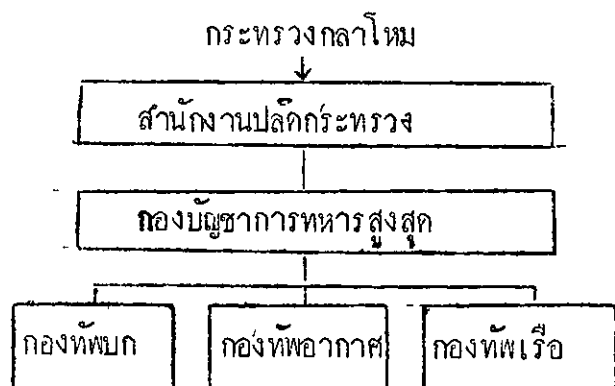
1.

2.

(1. การป้องกันประเทศ

2. การป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์)

(64.)

กระทรวงกลาโหมแบ่งหน่วยงานดังนี้คือ

1. สำนักงานปลัดกระทรวง
2. กองบัญชาการทหารสูงสุด
3. กองทัพบก
4. กองทัพเรือ
5. กองทัพอากาศ

ในแต่ละหน่วยงานก็แบ่งเป็นกรม
หัวหน้าแต่ละกรมเรียก "เจ้ากรม"
ซึ่งเทียบเท่ากับตำแหน่ง "อธิบดี"
ของฝ่ายพลเรือน

(65.) ตามแผนภูมิ 64 กระทรวงกลาโหมแบ่งหน่วยงานเป็น 5 หน่วยคือ

1. สำนักงานปลัดกระทรวง	2.
3.	4.
5.	

(2.กองบัญชาการทหารสูงสุด	3. กองทัพบก)
(4.กองทัพอากาศ	5. กองทัพเรือ)

(66.) ในแต่ละหน่วยงานก็แบ่งเป็นกรม, หัวหน้าของแต่ละกรมเรียก "เจ้ากรม"
ซึ่งเทียบได้กับตำแหน่ง.....ของฝ่ายพลเรือน

(อธิบดี)

(67.) กระทรวงกลาโหมส่งเจ้าหน้าที่ออกไปประจำ
ทุกจังหวัดและอำเภอเพื่อทำหน้าที่ในการ
เกณฑ์คนเข้ารับราชการทหาร
เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดเรียก "สัสดีจังหวัด"
เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเรียก "สัสดีอำเภอ"

(68.) เจ้าหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมที่ประจำตามจังหวัดต่าง ๆ เรียก "สัสดีจังหวัด"
และเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเรียก
หน้าที่ของพวกเขาคือการ.....

(สัสดีอำเภอ)

(การเกณฑ์คนเข้ารับราชการทหาร)

(69.)

4.2 กระทรวงการคลัง

- รมต.นายเสวตร์ เปี่ยมพงศ์สานต์
- รมช.นาวาอากาศโททินกร พันธุ์กระวี
- มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของ
แผ่นดิน เช่น การเก็บภาษีอากร
และการควบคุมการใช้จ่ายเงินของ
หน่วยราชการต่าง ๆ หรือกิจการ
เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สิน
ของแผ่นดิน

(70.) รมต.กระทรวงการคลังคนปัจจุบันคือ นาย... ..

(เสวตร์ เปี่ยมพงศ์สานต์)

(71.) การเก็บภาษีอากร, การควบคุมการใช้จ่ายเงินภาษีอากรของหน่วยราชการ
ต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของกระทรวง.....

(การคลัง)

(72.) สรุปได้ว่ากระทรวงการคลังทำหน้าที่เกี่ยวกับ.....ของแผ่นดิน

(การเงิน)

(73.)

กระทรวงการคลังแบ่งส่วนราชการออก
เป็น 8 หน่วยงานดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง
3. สำนักงานเศรษฐกิจและการคลัง
4. กรมธนารักษ์ เป็นผู้ผลิตเหรียญกษาปณ์
(เงินเหรียญต่าง ๆ) และธนบัตร
5. กรมบัญชีกลาง
6. กรมศุลกากร (ตามรูป) มีหน้าที่
เก็บภาษีสินค้าเข้า-ออก
เจ้าหน้าที่ของกรมนี้เรียก
"ศุลกากรักษ์"

กรมศุลกากร

(74.) หน่วยราชการสังกัดกระทรวงการคลังที่ทำหน้าที่ผลิตเหรียญกษาปณ์และธนบัตร
คือ กรม.....

(ธนารักษ์)

(75.) ส่วนกรมศุลกากรมีหน้าที่ในการเก็บภาษี.....

(สินค้าเข้า-ออก)

(76.) สินค้าเข้า-ออก เช่น เครื่องจักร ขาว ฯลฯ นั้นต้องเสียภาษีให้แก่วิบาล
หน่วยราชการที่ทำหน้าที่เก็บภาษีสินค้าเหล่านี้คือกรม.....

(ศุลกากร)

(77.) ถูกแล้วที่ตอบกรมศุลกากร และเจ้าหน้าที่ของกรมนี้เรียกว่า.....

(ศุลกากรักษ์)

(78.) นี่คือภาพของหน่วยงานต่อไปของกระทรวง
การคลังคือ

7. กรมสรรพสามิต ทำหน้าที่เก็บภาษี
สินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ เช่น
สุรา ยาสูบ ยาน้ำมัน ปูนซีเมนต์ ฯลฯ
เจ้าหน้าที่กรมนี้ระดับจังหวัดคือ
"สรรพสามิตจังหวัด"
ระดับอำเภอคือ "สรรพสามิตอำเภอ"

(79.) หน้าที่ของกรมสรรพสามิตคือ.....สินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ

(เก็บภาษี)

(80.) เจ้าหน้าที่ของกรมนี้ระดับจังหวัดคือ "สรรพสามิตจังหวัด" และระดับอำเภอ
เรียกว่า "... .."

("สรรพสามิตอำเภอ")

(81.) ฉะนั้น สรรพสามิตจังหวัดและสรรพสามิตอำเภอเป็นตัวแทนของกระทรวง

.....

(การคลัง)

(82.)

นี่คือหน่วยราชการอันดับสุดท้ายของ
กระทรวงการคลังคือ

8. กรมสรรพากร ทำหน้าที่เก็บภาษีอากร
ทั่ว ๆ ไป เช่น ภาษีเงินได้ ภาษีการค้า
ภาษีทรัพย์สิน ฯลฯ มีเจ้าหน้าที่ประจำ
ทั่วประเทศ

ระดับจังหวัดคือ "สรรพากรจังหวัด"

ระดับอำเภอคือ "สมทบผู้"

(83.) ตามภาพ 82. คือหน่วยราชการใด

ตอบ

(กรมสรรพากร)

(84.) ไขแล้วที่นักเรียนตอบ "กรมสรรพากร" ลองบอกต่อไปชื่อว่า

กรมสรรพากรสังกัดกระทรวง.....

(การคลัง)

(85.) อยาลิม ? จงข้อสัตย์ ห้ามคบค้าเคยก่อนตอบ
กรรมสรรพากรลังกัถการทรวงการคลัง หน้าที่ของกรรมนี้คือการ.....
เช่น ภาษีเงินได้ ภาษีการค้า ฯลฯ

(เก็บภาษีทั่ว ๆ ไป)

(86.) ข้อนี้เป็นการทดสอบความรู้เรื่องกระทรวงการคลังอีกข้อหนึ่ง
ถามว่า "สมุหบัญชี" คือตำแหน่งตัวแทนของกระทรวงใด ?
ก. การคลัง ข. กลาโหม
ค. สำนักราชเลขาธิการ ง. พาณิชย

(ก. การคลัง)

(87.) จงบอกชื่อหน่วยราชการในกระทรวงการคลังมาสี่ 4 ชื่อ

1. 2.

3. 4.

(เลือกมาจากข้อ 1 - 8 ข้อใดถูกต้อง)

(88.)

4.3 กระบวนการต่างประเทศ

- รมต. นายพิชัย รัตตกุล
 - รมช. นายเล็ก นานา
 - มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการ
ต่างประเทศ ทั้งปวง เช่น
- การแต่งตั้งเอกอัครราชทูตไปประจำ
ประเทศต่าง ๆ ทำการติดต่อกับเอก
อัครราชทูตของต่างประเทศที่เข้ามา
ประจำอยู่ในประเทศไทย ฯลฯ

(89.) รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศคนปัจจุบันคือใคร ?

ก. นายเล็ก นานา

ข. นายถนัด คอมันต์

ค. นายพิชัย รัตกุล

ง. นายอนันต์ ปันยารชุน

(ค. นายพิชัย รัตกุล)

(90.) คำแทน "ทูต" ลึงักกระทรวง.....

(การต่างประเทศ)

(91.) หน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศโดยย่อ ๆ คือกิจการที่เกี่ยวกับ.....

(ราชการต่างประเทศ)

(92.)

กระทรวงการต่างประเทศแบ่งหน่วย
ราชการออกเป็น

1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง
3. กรมการเมือง
4. กรมพิธีการทูต
5. กรมเศรษฐกิจ
6. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
7. กรมสารนิเทศ
8. กรมองค์การระหว่างประเทศ

กรมพิธีการทูต

(93.) นักเรียนลองบอกชื่ออาชีพที่ขึ้นอยู่กับกระทรวงการต่างประเทศ

ก. กรมศิลปากร

ข. กรมศุลกากร

ค. กรมเศรษฐกิจ

ง. กรมการbinพาณิชย์

(ค. กรมเศรษฐกิจ)

(94.) นักเรียนต้องตอบว่า "กรมเศรษฐกิจ" จึงจะถูกและลองบอกต่อไปว่าหน่วยราชการใดที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงการต่างประเทศ

ก. กรมอัยการ

ข. กรมการเมือง

ค. กรมสารนิเทศ

ง. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

(ก. กรมอัยการ)

(95.) นักเรียนตอบว่า "กรมอัยการ" นั้นถูกแล้ว เพราะกรมนี้เราไม่ได้บอกไว้เลยว่าเป็นส่วนราชการในกระทรวงการต่างประเทศ แต่เราบอกส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวงนี้ไว้ซึ่งมีถึง 8 หน่วย นักเรียนจำได้ไหม ลองบอกมาสัก 3 ชื่อ

1.

2.

3.

(ชื่อใดก็ถูกถ้าเลือกมาจาก 8 ชื่อที่กล่าวแล้ว)

(96.)

4.4 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

– รมก. พลตรีประมาณ อติเวทสาร

– รมช. นายไกรสร ตันติพงศ์

นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ

– ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัด ควบคุม

และส่งเสริมการเกษตรกรรมทั้ง

พืช สัตว์ และป่าไม้

(๙๗.) รมต.กระทรวงเกษตรคนปัจจุบันคือ.....

(พลตรีประมาณ อดิเรกสาร)

(๙๘.) หน้าที่โดยสรุปของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คือการจัดควบคุม, และ
ส่งเสริมการ.....ของประเทศ

(การเกษตร)

(๙๙.)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบ่งหน่วย
ราชการดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง มีตำแหน่งใน
ระดับภูมิภาคคือ เกษตรกรจังหวัด
และเกษตรกรอำเภอ
3. กรมชลประทาน ดำเนินงานวางแผนก่อสร้าง
การชลประทานเพื่อการเกษตรกรรม

(๑๐๐.) ตามภาพ (๙๙.) คือการก่อสร้าง.....

(เขื่อน)

(๑๐๑.) ถูกต้องเป็นภาพการสร้างเขื่อน ประโยชน์ที่สำคัญของเขื่อนประการหนึ่ง
ก็เพื่อ.....

(การเกษตรกรรม)

(102.) การสร้างเขื่อนนี้ผู้สำรวจวางแผนและก่อสร้างคือ กรม.....

(กรมชลประทาน)

103.)

4. กรมประมง ทดลองส่งเสริมเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการประมง ทั้งน้ำจืด น้ำเค็ม
เจ้าหน้าที่ของกรมประมงระดับจังหวัด
และระดับอำเภอคือ
ประมงจังหวัดและประมงอำเภอ
5. กรมปศุสัตว์ ทดลอง ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ให้มีปริมาณเพียงพอและคุณภาพดี

แปลงทดลองเลี้ยงปลาของกรมประมง

(104.) ตามภาพ (103.) นักเรียนคิดว่าควรจะเป็นการทดลองเลี้ยงปลา

ก. น้ำจืด

ข. น้ำเค็ม

(ก. น้ำจืด)

(105.) นอกจากการทดลองส่งเสริมการเลี้ยงปลาน้ำจืดแล้ว กรมประมงยังต้องส่งเสริมการประมง.....ด้วย

(น้ำเค็ม)

(106.) ผลสุดท้ายของการทดลองส่งเสริมการประมงทั้งน้ำจืดและน้ำเค็มคือการ
.....ผลผลิตอาหารประเภทสัตว์น้ำ

(เพิ่ม)

(107.) การเพิ่มผลผลิตอาหารประเภทสัตว์น้ำเป็นงานของกรม.....

(ประมง)

(108.) ส่วนการเพิ่มผลผลิตอาหารประเภทสัตว์บก เช่น วัว ควาย เป็ด ไก่
เป็นหน้าที่ของกรม... ..

(ปศุสัตว์)

(109.) 6. กรมป่าไม้ สํารวจ ปรับปรุง ตลอดจน
ควบคุมและป้องกันรักษาป่า เจ้าหน้าที่ของ
กรมนี้ในส่วนภูมิภาคคือ
- ป่าไม้จังหวัด
- ป่าไม้อำเภอ

การสำรวจพันธุ์ไม้ของกรมป่าไม้

(110.) ตามภาพ (109.) เป็นการทํางานของเจ้าหน้าที่กรม... ..

(ป่าไม้)

(111.) นักเรียนตอบ กรมป่าไม้ ถูกต้องแล้ว และบอกต่อไปชีว่การทํางานในภาพนั้น
เป็นกํารทํางานด้านใด

ก. สํารวจ ข. ควบคุม ค. ปรับปรุง

(ก. สํารวจ)

(112.) ถ้าหากว่าป่าไม้โดยทั่วไปถูกลอบโค่นทำลาย หน่วยงานที่ต้องป้องกันคือ
กรม.....

(ป่าไม้)

(113.) กรมป่าไม้สังกัดอยู่กระทรวง

(เกษตรและสหกรณ์)

(114.) 7. กรมพัฒนาที่ดิน สํารวจปรับปรุงแก้ไข
การใช้ดินให้ถูกต้องตามหลักวิชาหรือ
พฤกษอย่างหนึ่งใดว่า เป็นผู้อนุรักษ์
ดิน

การอนุรักษ์ดินโดยกรมพัฒนา

115.) การอนุรักษ์ดินตามภาพ (114.) ทำโดยการทำเชิงเขา ให้เป็นขั้นบันได
เป็นผลงานของกรม.....

(กรมพัฒนาที่ดิน)

(116.) เพราะฉะนั้นผู้ทงาย ๆ ไคว่ งามของกรมพัฒนาที่ดิน คือการ.....

(อนุรักษ์ดิน)

"ป่าไม้คือทรัพยากรอันล้ำค่าของชาติ"

(117.) นอกจากนั้ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ในกระทรวงเกษตรอีกคือ

8. กรมวิชาการเกษตร รวบรวมและเผยแพร่วิชาการทางเกษตรกรรมแก่ประชาชน
 9. กรมส่งเสริมการเกษตร
 10. กรมส่งเสริมสหกรณ์ แนะนำช่วยเหลือการสหกรณ์
 11. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตรวจสอบการเงินของสหกรณ์
 12. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปลูกยางพันธุ์ดีแทนยางเก่า
 13. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร จัดการเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อพัฒนาการเกษตร
-

(118.) การขอคำแนะนำเรื่องการเกษตรกรรมเราติดต่อได้ที่กรม.....

(วิชาการเกษตร)

(119.) หน่วยงานในกระทรวงเกษตรที่ทำงานเกี่ยวกับการสหกรณ์มีอยู่ 2 หน่วยงาน
คือ

1. 2.

(1. กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2. กรมกรรวจบัญชีสหกรณ์)

(120.) การขอรับการสงเคราะห์ในการปลูกยางพันธุ์ดีแทนยางเก่า เราต้อง
ติดต่อกับ.....

(สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง)

(121.) หน่วยงานล่าสุดในกระทรวงเกษตรที่จัดตั้งเพื่อการปฏิรูปที่ดิน
คือสำนักงาน.....

(ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร)

(122.) สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรจัดการเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อ.....

(การเกษตร)

(123.) บทสรุปเรื่องกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำสั่ง จงนำตัวอักษรทางขวามือใส่ลงในวงเล็บทางซ้ายมือให้ถูกต้อง

() 1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ก. สํารวจ ปรับปรุง รักษาป่า
() 2. กรมชลประทาน	ข. ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำ
() 3. กรมประมง	ค. จัดควบคุมและส่งเสริมการเกษตร
() 4. กรมปศุสัตว์	ง. ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์
() 5. กรมป่าไม้	จ. ทำการอนุรักษ์ดิน
() 6. กรมพัฒนาที่ดิน	ฉ. สร้างเขื่อน, ฝาย
() 7. กรมวิชาการเกษตร	ช. ตัวแทนกระทรวงเกษตรระดับจังหวัด
() 8. กรมส่งเสริมสหกรณ์	ซ. ส่งเคราะห์การปลูกยางพันธุ์ดี
() 9. ป่าไม้จังหวัด	ฅ. ตัวแทนกระทรวงเกษตรระดับอำเภอ
() 10. ประมงอำเภอ	ญ. เผยแพร่วิชาการด้านเกษตร
	ฎ. ส่งเสริมแนะนำการสหกรณ์
	ฏ. ตรวจสอบการเงินของสหกรณ์

เฉลย 1. ค. 2. ฉ. 3. ช. 4. ง. 5. ก. 6. จ. 7. ญ.
8. ฎ 9. ซ. 10. ฅ.

นักเรียนคงจะทำถูกหมดใช่ไหม ?

ถ้าผิดเกิน 3. ขอ ลองทบทวนเรื่องกระทรวงเกษตรฯ

ดูใหม่อีกครั้งนะ

ถูกหมด ผ่านไปข้อ 124. ได้เลย.

(124.)

4.5 กระทรวงคมนาคม

- รมต. นายทวิช กลิ่นประทุม
- รมช. นายบุญเกิด หิรัญคำ
- นายประชุม รัตนเพียร
- มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการจัด
- ควบคุมและส่งเสริมการคมนาคม
- ขนส่ง ทวีประเทศ ทั้งทางบก
- ทางน้ำ ทางอากาศ และการติดต่อ
- สื่อสาร

(125.) การคมนาคมมีอยู่ 3 ทาง คือ

1.
2.
3.

(1. ทางบก

2. ทางน้ำ)

(3. ทางอากาศ)

(126.) การคมนาคมทั้ง 3 อย่างนี้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง.....

(คมนาคม)

(127.) แน่นอนการคมนาคมก็ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงคมนาคม
และงานอีกอย่างหนึ่งของกระทรวงนี้คือการ.....

(ติดต่อสื่อสาร)

(128.) ฉะนั้น กล่าวสั้น ๆ ได้ว่า งานของกระทรวงคมนาคมคือการจัดควบคุมและ
ส่งเสริมการ.....และ.....

(การคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร)

(129.) กระทรวงคมนาคมแบ่งส่วนราชการดังนี้
 1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
 2. สำนักงานปลัดกระทรวง
 3. กรมการขนส่งทางบก จัดการสร้างและ
ปรับปรุงสถานีขนส่งทั่วประเทศ ตลอดจน
ควบคุมและตรวจการขนส่ง

สถานีขนส่งเอกมัย ของกรมการ
ขนส่งทางบก

(130.) ตามภาพ (129.) คือ.....

(สถานีขนส่งเอกมัย)

(131.) กรมการขนส่งทางบกเป็นผู้สร้าง ปรับปรุงสถานีขนส่งทั่วประเทศ ตลอดจน
ควบคุมและตรวจสอบการขนส่งทั้งนั้น ปัญหาเรื่องรถเมล์ทุกวันนี้ จึงควรเป็น
หน้าที่ของกรม.....

(การขนส่งทางบก)

- (132.) กรมการขนส่งทางบกเป็นผู้สร้าง ปรับปรุงสถานีขนส่งทั่วประเทศ ตลอดจน
ควบคุมและตรวจสอบการขนส่ง ดังนั้น ปัญหาเรื่องรถเมล์ทุกวันนี้จึงควร
เป็นหน้าที่ของกรมการขนส่งทางบกซึ่งสังกัดกระทรวง.....

(คืบหน้า) -

- (133.) 4. กรมการbinพาณิชย์ ทำการก่อสร้าง
ปรับปรุง บำรุงรักษาสนามbinพาณิชย์
ในประเทศและระหว่างประเทศ

การก่อสร้างทางวิ่งสนามbin
จังหวัดสงขลา

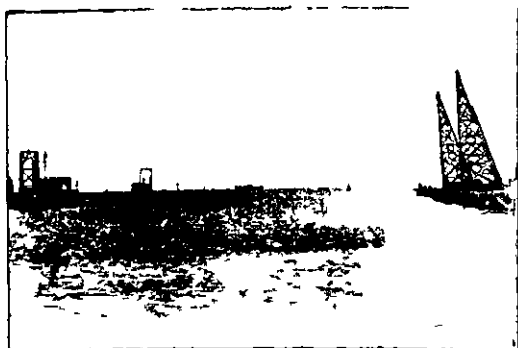
- (134.) การปรับปรุงก่อสร้างสนามbinสงขลา(ตามภาพ) ดำเนินการโดย
กรม.....

(การbinพาณิชย์)

- (135.) หน้าที่ของกรมการbinพาณิชย์คือก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษา
สนามbinพาณิชย์ทั้ง.....และ..... ประเทศ

(ภายในประเทศและระหว่างประเทศ)

(136.)

การสร้า^๑งเขื่อนกั้นคลื่นของกรมเจ้าท่า^๑

5. กรมเจ้าท่า^๑ จัดการเรื่อ^๑งการคมนาคม
ทางน้ำภายในประเทศ

(137.)

6. กรมทางหลวง^๑ มีหน้าที่สำรวจ^๑ ซ่อม
สร้างทางหลวงทั่วประเทศ คือรับผิดชอบ^๑
ขอ^๑บการคมนาคมทางบกนั้นเอง

(138.) หนวยงานที่^๑ทำหน้าที่เรื่อ^๑งการคมนาคมทางน้ำคือกรม.....

(เจ้าท่า)

(139.) ส่วนการคมนาคมทางบกก็อยู่ใ^๑ในความรับผิดชอบของกรม.....

(ทางหลวง)

(140.)

7. กรมไปรษณีย์โทรเลข จัดการเกี่ยวกับ
 สารสื่อสารทางไปรษณีย์ และการโทร
 คมนาคมทั้งภายในและระหว่างประเทศ
8. กรมอุตุนิยมวิทยา มีหน้าที่เกี่ยวกับการ
 พยากรณ์อากาศเพื่อประโยชน์ของผู้
 ที่เกี่ยวข้อง

สถานีภาคพื้นดินสื่อสาร

ควาเพิ่มเติมของกรมไปรษณีย์

(141.) ตามภาพ (140.) คือ.....

(สถานีภาคพื้นดินสื่อสารควาเพิ่มเติม)

(142.) สถานีภาคพื้นดินสื่อสารควาเพิ่มเติมเป็นระบบสื่อสารระหว่างประเทศ
 ส่วนการสื่อสารภายในประเทศก็มี เช่น

1. 2.
 3.

(1. จกัหมาย 2. โทรเลข 3. โทรศัพท์ ฯลฯ)

(143.) การสื่อสารทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอยู่ในความรับผิดชอบ
 ของกรม.....

(ไปรษณีย์โทรเลข)

- (144.) ส่วนเรื่องการพยากรณ์อากาศที่เชอไคฟังอยู่ทุกวันจากวิทยุ นั้น ผู้ทำหน้าที่นี้
คือกรม.....

(อุตุนิยมวิทยา)

- (145.) นอกจากหน่วยราชการต่าง ๆ ทั้ง 8
หน่วยดังกล่าวแล้ว กระทรวงคมนาคม
ยังทำหน้าที่ควบคุมรัฐวิสาหกิจที่สำคัญ ๆ
ของประเทศอีกหลายแห่ง เช่น การ
รถไฟแห่งประเทศไทย การท่าเรือแห่ง
ประเทศไทย องค์การโทรศัพท์แห่งประ
เทศไทย และองค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- สถานีหัวลำโพงของการรถไฟฯ

- (146.) นักเรียนจงบอกชื่อรัฐวิสาหกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงคมนาคม
มาสัก 4 ชื่อ

1. 2.
3. 4.

--- (อย่าลืม ความสำเร็จต่อตนเอง ต้องไม่คุกคามคนอื่นที่จะตอบเสร็จเรียบร้อยนะ)

- (1. การรถไฟแห่งประเทศไทย 2. การท่าเรือแห่งประเทศไทย)
(3. องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย 4. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์)
(ตอบสั้นว่า ร.ส.พ.ก็ได้)

พลิกหน้าต่อไป.

(147.)

4.6 กระทรวงพาณิชย์

- รมต. นายดำรง ลิขิตพิพัฒน์
 - รมช. นายคล้าย ละอองมณี
- มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการ
เศรษฐกิจการพาณิชย์ รวมทั้งการซื้อ
ขายแลกเปลี่ยน สินค้า ตลอดจน
ควบคุมและส่งเสริมการค้าขายทั้งภายใน
และนอกประเทศ

(148.) โดยสรุป งานของกระทรวงพาณิชย์คือข้อใด ?

ก. ผลิตสินค้า	ข. ส่งเสริมการค้า
ค. การเงินของแผ่นดิน	ง. การส่งเสริมการเกษตร

(ข. ส่งเสริมการค้า)

(149.)

กระทรวงพาณิชย์แบ่งส่วนราชการดังนี้ :-

1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง
3. กรมการค้าระหว่างประเทศ ทำหน้าที่
ส่งเสริมและควบคุมการค้าระหว่าง
ประเทศไทยกับต่างประเทศ ตรวจสอบ
มาตรฐานสินค้า และแต่งตั้งผู้แทนทาง
การค้าไปประจำต่างประเทศ

สำนักงานตรวจสอบมาตรฐาน
สินค้า กรมการค้าต่างประเทศ

(150.) ตามภาพ 149.) คือสำนักงาน.....

(ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า)

(151.) สำนักงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้าสังกัดกรม.....

(การค้าระหว่างประเทศ)

(152.) นอกจากการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าแล้ว กรมการค้าระหว่างประเทศ
ยังทำหน้าที่ส่งเสริมและควบคุมการค้ระหว่าง.....
กับ.....

(ประเทศไทย กับ ต่างประเทศ)
หรือสลับกันก็ถูก

(153.) หน่วยราชการต่อไปของกระทรวงพาณิชย์ คือ

4. กรมการค้าภายใน มีหน้าที่จัดการค้าในประเทศ เช่น
ชาวนา น้ตาล ฯลฯ
 5. กรมทะเบียนการค้า ทำหน้าที่จดทะเบียนบริษัทห้างร้าน
และเครื่องหมายการค้า ตลอดจนการควบคุมเครื่องชั่งตวงวัด
 6. กรมเศรษฐกิจสัมพันธ์ ส่งเสริมและเผยแพร่สินค้าของไทย
ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
-

(154.) หน่วยราชการที่รับผิดชอบการค้าภายในประเทศ เช่น การจัดหาข้าวสาร
ราคาถูกมาจำหน่ายแก่ประชาชน คือกรม.....

(การค้าภายใน)

(155.) ถ้าผู้ปกครองนักเรียนผลิตสินค้าขึ้นมาชนิดหนึ่งและต้องการจะมีเครื่องหมาย
การค้าจะต้องไปติดต่อกับกรม.....

(ทะเบียนการค้า)

(156.) การเผยแพร่สินค้าไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นหน้าที่ของกรม
.....

(กรมเศรษฐกิจสัมพันธ์)

(157.) 7. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ สำรวจ
รวบรวมข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์
ทางเศรษฐกิจของประเทศ และจัด
ทำข้อเสนอเกี่ยวกับปัญหาทางการค้า

(158.) เราจะไปหาขอเสนอเกี่ยวกับปัญหาทางการค้าได้ที่กรม.....

(เศรษฐกิจการพาณิชย์)

(159.) งานโดยสรุปของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์คือการสำรวจ รวบรวมข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ทางของประเทศ

(เศรษฐกิจ)

(160.)

4.7 กระทรวงมหาดไทย

- รมต. ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช
- รมช. นายขุนทอง ภูผิวเดือน
นายสมัคร สุนทรเวช
นายสมบุญ ศิริธร
นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์
- มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครอง
ท้องที่ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ป้องกัน
สาธารณภัยและรักษาความสงบภายใน
ในประเทศ ตลอดจนส่งเสริมการ
ประกอบอาชีพ

(161.) ปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยมี รมช.....คน

(4 คน)

(162.) การรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองเป็นหน้าที่ของกระทรวง.....

(มหาดไทย)

(163.) ข้อใดควรจะเป็นหน้าที่โดยสรุปของกระทรวงมหาดไทย

ก. ป้องกันประเทศ	ข. บำบัดทุกข์ บำรุงสุข
ค. ส่งเสริมการเกษตร	ง. จัดควบคุมการคมนาคม

(ข. บำบัดทุกข์ บำรุงสุข)

(164.) กระทรวงมหาดไทยแบ่งส่วนราชการออกเป็น :-

1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง
3. กรมการปกครอง มีตัวแทนทั่วประเทศ คือ
ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ทำหน้าที่บำบัดทุกข์
บำรุงสุขแก่ประชาชน และจัดการศึกษาประชาบาล
4. กรมการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมประชากรในชนบท
ให้มีสภาพดีขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

(165.) ตัวแทนของกรมการปกครองในส่วนภูมิภาค คือ

1. และ 2.

(1. ผู้ว่าราชการจังหวัด และ 2. นายอำเภอ)

(166.) ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวง

.....

(มหาดไทย)

(167.) หน้าที่ของกรมการปกครองซึ่งเป็นเสมือนหัวใจของกระทรวงมหาดไทย
คือการ.....แก่ประชาชน

(บาบักทุกซ์ บำรุงสุข)

(168.) ส่วนกรมที่ทำหน้าที่ส่งเสริมประชากรในชนบทให้มีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น
หลาย ๆ ด้านคือ กรม.....

(การพัฒนาชุมชน)

(169.) 5. กรมตำรวจ รักษาความสงบภายใน
เช่น การจับโจรผู้ร้าย และปราบปราม
ผู้ก่อการร้ายตามชายแดนร่วมกับทหาร

(170.) 6. กรมที่ดิน มีหน้าที่จัดทำโฉนดที่ดิน การโอน
ซื้อขายที่ดิน ฯลฯ
ตัวแทนของกรมที่ดินคือ ที่ดินจังหวัดและ
ที่ดินอำเภอ

(171.) หน้าที่โดยสรุปของกรมตำรวจคือการ.....

(รักษาความสงบภายใน)

(172.) ส่วนหน่วยราชการที่จัดทำโน้ตที่คืนตลอดจนการโอน ข้อขายที่ดิน
คือ.....

(กรมที่ดิน)

(173.)

7. กรมประชาสัมพันธ์ บรรเทาทุกข์ใน
เรื่องอาหาร ที่อยู่อาศัยแก่ผู้ประสบภัย
ธรรมชาติ และสร้างที่อยู่แก่ผู้มีรายได้น้อย
8. กรมโยธาธิการ ทำหน้าที่ด้านการประปา
จังหวัด และการก่อสร้างที่สำคัญ เช่น
การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา
ที่ท่าช้างวังหน้า ฯลฯ

สะพานพระปิ่นเกล้า

(174.) ตามภาพ (173.) คือภาพ

(สะพานพระปิ่นเกล้า)

(175.) ถูกแล้วที่คอบสะพานพระปิ่นเกล้า ซึ่งการก่อสร้างสะพานนี้ อยู่ในความ
ควบคุมของกรม.....

(โยธาธิการ)

(176.) กรมโยธาธิการมีหน้าที่ควบคุมการ..... และ
การก่อสร้างที่สำคัญ ๆ

(ประจำจังหวัด)

(177.) การบรรเทาทุกข์ด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ เป็นหน้าที่ของ
กรม.....

(ประจำสงเคราะห์)

(178.) งานอีกอย่างหนึ่งของกรมประจำสงเคราะห์คือการสร้าง.....
ให้แก่มิรายไคน้อย

(ที่อยู่)

(179.) หน่วยงานต่อไปของกระทรวงมหาดไทยคือ
9. กรมราชทัณฑ์ มีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังและ
ให้การอบรม, ฝึกฝนอาชีพแก่ผู้ต้องขังควย

(180.) สถานที่ควบคุมผู้ต้องขังคือ.....

(คุก)

(181.) ไข่แล้วที่ตอบ "ถูก" ถูกไข่เป็นที่ควบคุมผู้ทองซึ่ง ให้การอบรมอาชีพไปควย
หน่วยราชการที่รับผิดชอบคือ.....

(กรมราชทัณฑ์)

(182.) 10. กรมแรงงาน เป็นผู้อบรมเพื่อพัฒนา
อาชีพ จัดหางานให้แก่ประชาชน ตลอดจน
จนการคุ้มครองและสอบสวนการร้องทุกข์
ของลูกจ้าง

(183.) ถ้านักเรียนจบ ป.7 แล้ว ประสงค์จะทำงาน จะให้หน่วยราชการช่วยหางานให้
ได้หรือไม่ ตอบ (ได้/ไม่ได้)

(ได้)

(184.) หน่วยราชการที่ช่วยหางานให้นักเรียนและประชาชนทั่วไปได้คือกรม.....

(แรงงาน)

(185.) กรมแรงงานนั้นนอกจากจัดหางานให้แก่ประชาชนแล้ว ยังทำหน้าที่คุ้มครองแรงงาน
และสอบสวนการ.....ของลูกจ้างควย

(ร้องทุกข์)

(186.)

11. กรมอัยการ เป็นตัวแทนของรัฐในการ
ฟ้องคดีอาญา
12. สำนักยังเมือง สำนักรวบรวมวิเคราะห์การ
วางผังเมืองทั่วประเทศ
13. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท มีงาน
ครอบคลุมเกือบทุกจังหวัดในการทำ
ถนน พัฒนาแหล่งน้ำ การขนานน้ำ
การส่งเสริมอาชีพและการรวมกลุ่ม
เยาวชน เพื่อความอยู่ดีกินดีในชนบท

(187.) หน่วยราชการที่เป็นตัวแทนของรัฐในการฟ้องคดีอาญาคือกรม.....

(กรมอัยการ)

(188.) หน่วยราชการที่สำรวจ วิเคราะห์การวางผังเมืองคือ.....

(สำนักยังเมือง)

(189.) การทำถนนชนบท การพัฒนาแหล่งน้ำ การส่งเสริมอาชีพ ฯลฯ
ในชนบทนั้นดำเนินการโดย.....

(สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท)

(190.) ผลสุดท้ายของการทำงานของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทคือ.....
 ของประชาชนในชนบท

(ความอยู่ดี กินดี)

(191.) จงกาเครื่องหมาย X หน้าข้อที่เป็นหน่วยราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย

1. กรมการปกครอง
2. กรมทางหลวง
3. กรมที่ดิน
4. กรมแรงงาน
5. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร
6. กรมตำรวจ
7. กรมโยธาธิการ
8. กรมอัยการ
9. กรมเศรษฐกิจ
10. กรมการพัฒนาชุมชน

ฯลฯ

อย่าเพิ่งดูคำตอบ จนกว่าจะตอบเสร็จ

- ☒ 1. ☒ 3. ☒ 4. ☒ 6.
☒ 7. ☒ 8. ☒ 10.
-

(192.)

4.8 กระทรวงยุติธรรม

- รมต. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์
- รมช. นายชวน หลีกภัย
- ผู้อำนวยการสำนักงานกฎหมายเกี่ยวกับ
ศาลยุติธรรม
- แบ่งส่วนราชการเป็น 2 ส่วนเท่านั้น
คือ
 1. สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี
 2. สำนักงานปลัดกระทรวง

(193.) กระทรวงที่ทำหน้าที่อย่างเดียว และไม่มีหน่วยงานแยกไปเป็นกรม เช่น
กระทรวงอื่น คือกระทรวง.....

(ยุติธรรม)

(194.) ถูกต้องที่เรตอบ "กระทรวงยุติธรรม" ซึ่งงานของกระทรวงนี้ก็คือ
ทำหน้าที่ราชการเกี่ยวกับ.....

(ศาลยุติธรรม)

(195.)

งานทางศาลยุติธรรมแบ่งออกเป็น

ก. ศาลฎีกา เป็นศาลสูงสุด

ข. ศาลอุทธรณ์

ค. ศาลแพ่ง

ง. ศาลอาญา

ศาลชั้นต้น

จ. ศาลจังหวัด

ฉ. ศาลแขวง

ช. ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

ศาลอาญากรุงเทพ

- การพิพากษาคัดสินคดีทำในนาม

ของพระมหากษัตริย์

(196.) ศาลสูงสุดคือ.....

(ศาลฎีกา)

(197.) เด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปี ทำผิดกฎหมายต้องขึ้นศาล.....

(คดีเด็กและเยาวชน)

(198.) การพิพากษาคัดสินคดีทำในนามของ.....

(พระมหากษัตริย์)

(199.)

4.9 กระทรวงศึกษาธิการ

- รมค. พลตรีศิริ สิริโยธิน
- รมจ. นายสิคคิก สาริฟ

นายคาบชัย อัครราช

- มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัด
การศึกษาส่วนรวมของประเทศ
ตลอดจนอบรม ดูแล ส่งเสริม
กิจการทางศาสนา ศิลปและ
วัฒนธรรมของชาติ

(200.) หน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการคือข้อใด

- ก. จัดการศึกษาทั่ว ๆ ไป ข. ส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม
ค. ถูกทั้ง ก.และ ข.

(ค. ถูกทั้ง ก.และ ข.)

(201.)

กระทรวงศึกษาแบ่งส่วนราชการเป็น

1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง ส่งตัวแทนไป
ทั่วราชอาณาจักร คือ
ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอ
3. กรมการฝึกหัดครู
4. กรมการศาสนา ส่งเสริมการศาสนา
และวัฒนธรรม
5. กรมพลศึกษา จัดการเกี่ยวกับการกีฬา
ลูกเสือและอนุภาษาค

สนามกุหลาบชัย กรมพลศึกษา

(202.) ตามภาพ 201.) คือ.....

(สนามศุภชลาศัย)

(203.) ไข่แล้ว สนามศุภชลาศัยซึ่งสังกัดกรม.....

(พลศึกษา)

(204.) หน้าที่ของกรมพลศึกษาคือการจัดการเกี่ยวกับการกีฬา... ..
และ.

(ลูกเสือและอนุชาด)

(205.) หน่วยราชการที่ส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรมคือกรม..... ..

(กรมการศาสนา)

(206.) ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอ เป็นตัวแทนของกระทรวง.....
.....

(ศึกษาธิการ)

(207.)

6. กรมวิชาการ จัดหลักสูตรและแบบเรียน
ทุกระดับ

7. กรมศิลปากร จัดการเกี่ยวกับงาน
หอสมุดแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์และโบราณสถาน
ตลอดจนการอนุรักษ์รักษาและเผยแพร่
ศิลปของชาติ

โรงละครแห่งชาติ กรมศิลปากร

(208.) หลักสูตร และแบบเรียนที่ใช้อยู่ส่วนมากในปัจจุบันผู้จัดคือหน่วยราชการใด

ก. กรมวิชาการ

ข. กรมฝึกหัดครู

(ก. กรมวิชาการ)

(209.) โรงละครแห่งชาติตามรูป (207.) หอสมุดแห่งชาติ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
ผู้ควบคุมดูแลคือ กรม.....

(ศิลปากร)

(210.)

8. กรมสามัญศึกษา จัดการศึกษาในระดับ
ประถมถึงมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วทั้ง
ประเทศ
9. กรมอาชีวศึกษา จัดการเกี่ยวกับการ
ศึกษาด้านอาชีวะ

โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

(211.) โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของรัฐบาลสังกัดกรม.....
.....

(สามัญศึกษา)

(212.) ส่วนโรงเรียนอาชีวะทั้งหลาย เช่น โรงเรียนพาณิชยการ โรงเรียนช่างกล
 ฯลฯ ก็อยู่ในสังกัดกรม.....

(อาชีวศึกษา)

(213.) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังมีหน่วยราชการอื่น ๆ อีก คือ

10. สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน ดูแล ควบคุม ส่งเสริม
งานโรงเรียนราษฎร์ทั้งปวง
11. สำนักงานส่งเสริมเยาวชน
12. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
ทางด้านอาชีวะ

(214.) หน่วยราชการที่มีหน้าที่ควบคุม ส่งเสริมงานโรงเรียนราษฎร์ทั้งปวง
คือ.....

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน)

(215.) นักเรียนคิดว่าหน่วยราชการต่อไปนี้ หน่วยราชการใดที่ไม่อยู่ในกระทรวง
ศึกษาธิการ

ก. กรมวิชาการ

ข. กรมการศาสนา

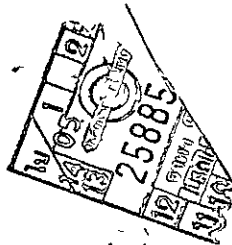
ค. สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน

ง. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ)

ถ้านักเรียนตอบผิด คงจะเป็นเพราะว่านักเรียนคิดว่าถ้ามีคำว่า "การศึกษา"
หน่วยงานนั้นๆ ก็ต้องสังกัดกระทรวงศึกษา ซึ่งที่จริงก็ไม่ใช่เป็นอย่างนั้นเสมอไป
เพราะ "สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ" นั้น สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

(พลิกหน้าต่อไป)

(216.)

4.10 กระทรวงสาธารณสุข

- รมต. พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์
- รมช. นายปรีชา มุสิกกุล
- มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม
อนามัย ป้องกันและรักษาการ
เจ็บป่วยให้แก่ประชาชน และควบคุม
การกษาค

(217.) งานหลักของกระทรวงสาธารณสุขคือข้อใด

- ก. ผลิตยาบาลและแพทย์ ข. ส่งเสริมอนามัยและป้องกันโรค

(ข. ส่งเสริมอนามัยและป้องกันโรค)

(218.)

กระทรวงสาธารณสุขแบ่งหน่วยราชการดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง
3. กรมการแพทย์และอนามัย ให้บริการ
ทางการแพทย์แก่ประชาชน โดยจัดตั้ง
โรงพยาบาลต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพและ
ต่างจังหวัด

ร.พ.รามาธิบดี กรมการแพทย์

(219.) เมื่อคนเราเจ็บป่วย ส่วนมากมักจะไปหาแพทย์ที่.....

(โรงพยาบาล)

(220.) แนนอน คนเรายังไปหาแพทย์ที่โรงพยาบาล ซึ่งตามภาพ (218.)
คือโรงพยาบาล.....

(รามาธิบดี)

(221.) โรงพยาบาลรามาธิบดีและโรงพยาบาลอื่น ๆ ทั้งในกรุงเทพและ
ต่างจังหวัด สังกัดกรม.....

(การแพทย์และอนามัย)

(222.)

4. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

จัดทำการวิจัยต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ
การแพทย์ ตลอดจนควบคุมและวิเคราะห์
ยา อาหาร เครื่องดื่มต่าง ๆ ว่าบริสุทธิ์
ถูกต้องตามมาตรฐานหรือไม่

เจ้าหน้าที่กรมวิทยาศาสตร์
การแพทย์กำลังทำงาน

(223.) ตามภาพ (222.) เป็นการทำงานของเจ้าหน้าที่กรม.....

(วิทยาการการแพทย์)

(224.) งานของกรมวิทยาการการแพทย์ คือการวิจัยต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ เช่น ตรวจเลือด ปัสสาวะ ฯลฯ และยังวิเคราะห์ยา,
.....และ.....

(อาหารและเครื่องดื่ม)

(225.) เพราะฉะนั้น การที่หนังสือพิมพ์ลงข่าวว่าอาหารชนิดใดปลอดภัยมีอันตรายต่อมนุษยโลก หน่วยราชการที่ให้ข่าว น.ส.พ.ก็อกกรม.....

(วิทยาการการแพทย์)

(226.) กระทรวงสาธารณสุขยังมีหน่วยงานอีก 2 หน่วย คือ
5. กรมควบคุมโรคติดต่อ มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามโรคติดต่อต่าง ๆ
6. กรมส่งเสริมสาธารณสุข จัดการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน

(227.) กรมควบคุมโรคติดต่อ ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามโรคติดต่อ ฉะนั้นเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขที่ออกฉีควัคซีนป้องกันโรคระบาด เช่น อหิวาต์ตกโรค นั้น สังกัดกรม.....

(ควบคุมโรคติดต่อ)

(228.) ส่วนการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนนั้น
ก็เป็นหน้าที่ของกรม.....

(ส่งเสริมสาธารณสุข)

(229.) ข้อใดคือนายราชการที่ไม่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ก. กรมการแพทย์และอนามัย	ข. กรมส่งเสริมสาธารณสุข
ค. กรมวิชาการ	ง. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
-

(ค. กรมวิชาการ)

(230.)

4.11 กระทรวงอุตสาหกรรม

- รมต.พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ
 - รมช. นายแผน ศิริเวชชะพันธ์
นายบรรหาร ศิลปอาชา
 - มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัด
ควบคุมและส่งเสริมการอุตสาหกรรม
-

(231.) พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง.....

(อุตสาหกรรม)

- (232.) กระทรวงอุตสาหกรรมมีหน้าที่ในการ
- ก. สร้างโรงงานอุตสาหกรรม
 - ข. ควบคุม ส่งเสริมการอุตสาหกรรม

(ข. ควบคุม ส่งเสริมการอุตสาหกรรม)

- (233.) กระทรวงอุตสาหกรรมแบ่งส่วนราชการ
ออกเป็น
1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
 2. สำนักงานปลัดกระทรวง
 3. กรมทรัพยากรธรณี จัดการเกี่ยวกับ
ทรัพยากรธรรมชาติของชาติ จำพวก
แร่ต่าง ๆ และน้ำมัน

กรมทรัพยากรธรณี

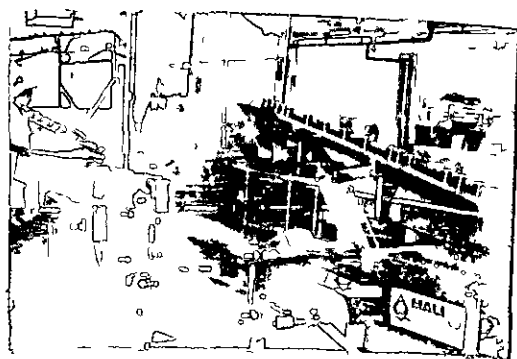
- (234.) ส่วนราชการที่หาหน้าที่จัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ จำพวกแร่
และน้ำมันคือกรม.....

(ทรัพยากรธรณี)

- (235.) ดังนั้น การชุดแร่ตามสถานที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย เช่นที่จังหวัดพังงา
นครศรีธรรมราช ฯลฯ ควรจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกรม.....

(ทรัพยากรธรณี)

(236.)

โรงงานแห่งหนึ่งใช้การ
ที่ผลิตขึ้นโดยกรมวิทยาศาสตร์

4. กรมโรงงานอุตสาหกรรม ควบคุม
การทำงานของโรงงานอุตสาหกรรม
5. กรมวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ วิจัย
ทางวิทยาศาสตร์ให้แก่อุตสาหกรรม
6. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ส่งเสริม
และช่วยเหลือด้านการลงทุนและ
การปรับปรุงโรงงานอุตสาหกรรม
7. สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ
ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้พลังงาน
ปรมาณูในกิจกรรมต่าง ๆ

(237.) ตามภาพ 236.) โรงงานใช้การที่ผลิตขึ้นโดยกรม..
กระทรวงอุตสาหกรรม

(วิทยาศาสตร์,

(238.) กรมวิทยาศาสตร์ช่วยเหลือโรงงานอุตสาหกรรมทางด้านการวิเคราะห์ วิจัย
ส่วนหน่วยราชการที่ส่งเสริมและพัฒนาการทำงานของโรงงานให้ดีขึ้นคือ
กรม.....

(ส่งเสริมอุตสาหกรรม)

(239.) การควบคุมการทำงานของโรงงานก็เป็นหน้าที่ของกรม.....

(โรงงานอุตสาหกรรม)

(240.) หน่วยราชการใดที่ไม่อยู่ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ก. กรมทรัพยากรธรณี

ข. กรมวิทยาศาสตร์

ค. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ค. สำนักงานพลังงานปรมาณู

(ค. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)

1 2
แก่งมากถาตอขุดกหขค

แล้วเปิดไปเพื่อศึกษาบทเรียนหน่วยสุดท้าย.

หน่วยที่ 5.

ทบทวนการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม

เมื่อท่านเรียนจบหน่วยที่ 5. ท่านควรจะสามารรถ

บอกชื่อตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาของทบวงการเมือง ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรมได้

ถูกต้อง

อธิบายหน้าที่ของทบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรมได้ถูกต้องทั้งหมด

แยกแยะรายชื่อทบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรมออกจากหน่วยงานอื่น ๆ

ได้เพื่อกำหนดรายชื่อหน่วยงานต่าง ๆ มารวม ๆ กัน

(241.)

ทบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม

หมายถึง ส่วนราชการระดับ "กรม"

แต่ไม่สังกัดกระทรวงใดโดยตรง นี้อยู่

5 หน่วยงานคือ

1. ราชบัณฑิตยสถาน มีอำนาจหน้าที่

ชำระอักขรวิธีและหลักภาษาไทย

จัดทำหนังสือประเภทตำราทุกแขนง

เพื่อใช้ประกอบการศึกษาและวัฒนธรรม

ตลอดจนเรียบเรียงบทความทางวิชาการ

บรรยายทางวิทยุ

อยู่ในบังคับบัญชาของ รมว. ศึกษา

(242.) ตามภาพ (241.) คือหน่วยราชการใด ?

ตอบ

(ราชบัณฑิตยสถาน)

(243.) นักเรียนตอบ "ราชบัณฑิตยสถาน" ถูกต้องเองมาก ราชบัณฑิตยสถานเป็น
ทบวงการเมือง ซึ่งมีฐานะเทียบเท่า.....

(กรม)

(244.) การจัดทำหนังสือประเภทตราเพื่อประกอบการศึกษา และการเรียบเรียง
บทความทางวิชาการบรรยายทางวิทยุเป็นหน้าที่ของ.....

(ราชบัณฑิตยสถาน)

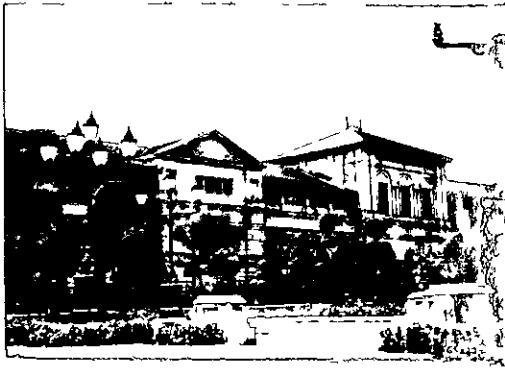
(245.) แต่งานหลักของราชบัณฑิตยสถานคือการ.....

(ชำระอักขรวิธีและหลักภาษาไทย)

(246.) ราชบัณฑิตยสถานอยู่ในบังคับบัญชาของ.....

(รมต.ศึกษาธิการ)

(247.)

2. สำนักพระราชวัง เป็นทบวงการเมือง
ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม ทำหน้าที่

- ก. ดูแล บำรุงรักษาพระที่นั่ง ตำหนัก
เช่น พระบรมมหาราชวัง สวนจิตร
ลดา ฯลฯ
- ข. ปฏิบัติงานราชพิธี รัฐพิธี รับรอง
ประมุขต่างประเทศ ฯลฯ
- ค. จัดการผลประโยชน์ทรัพย์สินส่วน
พระองค์ อยู่ในบังคับบัญชาของ
นายกรัฐมนตรี

(248.) ตามภาพ (247.) ก่อหน่วยราชการใด ? ตอบ

(สำนักพระราชวัง)

(249.) แน่นอน ภาพนั้นคือสำนักพระราชวัง หน้าที่ของสำนักพระราชวังคือ

- ก. ดูแลบำรุงรักษาพระที่นั่ง ตำหนัก
- ข. ปฏิบัติงานราชพิธี รัฐพิธี
- ค.

(ค. จัดการผลประโยชน์ทรัพย์สินส่วนพระองค์)

(250.)

3. สำนักราชเลขาธิการ มีอำนาจหน้าที่
เกี่ยวกับเลขานุการในพระองค์
พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ และองคมนตรี
อยู่ที่พระที่นั่งอัมรินทร์สถาน ในพระบรม
มหาราชวัง ติดกับสำนักพระราชวัง
ผู้บังคับบัญชาคือนายกรัฐมนตรี

(251.) ตามภาพ (250.) คือภาพของ

(สำนักราชเลขาธิการ)

(252.) สำนักราชเลขาธิการอยู่ในบริเวณพระ.....

(บรมมหาราชวัง)

(253.) งานที่เกี่ยวกับเลขานุการในพระองค์พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระนางเจ้า
 พระบรมราชินีนาถ, องคมนตรีเป็นหน้าที่ของ.....

(สำนักราชเลขาธิการ)

(254.) ผู้บังคับบัญชาของสำนักพระราชวัง และสำนักราชเลขาธิการเป็นบุคคล
 คนเดียวกัน คือ.....

(นายกรัฐมนตรี)

(255.)

4. สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ทำหน้าที่
เกี่ยวกับกิจการฝ่ายธุรการของวุฒิสภา
และสภาผู้แทนราษฎร เช่น การประชุม
 สภา การรับรองผู้แทนรัฐสภาต่างประเทศ
 และแขกที่เข้าชมที่ประชุมสภา ฯลฯ
 - อยู่ในบังคับบัญชาของประธานวุฒิสภา
หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎรใหม่และ
 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

- (256.) ปัจจุบันผู้บังคับบัญชาของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาคือ นายอุทัย พิมพ์ใจชน
 เพราะนายอุทัย พิมพ์ใจชนได้รับการเลือกเป็นประธานสภาฯ เพราะฉะนั้น
 ตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาสำนักการเลขาธิการรัฐสภาปัจจุบันคือ.....

(ประธานสภาผู้แทนราษฎร)

- (257.) กิจการฝ่ายธุรการของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร เช่น การประชุมสภาฯ
 และอื่น ๆ เป็นหน้าที่ของ.....

(สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา)

(258.) เพราะฉะนั้น ถ้านักเรียนมีความประสงค์จะเข้าฟังการประชุมสภาผู้แทน
ราษฎรต้องติดต่อที่

- ก. สำนักนายกฯ ข. พระที่นั่งอนันตสมาคม
ค. สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

(ค. สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา)

- (259.) 5. สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงิน
แผ่นดิน (ก.ค.ง.) เป็นทบวงการเมือง
เทียบเท่ากรม ทำหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบ
การใช้จ่ายเงินภาษีอากรของหน่วยราชการ
และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ให้ถูกต้อง
- ตั้งอยู่ในบริเวณพระบรมมหาราชวัง
ตรงข้ามกระทรวงการคลัง

(260.) ก.ค.ง. คือชื่อย่อของ.....

(สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน)

(261.) สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีหน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบการ
ใช้จ่าย.....ของหน่วยราชการและ
รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ

(เงินภาษีอากรหรือภาษีอากรก็ได้)

(262.) นักเรียนคิดว่าหน่วยงานใดไม่ใช่ทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่ากรม

- ก. สำนักราชเลขาธิการ
- ข. สำนักราชเลขาธิการรัฐสภา
- ค. สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี
- ง. สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(ค. สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี)

นักเรียนตอบ ค. สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี ถูกต้อง เราจบบทเรียนเรื่อง "ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง" แล้ว เตรียมตัวทำข้อทดสอบต่อไป

ขอให้โชคดีในการทำข้อทดสอบ

สมุดภาพแบบโปรแกรม
วิชาสังคมศึกษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7.

เรื่อง

การเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายของรัฐบาล

กลอง มณีฉาย จักทำ
คร.เปรี๊ยะ กุมท ที่ปรึกษา
อาจารย์ไพโรจน์ เบาใจ ที่ปรึกษา

ชื่อผู้เรียน, ชั้น.....

โรงเรียน.....

คำแนะนำในการใช้บทเรียน

1. บทเรียนเรื่องนี้ทั้งหมด 6 หน่วย
2. นักเรียนจะท่องอ่านบทเรียนไปตามลำดับ ไม่ควรอ่านข้าม เพราะเนื้อหาของบทเรียนมีความต่อเนื่องกัน
3. บทเรียนประกอบด้วยภาพ คำอธิบาย คำถามและคำเฉลย
4. นักเรียนต้องดูภาพ อ่านคำอธิบายแล้วตอบคำถาม เพื่อวัดความเข้าใจของตนเอง
5. นักเรียนจะตรวจคำตอบของตนได้จากคำเฉลย แต่นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง โดยไม่คัดลอกหรือก๊อปปี้เฉลยล่วงหน้า
6. นักเรียนไม่ต้องกังวลใจเมื่อตอบผิด เพราะบทเรียนนี้ต้องการเสนอความรู้แก่ท่าน ไม่ใช่เป็นการวัดหรือการสอบเก็บคะแนน
7. กรุณาศึกษาบทเรียนไปเรื่อย ๆ ตามลำดับแล้ว นักเรียนจะได้รับความรู้เพิ่มขึ้นด้วยตัวของตนเอง

-พลิกหน้าต่อไปเพื่อเริ่มเรียนหน่วยที่ 1.-

หน่วยที่ 1

ความหมายของภาษีอากร

เมื่อท่านเรียนจบหน่วยที่ 1 ท่านควรจะสามารภ

- * ให่ก่นิยามของคำว่า "ภาษีอากร" ได้อยู่
- * ชี้ให้เห็นได้อย่างถูกต้องว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรไปใช้ทำอะไร
- * สรุปผลประโยชน์ที่สำคัญที่สุดของการเก็บภาษีอากรได้
- * บอกชื่อกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวกับการเก็บภาษีอากรได้

(1)

(2) นักเรียนคิดว่าตัวเธอจะต้องเสียภาษีอากรหรือไม่ ๑

ก. เสีย

ข. ไม่เสีย

(ข. ไม่เสีย)

(3) ผู้ที่เสียภาษีอากรจะต้องเป็นคนอย่างไร ๑

ก. มีรายได้

ข. ไม่มีรายได้

(ก. มีรายได้)

(4) ผู้ที่มีรายได้อาจตามภาพ (1) นั้นมีใครบ้าง บอกมา 5 ราย

1. 2. 3.
4. 5.

(ถูกทุกข้อให้เลย)

(5) ผู้ที่มีรายได้อาจเหล่านี้ต้องไปเสีย.....
ที่ตนอยู่

(ภาษีอากร) (ค่าการจราจร)

(6) นักเรียนเคยสงสัยไหมว่า.....
- ภาษีอากรคืออะไร?
- ทำไมคนมีรายได้อาจจึงต้องเสียภาษีอากร ?
- จ่ายไปแล้วจะหายสงสัยไหม ?
"ภาษีอากรคือเงินที่เราชำระแก่รัฐบาลตามที่
กฎหมายบังคับไว้ และไม่มีผลตอบแทนโดยตรง
จากผู้เสียภาษีอากร"

(7) ผู้ที่เสียภาษีอากรได้รับผลตอบแทนโดยตรงหรือไม่ ?
ก. ใช่ ข. ไม่ใช่

(ข) ไม่ใช่

(8) ภาษีอากรคือ..... ..ที่เราชำระแก่รัฐบาลตามที่กฎหมายบังคับไว้

(เงิน)

(๙) กฎหมายที่บังคับไว้เรื่องการเสียภาษีอากรคือ กฎหมายรัษฎากร มาตรา 50 ถ้าไม่เสียภาษีอากรยอมผิดกฎหมาย

(10) ผู้ที่มีรายได้ ถ้าไม่เสียภาษีอากรถือว่าทำผิด..... ..

(กฎหมาย)

(11) โดยสรุป ภาษีอากรคือเงินที่เราชำระแก่รัฐบาลตามที่.....
บังคับไว้และ.....ผลตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษีอากร

(กฎหมาย)

(ไม่มี)

(12)

รัฐบาลนำเงินภาษีอากรไปใช้จ่ายเพื่อปรับปรุง
แก้ไขภาวะด้านต่าง ๆ ของชาติ เช่น

- การศึกษา
- การสาธารณสุข
- การรักษาความสงบภายใน
- การเศรษฐกิจ ฯลฯ

ถ้ารัฐบาลไม่เก็บภาษีอากรก็ไม่มีเงินใช้ในการบำรุงประเทศ อาจทำให้เกิดความปั่นป่วนขึ้นได้

(13) รัฐบาลนำเงินภาษีอากรไปใช้จ่ายเพื่อ..... ภาวะ
ค่านาง ๆ ของชาติ

(ปรับปรุงแก้ไข)

(14) ตามรูป (12) รัฐบาลนำเงินภาษีอากรไปทำอะไรบ้าง

1.	2.
3.	4.
-

(1.โรงเรียน)

(2.โรงพยาบาล)

(3.การประปา)

(4.ถนน)

หรือตอบสลับกันก็ไม่ผิด

(15) จาก (14) นักเรียนคงตอบข้อหนึ่งว่า โรงเรียน ซึ่งถูกต้อง เธอคิดต่อไปว่า
การสร้างโรงเรียนเป็นการปรับปรุงแก้ไขภาวะทางค่านางใด ๆ ตอบ.....
.....

(การศึกษา)

(16) นอกจากการปรับปรุงแก้ไขภาวะค่านางการศึกษาแล้ว นักเรียนก็ควายังมีค่านางใดอีกบ้าง
ที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.	2.
3.	4.
5.	
-

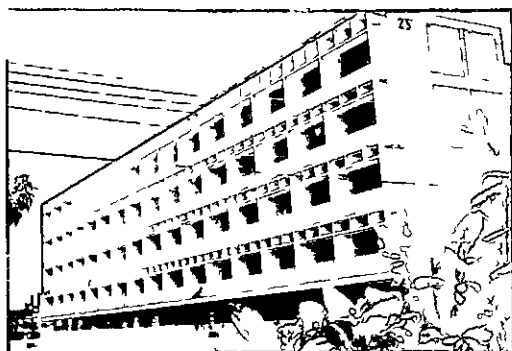
(1. การสาธารณสุข)	(2. การรักษาความสงบภายใน)
(3. การป้องกันประเทศ)	(4. การเศรษฐกิจ)
(5. อื่น ๆ อีกเช่นการเกษตร	ฯลฯ

(17) ถ้ารัฐบาลไม่เก็บภาษีอากร ซึ่งก็หมายความว่ารัฐบาลก็ไม่มีเงินใช้ นักเรียนคิดว่าประเทศจะเป็นอย่างไร ?

- ก. เกิดความไม่สงบ ข. บั่นปลาย
ค. ไม่มีอะไรเกิดขึ้น

(ข้อ ก. เกิดความไม่สงบ หรือข้อ ข. บั่นปลาย ก็ถูก)

(18)

นี่คือการส่ง เกราะให้สร้างขึ้นด้วยเงินภาษี
อากร เพื่อแก้ไขภาวะการขาดแคลนที่อยู่
ผลสุดท้ายของการใช้เงินภาษีอากรก็คือ
ประชาชนจะได้มีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น
ความทุกข์ยากต่าง ๆ กอปร ๆ บรรเทา
พร้อมทั้ง เพิ่มความมั่นคงและเจริญรุ่งเรืองของ
ชาติต่อไป

(19) นักเรียนคิดว่าผลสุดท้ายของการใช้เงินภาษีอากรเพื่อให้ประชาชนเป็นอย่างไร ?

ตอบ

(มีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น)

(20) เมื่อประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น ก็จะต้องมีรายได้สูงขึ้น รัฐบาลก็จะเก็บภาษี
อากรไ้มากขึ้น ก็จะทำให้การพัฒนาประเทศเจริญยิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ

(21) นักเรียนคิดว่าเมื่อประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น รัฐบาลจะเก็บภาษีอากรไ้เป็น
อย่างไร

ก. มากขึ้น

ข. เท่าเดิม

(ก. มากขึ้น)

(22) เกฯ นักเรียนเข้าใจถูกต้องแล้วที่ตอบว่ารัฐบาลเก็บภาษีไ้มากขึ้น ซึ่งก็จะทำให้รัฐบาล
พัฒนาประเทศไ้มากขึ้น

ฉะนั้นบ้านเมืองจะเจริญไ้มาก จึงอยุ่ที่ว่าประชาชนหรือพลเมือง เป็นคนอย่างไร ๑

ก. มีที่อยู่ดี

ข. มีรายได้ดี

ค. มีสิทธิมาก

ง. มีทุนเท่นดี

(ข. มีรายได้ดี)

(23) นี่คือ "พระราชบัญญัติประมวลรัษฎากร"
ซึ่ง เป็นกฎหมายที่รัฐบาลออกมาเพื่อแสดงราย
ละเอียดเกี่ยวกับการเก็บภาษีอากร เช่น
- รัฐบาลจะเก็บภาษีอากรอะไร
- เรียกเก็บจากคนประเภทใด
- เวลาไหน ฯลฯ
รัฐบาลจะเก็บภาษีอากรตามใจชอบไม่ได้
เพราะจะทำให้บ้านเมืองปั่นป่วน

(24) รัฐบาลจะเก็บภาษีอากรตามใจชอบได้หรือไม่ ?

ก. ได้

ข. ไม่ได้

(ข. ไม่ได้)

(25) ถูกแล้ว รัฐบาลจะเก็บภาษีอากรตามใจชอบไม่ได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องออก.....
..... เพื่อการเก็บภาษีอากร

(กฎหมาย)

(26) กฎหมายตามข้อ (25) เรียกว่า.....

(พระราชบัญญัติประมวลรัษฎากร)

หน่วยที่ 2.

ประเภทของภาษีอากร

เมื่อท่านเรียนจบหน่วยที่ 2. ท่านควรจะสามารท

- * บอกได้ถูกต้องว่าภาษีอากรมีกี่ประเภท
- * บอกเวลา สถานที่ ที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ถูกต้อง
- * แยกแยะภาษีอากรทางตรงและภาษีอากรทางอ้อมได้ถูกเมื่อกำหนดกรายชื่อภาษีเหล่านั้นมา

(27)

ภาษีอากรที่รัฐเก็บจากพลเมืองนั้นมีอยู่

2 ประเภท คือ

(1) ภาษีอากรทางตรง

(2) ภาษีอากรทางอ้อม

ภาษีอากรทางตรง แบ่งย่อยเป็น 3 อย่างคือ

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เก็บจากเงินได้
สุทธิ
2. ภาษีเงินได้บริษัท เก็บจากเงินกำไร
3. ภาษีทรัพย์สิน เก็บจากที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

(28) ภาษีอากรมีอยู่ 2 ประเภท คือ

1.

2.

(1) ภาษีอากรทางตรง

(2) ภาษีอากรทางอ้อม

(29) ภาษีอากรทางตรง มีอยู่ 3 อย่างตามรูป (27) คือ

1. 2.
3.

- (1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (2) ภาษีเงินได้บริษัท
(3) ภาษีทรัพย์สิน (ตอบสลับกันก็ถูกต้อง)

(30) ภาษีเงินได้บริษัทเก็บจากอะไร

- ก. เงินลงทุน ข. เงินกำไร

(ข) เงินกำไร

(31) ถูกแล้วที่นักเรียนตอบว่า "เงินกำไร" แต่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเก็บจาก
(เงิน).....

((เงิน) ใ้สุทธิ)

(32) แล้วนักเรียนสงสัยไหมว่า "เงินใ้สุทธิ" คืออะไร ? คิดว่าคงสงสัยแน่นอน
อ่านข้อสอบให้ดี แล้วเธอจะเข้าใจทันที

(33)

เงินได้ในรอบ 1 ปี

ค่าใช้จ่าย ทั่วไป	ค่าใช้จ่าย ส่วนตัว	ค่าใช้จ่าย คสมรส	ค่าใช้จ่าย บุตร	เงินบริจาค เพื่อการกุศล
----------------------	-----------------------	---------------------	--------------------	----------------------------

เงินได้สุทธิ

นักเรียนยังจำได้ไหมว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเก็บจาก เงินได้สุทธิของแต่ละคน
ในรอบ 1 ปี ตามแผนภูมิต่างบน เงินได้สุทธิคือเงินที่เหลือจากการหักค่าใช้จ่ายทั่วไป
ค่าใช้จ่ายตนเอง ฯลฯ (ตามแผนภูมิ) เรียบร้อยแล้ว (รายละเอียดไว้ศึกษาใน
หน่วยที่ 4.)

ผู้ที่เสียภาษีอากรต้องยื่นแบบแสดงรายการประเมินภาษีเงินได้ (ภ.ง.ด.9)
ณ ที่ว่าการอำเภอที่ตนอยู่ในเดือนมีนาคมของทุกปี

(34) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเก็บปีละ.....ครั้ง

(1. ครั้ง)

(35) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเก็บจาก.....

(เงินได้สุทธิ)

(36) เงินได้สุทธิคือเงินที่เหลือจากการหัก.....ต่าง ๆ แล้ว

(ค่าใช้จ่าย)

(37) แบบแสดงรายการประเมินภาษีเงินได้เรียกว่า.....

(ภ.ง.ด. 9)

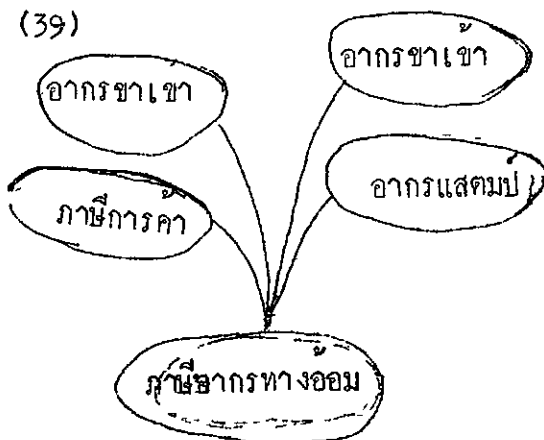
(38) ถกแล้วที่บอกว่า ภ.ง.ด. 9 ซึ่งเราจะต้องยื่น ณ.
ที่เราอยู่ภายในเดือน.....ของทุกปี

(ที่ว่าการอำเภอ)

(มีนาคม)

เราจบเรื่องภาษีอากรทางตรงแล้วละ ต่อไปเราจะเรียนเรื่องภาษีอากร
ทางอ้อม

(39)

ภาษีอากรทางอ้อมแบ่งเป็น 4 ประเภท
ตามแผนภูมิ คือ

1. อากรขาออก (ไม่มีคำว่าภาษี)
2. อากรขาเข้า
3. ภาษีการค้า
4. อากรแสตมป์ ตลอดจนกาภาคหลวงแร่
ไม่กระยาเลย พี่น าลา

(40) ภาษีสํารททางอวมมี.....ประเภท

(4)

(41) จงบอกชื่อภาษีสํารททางอวมมาให้ครบ

1.

2.

3.

4.

1. อากรชาออก

2. อากรชาเขา

3. ภาษีสํารท

4. อากรสํสทมบ

(42)

อากรชาออก หมายถึง เงินที่เรียกเก็บจากผู้ที่สงสินค้า
ออกนอกประเทศ เช่น ชาว ชาวไทท ไมส็ก แร
 ยางพารา อาหาร ฯลฯ ผู้ที่สงสินค้าออกจะต้อง
 เสียอากรชาออกที่กรมศุลกากร ตามอัตราที่กำหนด
 ไว้ในกฎหมาย "พิกัถัอัตราศุลกากร"

(43) ตามรูป (42) มีสินค้าออกอะไรบ้าง

1.

2.

3.

4.

(1. ชาว)

(2.อาหาร ผลไม้)

(3. ไมส็ก)

(4.แร)

(44) นอกจากสินค้าตามรูป (42) แล้ว นักเรียนคิดว่ามีสินค้าส่งออกอะไรอีกบ้าง

1.	2.
3.	4.

(อะไรก็ถูก เช่น ไม้ยาง หนังสัตว์ เสื้อผ้า ดอกกล้วยไม้ เครื่องแกะสลัก ฯลฯ)

(45) สินค้าที่ส่งออกนอกประเทศเหล่านี้ผู้เสียอากรขาออกคือผู้.....
ออกนอกประเทศ

(ส่งสินค้า)

(46) อากรขาออกจะต้อง เสียที่.....ตามอัตราที่กำหนดไว้
ในกฎหมาย "....."

(กรมศุลกากร)

(พิทักษ์อัตราศุลกากร)

(47) โดยสรุปอากรขาออกคือ
.....

(เงินที่เรียกเก็บจากผู้ส่งสินค้าออกนอกประเทศ)

(48)

อากรขาเข้า หมายถึง เงินที่เรียกเก็บจากผู้
ที่ส่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามา โดยที่ผู้ส่ง
สินค้าเขาจะต้อง เสียอากรที่กรมศุลกากรในอัตรา
ต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ใน พิกัดอัตราศุลกากร

(49) สินค้าขาเข้าตามรูป (48) มีอะไรบ้าง

1. 2. 3.
4. 5.

(1. สุรา 2. บุหรี่ 3. อุปกรณ์ไฟฟ้า 4. เครื่องจักร 5. อุปกรณ์ลายรูป ฯลฯ)

(50) นอกจากสินค้าตาม (48) แล้ว นักเรียนคิดว่ามีสินค้าอะไรอีก

1. 2.
3. 4.
5.

(1. อาหาร ผลิตภัณฑ์ 2. ผลไม้ 3. น้ำมันดิบ)

(4. เครื่องสำอาง 5. เครื่องแต่งกาย 6. เครื่องดนตรี

7. อัญมณี ฯลฯ ทุกอย่างที่มาจากต่างประเทศหมด)

(51) อากรขาเข้าทุกชนิดเก็บภาษี (เท่ากัน/ไม่เท่ากัน)

(ไม่เท่ากัน)

(52) ผู้ที่เสียอากรขาเข้าคือ

- ก. ผู้ที่ซื้อสินค้าทางประเทศไปใช้
ข. ผู้ที่ส่งสินค้าจากทางประเทศเข้ามา

(ข. ผู้ที่ส่งสินค้าจากทางประเทศเข้ามา)

(53) คำนวณอากรขาเข้าจึง เก็บตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ".....
....."

(พิกัดอัตราศุลกากร)

(54)

สินค้าเข้าบางชนิดรัฐบาลลงมติว่าเป็นของปลอมเพื่อ
หรือไม่จำเป็นต่อการครองชีพของประชาชน ก็จะ
เก็บภาษีแพง ตั้งแต่ร้อยละ 30 - 100 ของราคา
สินค้านั้น เช่น เครื่องสำอาง น้ำหอม เครื่องประดับ
เครื่องพิมพ์ สุรา ฯลฯ

(55) ตามรูป (54) คืออะไร? ตอบ.....

(เครื่องสำอาง)

(56) ถูกแล้วที่นักเรียนตอบว่าเครื่องสำอาง นักเรียนคิดว่าเครื่องสำอางเป็นสิ่ง
(จำเป็น/ไม่จำเป็น)ต่อชีวิต

(ไม่จำเป็น)

- (57) สิ่งที่ไม่จำเป็นต่อชีวิตหรือการครองชีพของประชาชน จัดว่าเป็นของฟุ่มเฟือย
ทั้งนี้รัฐบาลจึงเก็บภาษีสินค้าประเภทนี้ (แพง/ถูก) เช่น 1.....
2.

(แพง) (1. น้ำหอม) (2. สุรา) ฯลฯ

- (58) สินค้าที่ก่อให้เกิดอากรขาเข้าแพง คือสินค้าที่ไม่.....
ต่อการครองชีพของประชาชน.

(จำเป็น)

(59)

ภาษีอากรทางอ้อมประเภทที่ 3 คือภาษีการค้า
หมายถึง เงินที่เก็บจากผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ผลิต
ขึ้นภายในประเทศ เช่น ยาสูบ สุรา เครื่องดื่ม
ซีเมนต์ ยานยนต์ ฯลฯ (ตามรูป)

ผลิตจะต้อง เสียภาษีการค้าแก่รัฐบาลโดยตรง
แล้วมาเพิ่มราคาคาภายในสินค้านั้น เชื่อกันเสีย
ภาษีอากรทางอ้อมโดยไม่รู้ตัว เมื่อซื้อสินค้าเหล่านั้น

- (60) สินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศตามรูป (59) มีอะไรบ้าง

1. 2. 3.
4. 5.

(1. ยาสูบ 2. สุรา 3. เครื่องดื่ม) (4. ไม้ขีดไฟ 5. ไฟ) สลับที่กันก็ถูก

(61) นักเรียนศึกษาจากนี้ยังมีสินค้าอะไรอีกบ้างที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ

1. 2. 3.

(1. ยานต์ 2. ปณิเมนต์ 3. ยารักษาโรคบางชนิด ฯลฯ ก็ถูก)

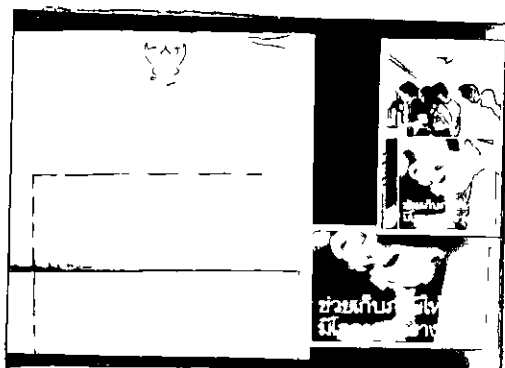
(62) สินค้าทั้งหมดเหล่านี้ (ตามข้อ 60-61) ต้องเสีย.....

(ภาษีการค้า)

(63) เมื่อเสียภาษีการค้า ผู้ผลิตก็เพิ่มราคาสินค้าในสินค้านั้น ๆ ดังนั้นผู้ที่เสียภาษี
อากรโดยไม่รู้ตัวคือ.....สินค้าเหล่านั้น

(ผู้บริโภค)

(64)

ภาษีอากรทางอ้อมประเภทสุดท้ายคือ
อากรแสตมป์และอากรมหรรณพ คือเงินที่เก็บ
จากผู้ใช้อากรแสตมป์ในการทำหนังสือราชการ
ต่าง ๆ เช่น คำร้อง สัญญาเงินกู้ สัญญาซื้อขาย
 ฯลฯ รวมทั้งอากรมหรรณพ (ค่าธรรมเนียม)
ซึ่งต้องเสียให้แก่รัฐบาลถึงร้อยละ 50 ของราคา
ค่า

- (65) การทำหนังสือราชการต่าง ๆ เช่น คำร้อง สัญญาเงินกู้ ฯลฯ เราต้องเสีย
เงินค่า.....กวย

(อากรแสตมป์)

- (66) นักเรียนโปรดเข้าใจให้ทั่วว่า อากรแสตมป์นี้แตกต่างกับไปรษณียากร (แสตมป์จดหมาย)
เพราะ

- อากรแสตมป์ใช้สำหรับการทำหนังสือราชการต่าง ๆ เท่านั้น
- ไปรษณียากรใช้สำหรับการส่งจดหมายเท่านั้น
(โปรดดูรูปอีกครั้งหนึ่ง, ขอนี้ไม่ต้องตอบ)

- (67) ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า อากรแสตมป์คือ.....
ในการทำหนังสือราชการต่าง ๆ

(เงินที่เรียกเก็บจากผู้ใช้อกรแสตมป์)

- (68) ส่วนอากรมหรรสพก็คือเงินที่เรียกเก็บจากผู้.....
เข้าชมภาพยนตร์หรือมหรสพต่าง ๆ

(ตัวหรือบัตร)

- (69) ผู้ที่เสียอากรมหรรสพเสียโดย (รู้ตัว/ไม่รู้ตัว)

(ไม่รู้ตัว)

(70) บุตรรูป

① บ้าน, ที่ดิน	② บัตรชมภาพยนตร์	③ กล้องถ่ายภาพยนตร์
④ เครื่องสำอาง	⑤ สุราในประเทศ	⑥ ชาวต่างชาติ

- ก. สิ่งที่ต้องเสียภาษีทางตรงคือหมายเลข
 ข. สิ่งที่ต้องเสียภาษีโดยไม่ว่าตัวคือหมายเลข
 ค. สิ่งที่ต้องเสียอากรขาเข้าคือหมายเลข
 ง. สิ่งที่ต้องเสียภาษีแพงที่สุดคือหมายเลข
 จ. สิ่งที่ต้องเสียอากรขาออกคือหมายเลข

คำตอบ
.....
.....
.....
.....
.....

เฉลย ก. 1. ข. 5. ค. 3,4 ง. 4. จ. 6

ถ้าตอบข้อ (70) ถูกหมกก็เเก ผ่านไปหน่วยที่ 3 ได้เลย ถ้าพลาดบางข้อก็ลอง

ทบทวนค

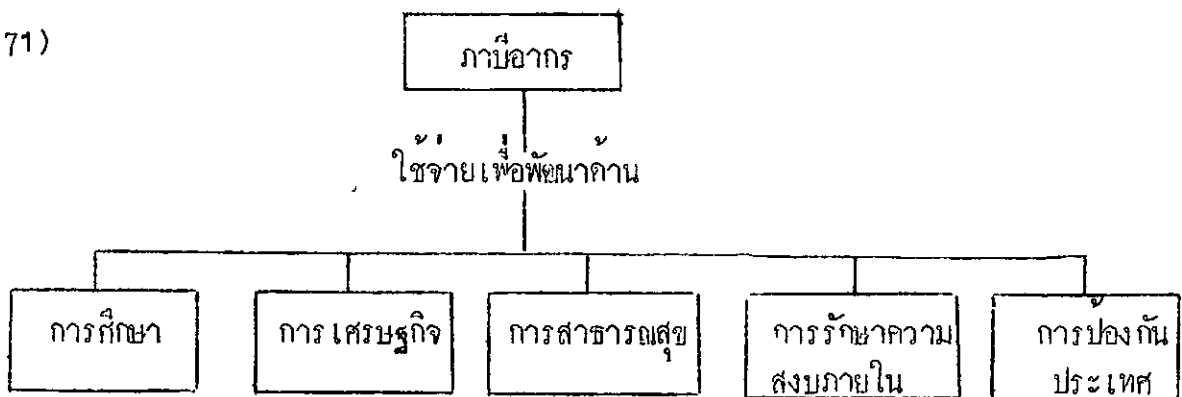
หน่วยที่ 3.

ความหมายของการเก็บภาษีอากร

เมื่อท่านเรียนหน่วยที่ 3 แล้ว ท่านควรจะสามารภ

- * บอกได้ว่าการเก็บภาษีอากรมีจุดมุ่งหมายอย่างไร อย่างน้อย 2 ประการ
- * แยกแยะได้ว่าภาษีอากรใช้จ่ายไปในทางใดมากที่สุด
- * บอกได้ว่าสิ่งใดสร้างขึ้นมาด้วยเงินภาษีอากร เมื่อกำหนดซื้อสิ่งต่าง ๆ มาให้หลาย ๆ ข้อ

(71)

ฯลฯ

ทุก ๆ ประเทศย่อมมีความมุ่งหมายในการเก็บภาษีอากรคล้าย ๆ กัน คือ เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายในการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขภาวะด้านต่าง ๆ ของชาติให้ดีขึ้น หรือพูดสั้น ๆ ว่า เพื่อ

- พัฒนากันเมืองให้เจริญขึ้น และ
- ลดช่องว่างระหว่างคนมั่งมีกับคนจนให้น้อยลงที่สุด

(72) จุฬงหมายในการเก็บภาษีอากรของทุกประเทศยอม.....กัน
ทุก ๆ ประเทศ

(คล้าย ๆ หรือเหมือน ๆ)

(73) เงินภาษีอากรยอมถูกนำไปใช้จ่ายเพื่อ.....หรือปรับปรุงแก้ไข
ภาวะทางต่าง ๆ ของชาติให้ดีขึ้น

(พัฒนา)

(74) ภาวะต่าง ๆ ที่ต้องพัฒนาตามแผนภูมิ (71) นั้นมีอะไรบ้าง

1.	2.
3.	4.
5.	

1. การศึกษา	2. การเศรษฐกิจ
2. การสาธารณสุข	4. การรักษาความสงบภายใน
5. การป้องกันประเทศ	

(75) เมื่อการพัฒนาต่าง ๆ ตามข้อ (74) ดีขึ้น ประเทศชาติก็ย่อมเจริญขึ้น
จึงสรุปได้ว่าจุฬงหมายสุดท้ายของการเก็บภาษีอากรก็เพื่อ

1.	2.

(1) พัฒนากันเมือง (ประเทศให้เจริญขึ้น)

(2) ลดช่องว่างระหว่างคนมั่งมีกับคนจน

(1. งานโรงเรียนประถมศึกษา	2. งานโรงเรียนมัธยม)
(3. งานโรงเรียนเทคนิค	4. งานค้ำแมหาวิทยาลัย)
(5. งานการศึกษาผู้ใหญ่	6. งานการศึกษาอื่นๆ) (สลับกั้นก็ได้)

(81) ยอดงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา ปีงบประมาณ 2519 มียอดรวมเท่าไร ?

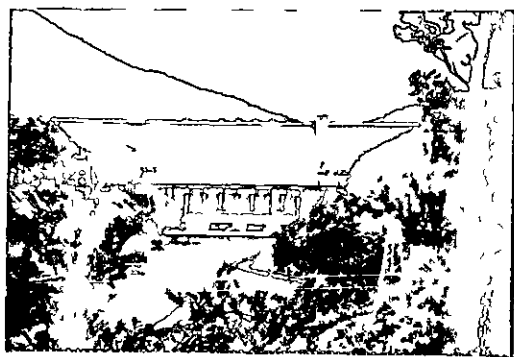
ตอบ

(12,902.6 ล้านบาท)

(82)

2. ด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณ
รายจ่ายด้านเศรษฐกิจปีงบประมาณ 2519
ไว้สูงสุดคือ 16,572.9 ล้านบาท ซึ่งแบ่ง
งานออกไปหลายด้านคือ

- ก. การคมนาคมทั้งทางบก น้ำ อากาศ
- ข. การเกษตร (โครงการปฏิรูปที่ดิน
รวมอยู่ด้วย)
- ค. การพลังงานและเชื้อเพลิง เช่น
การสร้างเขื่อนและพลังงานไฟฟ้า
- ง. อุตสาหกรรมและเหมืองแร่
- จ. การบริการเศรษฐกิจอื่น ๆ

(83) งบประมาณรายจ่ายที่ค้างไว้อยู่สูงสุดในปีงบประมาณ 2519 คืองบประมาณด้าน

(เศรษฐกิจ)

(84) งบประมาณรายจ่าย (ภาษีอากร) ด้านเศรษฐกิจแยกออกเป็นหลายอย่าง
เช่น.....(ตอบสั้น ๆ ตามแผนภูมิ (82))

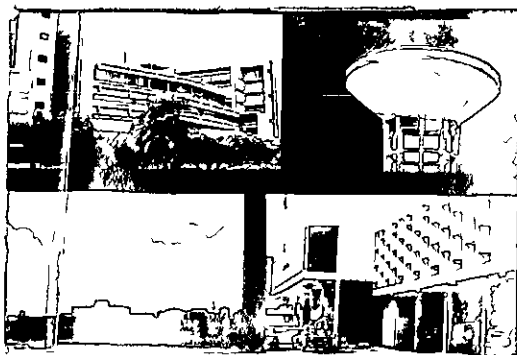
1.	2.
3.	4. ฯลฯ

- (1. การคมนาคม 2. การเกษตร 3. การพลังงานและเชื้อเพลิง
4. การอุตสาหกรรมเหมืองแร่) หรือ (การบริการเศรษฐกิจอื่น ๆ ก็ได้)

(85) โครงการพัฒนาด้านการเกษตรที่สำคัญในปัจจุบันคือโครงการ.....

(ปฏิรูปที่ดิน)

(86)

3. ด้านสาธารณสุขและสาธารณสุขการ

รื้อนำภาษีอากรหรืองบประมาณไปใช้จ่าย
ในการสร้างโรงพยาบาล การบริการชุมชน
เช่น การประปา การกำจัดขยะมูลฝอย
การสุขาภิบาล ฯลฯ ตลอดจนสถานที่พักผ่อน
หย่อนใจและการส่งเสริมสหภาพ ฯ

(87) ตามรูป (86) เงินภาษีอากรนำไปใช้ทำอะไรบ้าง ?

1. 2.
3.

(1. สร้างโรงพยาบาล 2. การประปา 3. สถานีดับเพลิง)

(88) นอกจากสิ่งี่สร้างตามข้อ (87) แล้ว งานด้านสาธารณสุขและสาธารณสุขการ
ยังมีสิ่งอื่น ๆ อีก เช่น

1. 2.
3. 4.

(1. การกำจัดขยะมูลฝอย 2. การสุขภาพ)
(3. การสร้างสถานที่พักผ่อน 4. การส่งเสริมสุขภาพ ฯ)

(89)

4. การรักษาความสงบภายใน

เป็นงานที่จัดทำเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้
ราษฎร แยกหน่วยงานออกได้ดังนี้คือ

- งานตำรวจ
- งานรมช.ทต. และ
- งานตุลาการ

(90) ปัจจุบันนักเรียนไคยินขาวเกี่ยวกับการอาชญากรรม ปล้น จี้ ฆ่า ทางวิทยุ น.ส.พ.
บ่อย ๆ หรือไม่ (บ่อย ๆ / ไม่บ่อย)

(บ่อย ๆ)

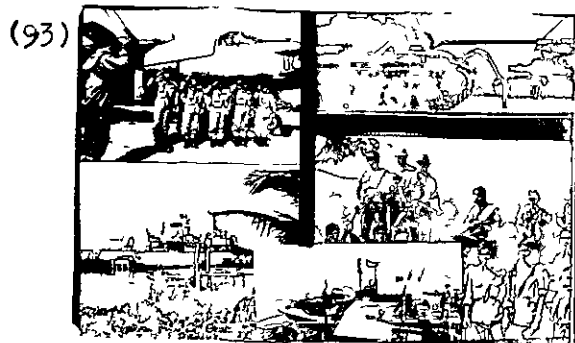
(91) ความถี่ที่เพิ่มขึ้นตาม (90) นั้น ย่อมแก้ไขได้โดย

(ตำรวจ, ผู้รักษากฎหมาย)

(92) นอกจากงานตำรวจแล้ว การรักษาความสงบภายในยังมีงานอีก 2 อย่าง คือ

1. 2.

(1. งานราชทัณฑ์ - 2. งานตุลาการ)

5. การป้องกันประเทศ

งานด้านนี้ต้องใช้เงินภาษีอากรมากเหมือนกัน
อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงกลาโหม
แยกงานออกเป็นกองทัพบก กองทัพเรือ
กองทัพอากาศ

(94) ปัจจุบันนักเรียนมีความซื่อสัตย์ ศรัทธาจากภายนอกประเทศมารบกว หรือรุกรานประเทศเรา
หรือไม่ (มี/ไม่มี)

(มี)

(95) การป้องกันปราบปรามข้าศึกหรือศัตรูเหล่านั้น ผู้มีหน้าที่โดยตรง คือ 1.
2. 3. และ

(1. กองทัพบก 2. กองทัพเรือ 3. กองทัพอากาศ)

(และตำรวจชายแดนหรือพลเรือนก็ได้)

(96)

6. การชำระหนี้เงินกู้ทั้งภายในและภายนอก
ประเทศ และอื่น ๆ งบประมาณการชำระ
หนี้เงินกู้เป็นงบประมาณที่มีตัวเลขแน่นอน
ส่วนงบประมาณด้านอื่น ๆ ถูกลดหลั่นกันไปตาม
ความจำเป็น ซึ่งแผนภูมิก็นับเป็นตัวอย่างงบประ
มาณ 2519 ซึ่งจะเห็นว่างบประมาณด้าน
เศรษฐกิจสูงที่สุด

(97) ตามแผนภูมิ (96) ยอดรวมของภาษีอากร (งบประมาณ) ปีงบประมาณ 2519
คือ.....ล้านบาท

(62,650 ล้านบาท)

(98) งบประมาณที่สูงที่สุดเรียงลงมาตามลำดับ 3 อย่างคือ

1. 2. 3.

(1. เศรษฐกิจ 2. การศึกษา 3. การป้องกันประเทศ)

(99) อียาลิม นักเรียนต้องซื้อสัปดาห์ตนเอง โดยไม่ลดค่าตอบแทนหน้าจอร์บ
ถ้าคอมมอนดักก็แสดงว่านักเรียนเข้าใจหน่วยที่ 3 ดี
ข้อใดไม่เกี่ยวกับการใช้เงินภาษีอากร ?

- ก. การสร้างทางหลวง
- ข. การส่งเคราะห์ทหารผ่านศึก
- ค. การจัดการบริษัท ห้างร้าน
- ง. การจ้างข้าราชการต่าง ๆ

(ค.)

"เสียภาษีอากร เพื่อรัฐพัฒนา ประชาสุขสันต์"

หน่วยที่ 4.

หลักยุทธวิธีในการเก็บภาษีอากร

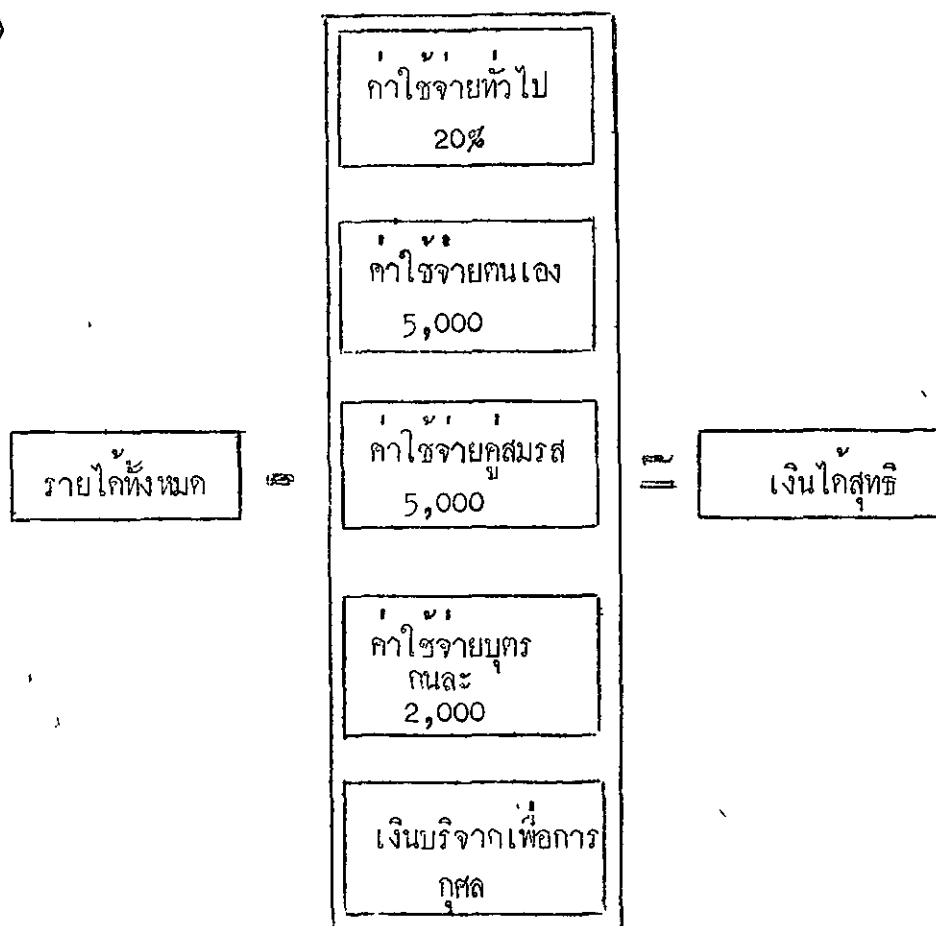
เมื่อท่านเรียนจบหน่วยที่ 4. ท่านควรจะสามาร

- * บอกกฎเกณฑ์ที่รัฐบาลยึดถือเป็นหลักในการเก็บภาษีอากรอย่างยุติธรรมได้ครบถ้วน
 - * ชี้ให้เห็นถึง เหตุผลที่ประชาชนทุกคนเสียภาษีอากรไม่เท่ากันไ้ถูก
 - * บอกได้ว่าเงินรายได้อะไรของราษฎรที่ไม่ต้องเสียภาษีอากร
 - * บอกได้ว่าหน่วยงานใดที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากร
 - * บอกหลักเกณฑ์การเสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลได้คร่าว ๆ
-

(100) รัฐบาลต้องเก็บภาษีอากรให้ไ้มากแ่ต้องเก็บอย่างยุติธรรม ซึ่งจะต้องอาศัยกฎเกณฑ์ทาง ๆ คือ

1. ความสามารถในการเสียภาษีอากรของแต่ละบุคคล
 2. ความเสมอภาคในการเก็บภาษีอากร
 3. ต้องมีมาตรฐานอันแน่นอนในการเก็บภาษีอากร.
 4. ต้องประหยัดค่าใช้จ่าย
 5. ต้องอำนวยความสะดวกให้แก่วิธีการเสียภาษีอากรมากที่สุด
- (อ่านรายละเอียดของแต่ละข้อในกรอบต่อไป)
-

(101)

4. ความสามารถในการเสียภาษีอากรของแต่ละบุคคล รัฐต้องการว่าประชาชนมีรายได้นานที่จะเสียภาษีอากรได้โดยไม่เกิดครอน จึงมีขอยกเว้นต่าง ๆ ให้ เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ก็เก็บจากเงินได้สุทธิ ซึ่งหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วตามรายละเอียดใน แผนภูมิข้างบน

(102) ถ้าพิจารณาถึงหลักคุณธรรมในการเก็บภาษีอากรตามข้อ 1. นี้ ประชาชนที่เสียภาษีอากรเมื่อเสียแล้วจะต้องไม่เกิด.....ขึ้นกับตัวเองและครอบครัว

(ความเดือดร้อน)

(103) ตามแผนภูมิ (101) ผู้เสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลจะได้รับการลดหย่อน
สำหรับค่าใช้จ่ายทั่วไป..... เปอร์เซนต์

(20 เปอร์เซนต์)

(104) สมมติว่าถ้าผู้เสียภาษีเงินได้มีรายได้ทั้งหมดปีละ 20,000 บาท
เขาก็จะได้รับการลดหย่อนสำหรับค่าใช้จ่ายทั่วไป.....บาท

(4,000 บาท)

(105) และลดหย่อนสำหรับค่าใช้จ่ายตนเองอีกบาท

(5,000 บาท)

(106) ดังนั้นถ้าเขาไม่มีภรรยาเขาก็มีเงินได้สุทธิ
 $20,000 - (4,000 + 5,000) = 11,000$ บาท
เขาก็จะเสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลเฉพาะเงิน.....บาทเท่านั้น

(11,000 บาท)

(107) การเสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลคิดจากเงินได้สุทธิ

– เงินได้สุทธิน้อยเสียภาษีอากรน้อย

– เงินได้สุทธิมากก็เสียภาษีอากรในอัตราสูงขึ้น

ตัวอย่าง	เงินได้สุทธิไม่เกิน	10,000	เสียร้อยละ 7
	เงินได้สุทธิ 10,000 แต่ไม่เกิน	50,000	เสียร้อยละ 10
	" " 50,000 "	100,000	" 15
	ฯลฯ		
	" " 400,000 "	1,000,000	" 50
	" " เกิน 1,000,000		" 60

(108) ดังนั้นผู้เสียตามข้อ (106) จะต้องเสียภาษีเงินได้ประมาณ.....บาท

(1,100 บาท)

(109) สมมุติว่า ผู้เสียภาษีเงินได้คนหนึ่งมีเงินได้สุทธิในปีนั้น 35,000 บาท เขาต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ.....

(10)

(110)

2. ความเสมอภาคในการเก็บภาษีอากร

เป็นหลักยุติธรรมในการเก็บภาษีอีกข้อหนึ่ง
หมายความว่า การเก็บภาษีอากรต้องเก็บจาก
บุคคลทุกจำพวก มากน้อยต่างกันตามรายได้
ของเขาเหล่านั้น คือใครมีรายได้สุทธิมากก็
เสียภาษีอากรมาก ใครรายได้สุทธิน้อยก็เสีย
น้อยลงตามส่วน หรือบางคนก็อาจไม่ต้องเสียเลย

(111) ผู้ที่มีรายได้บางคนอาจไม่ต้องเสียภาษีอากร เป็นคำกล่าวที่

ก. ถูก

ข. ผิด

(ก.ถูก)

(112) เหตุที่เขาไม่ต้องเสียภาษีอากรเพราะเขาไม่มีเงินได้สุทธิเหลือเลย หลังจากหักค่า
ใช้จ่ายต่าง ๆ แล้ว

(113) นอกจากเหตุผลตามข้อ (112) แล้ว ประชาชนทุกคนที่มีรายได้ต้อง.....ภาษีอากร

(เสีย)

(114)

ภาพนี้คือ "สภากาชาดไทย" ซึ่งเป็นหน่วยงาน
พิเศษที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากร

(115) องค์การสาธารณะที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรคือ.....

(สภากาชาดไทย)

(116)

3. ต้องมีมาตรฐานอันแน่นอนในการเก็บภาษีอากร

ก็ต้องมีกฎหมายบอกไว้เป็นบันทัดฐานว่า

- เก็บภาษีอากรชนิดใด
- เก็บในอัตราเท่าไร
- ใครเป็นผู้เก็บ
- เก็บเมื่อไหร่ เช่น

เก็บอากรซิเมนต์ 1 ก.ก.ต่อ 2 สตางค์
จากผู้ผลิต

เก็บอากรภาพยนตร์ร้อยละ 50 ของราคา
จากผู้จำหน่าย ฯลฯ

(117) หลักพิธีกรรมในการเก็บภาษีอากรข้อที่ 3 คือ.....

(ต้องมีมาตรฐานอันแน่นอน)

- (110) ความมีมาตรฐานอันแน่นอนจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะมี.....
เป็นเครื่องมือ

(กฎหมาย)

(119)

4. การเก็บภาษีอากรต้องประหยัดค่าใช้จ่าย
คือต้องเก็บให้ได้น้อยที่สุดและมีการรั่วไหล
น้อยที่สุด โดย
- มีเจ้าหน้าที่พอเพียง ไม่มากเกินไป
 - เครื่องมือพอเหมาะพอสมไม่แพงเกินไป
 - ค่าใช้จ่ายประหยัดและถูกต้องตามระเบียบ

- (120) ตามรูป 119 ซึ่งเป็นที่ทำงานของสรรพากรอำเภอให้นักเรียนลองบอกว่ามีเครื่องมืออะไรบ้าง

1. 2.
3. ฯลฯ

- (1. ม้านั่ง, โต๊ะ 2. เครื่องพิมพ์ดีด
3. เครื่องคิดเลข 4. อะไรอีกก็ได้ที่นักเรียนเห็น)

- (121) เครื่องมือเหล่านั้นจำเป็นต่อการทำงานของเจ้าพนักงานหรือไม่
(จำเป็น/ไม่จำเป็น)

(จำเป็น)

- (122) การมีเครื่องมือพอเหมาะสมควรกับสถานที่ทำงานเป็นหลักข้อหนึ่งของการประหยัด
ค่าใช้จ่ายในการ.....

(เก็บภาษีอากร)

(123) หลักเกณฑ์ข้อที่ 4 ของการเก็บภาษีอากรคืออะไร.....

(ประหยัดค่าใช้จ่าย)

(124)

หลักยติธรรมในการเก็บภาษีอากรข้อสุดท้ายคือ

5. ต้องอำนวยความสะดวกให้แก่เสียภาษีอากรมากที่สุด เช่น การตัดจ่ายโฆษณาออกเวลาเสียภาษีอากร ตลอดจนการโฆษณาทางสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ น.ส.พ. ฯลฯ ตลอดจนการแนะนำต่าง ๆ เมื่อมีมาตรการใหม่ เพราะประชาชนไม่ได้รับความสะดวกก็อาจทำให้เขาหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรได้

(125) จากภาพ (124) นักเรียนเห็นการโฆษณาจากสิ่งใดบ้าง

1. 2.
3. 4.
5.

- (1. นัยประกาศ 2. วิทยุ 3. โทรทัศน์
4. หนังสือพิมพ์ 5. สิ่งพิมพ์อื่น ๆ)

(126) การโฆษณาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการบอกให้ประชาชน.... (เกี่ยวกับการเสียภาษี)

(ทราบ)

(127) ประชาชนที่ควรเสียภาษีอากรจะอ้างว่าเขาไม่ทราบว่าต้องเสียภาษีอากรหรือไม่ (ได้/ไม่ได้)

(ไม่ได้)

(128) ถกตองที่นักเรียนตอบว่า ไม่ได้ แต่การที่ทางราชการต้องโฆษณาทางสื่อมวลชน
นี่ถือเป็นการ.....แกมเสียภาษีอากร

(อำนวยความสะดวกหรือเกื้อหนุน)

(129) ฉะนั้นหลักจริยธรรมในการเสียภาษีอากรข้อสุดท้ายก็คือ ต้อง.....
.....

(อำนวยความสะดวกให้แก่มูลเสียภาษีมากที่สุด)

"เสียภาษีให้ชาติ มีโอกาสถูกรางวัล"

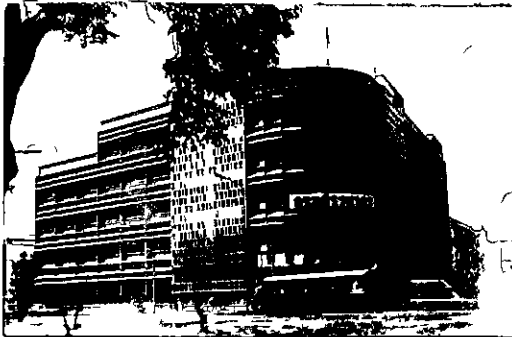
"เสียภาษีให้ชาติ มีโอกาสถูกรางวัล"

หน่วยที่ 5.
หน่วยราชการที่เก็บภาษีอากร

เมื่อท่านเรียนจบหน่วยที่ 5. ท่านควรจะสามาร

- * บอกชื่อกระทรวงที่ทำหน้าที่หลักในการเก็บภาษีได้ถูกต้อง
- * แยกแยะได้ถูกต้องว่าหน่วยราชการใดทำหน้าที่เก็บภาษีอากรชนิดใด
- * บอกชื่อตำแหน่งและสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้เก็บภาษีอากรทุกประเภทในระดับจังหวัดและอำเภอได้ถูกต้อง

(130)

เงินภาษีอากรของรัฐส่วนใหญ่ หน่วยราชการ
สังกัดกระทรวงการคลัง ซึ่งมีอยู่ 3 หน่วยงาน
ใหญ่เป็นผู้เก็บคือ

1. กรมสรรพากร ทำหน้าที่เก็บ
 - ก. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 - ข. ภาษีเงินได้บริษัทและห้างหุ้นส่วน
 - ค. ภาษีการค้า
 - ง. ภาษีทรัพย์สินและสิ่งก่อสร้าง
 - จ. อากรแสตมป์
 - ฉ. อากรมหรสพ
 - ช. อากรรังนก (นกนางแอ่น)

(131) ภาษีอากรของรัฐส่วนใหญ่ผู้เก็บคือกระทรวง.....

(การคลัง)

(132) หน่วยงานแรกของกระทรวงการคลังที่ทำหน้าที่เก็บภาษีอากรคือ กรม.....

(สรรพากร)

(133) ตัวอย่างภาษีอากรที่เก็บโดยกรมสรรพากรมีมาก เช่น

1.	2.
3.	4.
5.	6. าลา

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	2. ภาษีเงินได้บริษัท
3. ภาษีการก	4. ภาษีทรัพย์สิน
5. อากรแสตมป์	6. อากรมหรรสพหรืออากรรังนก

(สลับข้อกันถูก)

(134)

กรมสรรพากรจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไปประจำ
ทั่วประเทศ

– เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดเรียกว่า

"สรรพากรจังหวัด"

– เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเรียกว่า

"สมุหนักข"

(135) เจ้าหน้าที่สรรพากรระดับจังหวัดเรียกชื่อตำแหน่งว่า "....."

(สรรพากรจังหวัด)

(136) เจ้าหน้าที่สรรพากรระดับอำเภอมีชื่อเป็นพิเศษว่า "....."

(สมุหนักข)

(137)

2. กรมสรรพสามิต กรมที่มีหน้าที่เก็บภาษี
สินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ

กลดจกจนทวคณการ จําหนายสินคาเหลานี้ คือ

- ยาสูบ	- เครื่องดื่ม
- สุรา	- ไฟ
- ยานักเก็ต	- เครื่องซัดไฟ
- ซีเมนต์	- ไม้ซัดไฟ ฯลฯ

(138) กรมสรรพสามิต เก็บภาษีอากรสินค้าที่.....ขึ้นภายในประเทศ

(ผลิต)

(139) ยกตัวอย่างสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ ตาม (137)

1. 2. 3.
4. 5. 6. ฯลฯ

1. สุรา 2. ยาสูบ 3. เครื่องดื่ม
4. ไฟ 5. ไม้ซัดไฟ 6. ซีเมนต์ ฯลฯ

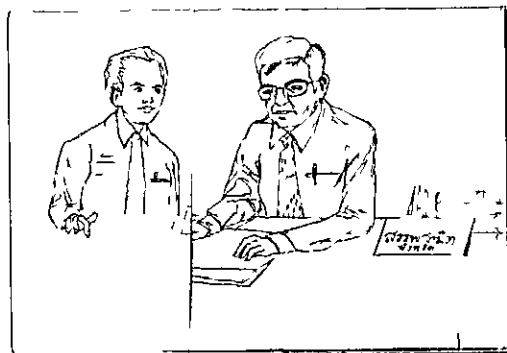
(หรืออื่น ๆ ก็ถูก)

(140) นักเรียนลองนึกต่อไปอีกชื่อว่า มีสินค้าอะไรอีกบ้างที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ

1. 2. 3.

(ถูกทุกข้อถ้าเป็นสิ่งที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ)

(141)

เจ้าหน้าที่ของ กรมนี้ทำงานอยู่ที่ประเทศ

- เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดเรียกว่า

"สรรพสามิตจังหวัด"

- เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเรียกว่า

"สรรพสามิตอำเภอ"

(142) เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตระดับจังหวัดคือ "....."

("สรรพสามิตจังหวัด")

(143) เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตระดับอำเภอคือ "....."

("สรรพสามิตอำเภอ")

(144)

3. กรมศุลกากร กรมนี้มีหน้าที่เก็บอากรสินค้า
ขาเข้าและสินค้าขาออก

- ที่ทำการศุลกากรอยู่ใกล้กับท่าเรือคลองเตย

กรุงเทพมหานคร

- เจ้าหน้าที่ของกรมนี้เรียกว่า "ศุลกากรักษ์"

(145)

ศุลกากร^๑ มี^๒ใ^๓ด้อย^๔ประจำ^๕ห^๖ั่ว^๗ประ^๘เทศ^๙ แ^{๑๐}จะ^{๑๑}
ประ^{๑๒}จำ^{๑๓}อย^{๑๔}คาม^{๑๕}

ก. ค^{๑๖}าน^{๑๗}ที่^{๑๘}จ^{๑๙}ึง^{๒๐}ห^{๒๑}วั^{๒๒}ค^{๒๓}าย^{๒๔}แ^{๒๕}น^{๒๖} เ^{๒๗}น^{๒๘} ป^{๒๙}ำ^{๓๐}ก^{๓๑}ง^{๓๒} เ^{๓๓}บ^{๓๔}ะ^{๓๕}

น^{๓๖}อง^{๓๗}ก^{๓๘}าย^{๓๙} ๑๒๓

ข. ส^{๔๐}ถ^{๔๑}าน^{๔๒}ที่^{๔๓}ส^{๔๔}่ง^{๔๕}ส^{๔๖}ิน^{๔๗}ค^{๔๘}า^{๔๙}อ^{๕๐}ก^{๕๑}น^{๕๒}อ^{๕๓}ก^{๕๔}ปร^{๕๕}ะ^{๕๖}เท^{๕๗}ศ^{๕๘}ห^{๕๙}ร^{๖๐}ือ^{๖๑}น^{๖๒}ำ^{๖๓}ส^{๖๔}ิน^{๖๕}

ค^{๖๖}า^{๖๗}เ^{๖๘}า^{๖๙}มา^{๗๐} เ^{๗๑}น^{๗๒} ที่^{๗๓}พ^{๗๔}า^{๗๕}ร^{๗๖}ือ^{๗๗}ก^{๗๘}ล^{๗๙}อง^{๘๐} เ^{๘๑}ย^{๘๒}

ส^{๘๓}น^{๘๔}า^{๘๕}ม^{๘๖}บ^{๘๗}ิน^{๘๘}ก^{๘๙}อน^{๙๐}เ^{๙๑}ม^{๙๒}ี^{๙๓}อง^{๙๔}

(146) หน^๑ว^๒ย^๓ร^๔า^๕ช^๖ก^๗าร^๘ที่^๙ท^{๑๐}ำ^{๑๑}ห^{๑๒}น^{๑๓}า^{๑๔}ที่^{๑๕}เ^{๑๖}ก^{๑๗}ภ^{๑๘}า^{๑๙}เ^{๒๐}า^{๒๑}กร^{๒๒}ช^{๒๓}า^{๒๔}เ^{๒๕}า^{๒๖}-อ^{๒๗}อ^{๒๘}ก^{๒๙}ี^{๓๐} "....."

(กร^๑ม^๒ศ^๓ุล^๔ก^๕า^๖กร^๗)

(147) เ^๑า^๒เ^๓น^๔า^๕ที่^๖ของ^๗กร^๘ม^๙ศ^{๑๐}ุล^{๑๑}ก^{๑๒}า^{๑๓}กร^{๑๔}ร^{๑๕}เ^{๑๖}ีย^{๑๗}ก^{๑๘}ว^{๑๙}า^{๒๐} "....."

(ศ^๑ุล^๒ก^๓า^๔ร^๕ก^๖)

(148) เ^๑ง^๒ ค^๓ำ^๔ต^๕อ^๖บ^๗ที่^๘ถูก^๙ก^{๑๐}ี^{๑๑}ศ^{๑๒}ุล^{๑๓}ก^{๑๔}า^{๑๕}ร^{๑๖}ก^{๑๗} ซึ่ง^{๑๘}น^{๑๙}ัก^{๒๐}ร^{๒๑}เ^{๒๒}ย^{๒๓}น^{๒๔}ก^{๒๕}ิ^{๒๖}ก^{๒๗}ว^{๒๘}า^{๒๙}ศ^{๓๐}ุล^{๓๑}ก^{๓๒}า^{๓๓}ร^{๓๔}ก^{๓๕}เ^{๓๖}น^{๓๗}ก^{๓๘}ว^{๓๙}จะ^{๔๐}อ^{๔๑}ย^{๔๒}
ปร^{๔๓}ะ^{๔๔}จำ^{๔๕}ก^{๔๖}า^{๔๗}ม^{๔๘}ส^{๔๙}ถ^{๕๐}าน^{๕๑}ที่^{๕๒}ใ^{๕๓}ก^{๕๔}

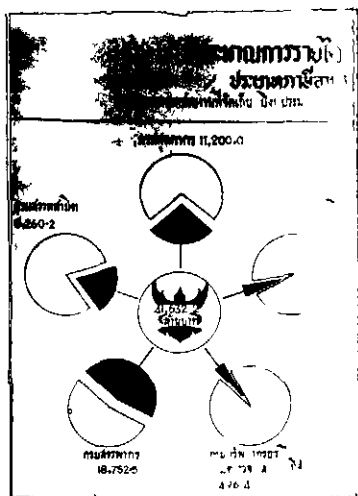
ก. ส^๑น^๒า^๓ม^๔บ^๕ิน^๖ก^๗อน^๘เ^๙ม^{๑๐}ี^{๑๑}อง^{๑๒}

ข. กร^๑ม^๒ศ^๓ุล^๔ก^๕า^๖กร^๗

ค. ค^๑า^๒น^๓ที่^๔จ^๕ึง^๖ห^๗วั^๘ค^๙น^{๑๐}อง^{๑๑}ก^{๑๒}าย^{๑๓}

(ถูก^๑ห^๒ก^๓ข^๔อ^๕)

(149)

ตามแผนภูมิซ้ายมือ ก็รายละเอียดของงบประมาณประเภทภาษีอากร ซึ่งหน่วยราชการต่าง ๆ เก็บได้ในงบประมาณ 2519 ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานใหญ่ 3 หน่วยงานในกระทรวงการคลัง นอกจากนั้นยังมีหน่วยราชการอื่น ๆ อีก เช่น กรมตำรวจ กรมที่ดิน กรมป่าไม้ ฯลฯ แต่ก็เป็นรายได้ส่วนน้อยกว่าหน่วยงานของกระทรวงการคลัง

(150) จากแผนภูมิ (149) หน่วยราชการที่เก็บภาษีอากรนอกจากกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากรแล้ว ยังมีหน่วยราชการอื่น ๆ อีกคือ

1. 2.
3. 4.

1. กรมทรัพย์สินทางปัญญา 2. กรมตำรวจ
3. กรมที่ดิน 4. กรมป่าไม้
5. หน่วยราชการอื่น ๆ (สลับกันก็ได้)

(151) หน่วยราชการที่เก็บภาษีอากรได้มากที่สุดคือ

(กรมสรรพากร)

ท่านตอบถูกก็พลิกหน้าต่อไป
เพื่อศึกษาหน่วยสุดท้ายในเรื่องภาษีอากร

หน่วยที่ 6.

การใช้จ่ายภาษีอากรของรัฐบาล

เจ็ดท่านเรียนจบหน่วยที่ 6. ท่านกรจะสามารถ

- * ระบุหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลยึดถือในการใช้จ่ายเงินภาษีอากรได้อย่างถูกต้อง
- * บอกรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนในการทํางานงบประมาณประจำปีได้
- * แยกแยะรายชื่อหน่วยงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณแผ่นดินได้ทั้งหมด
- * บอกวิธีแก้ไขเมื่องบประมาณรายจ่ายของประเทศเกินกว่ารายได้ได้ถูกต้อง

(152)

เมื่อรัฐบาลเก็บภาษีอากรได้แล้วก็นำมาใช้จ่าย

ตามร่างประเทศชาติและประชาชนคนไทย

การใช้จ่ายก็จะ

- ประหยัด
- ตรงกับจุดประสงค์ของกิจการ
- ถูกต้องตาม พ.ร.บ.งบประมาณประจำปีนั้น ๆ

ปีงบประมาณเริ่มกันจาก 1 ตุลาคมของปีนั้นถึง

30 กันยายนของปีถัดไป

(153) ปีงบประมาณเริ่มกันจากวันที่.....ของปีนั้น ถึง.....
.....ของปีถัดไป

(1 ตุลาคม - 30 กันยายน)

(154) การใช้จ่ายเงินงบประมาณตามรูป (152) นั้น ใช้จ่ายไปเพื่อทำอะไรบ้าง

1.
2.
3.
4.

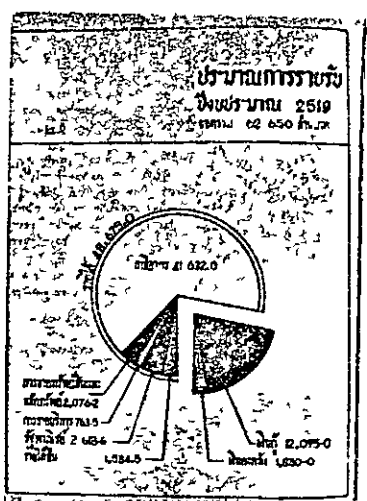
1. สร้างที่อยู่
2. สร้างเขื่อนกั้นน้ำ
3. สร้างโรงเรียน
4. สร้างทางหลวง

(155) การใช้จ่ายเงินภาษีอากรตามข้อ (154) นั้น ค่าใช้จ่ายหลักเกณฑ์โดยทั่วไปของการใช้เงินภาษีอากรคือ

1.
2.
3.

1. ประหยักร
2. ตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจการ
3. ถูกต้องตาม พ.ร.บ.งบประมาณประจำปีนั้น ๆ

(156)

ขั้นตอนในการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล

1. จัดทำงบประมาณประจำปี โดยสำนักงบประมาณ ส่งถึงสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ประเป็นรายได้ของรัฐ จากสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับรายได้ของหน่วยราชการทั้งหมด แผนภูมิตัวนี้เป็นตัวอย่างประมาณการรายรับของปีงบประมาณ 2519 ซึ่งมียอดรวม 62,650 ล้านบาท

(157) ขั้นแรกของการใช้เงินภาษีอากรก็จักทำ.....

(งบประมาณประจำปี)

(158) นักเรียนเข้าใจถูกต้องแล้วว่าขั้นแรกของการใช้เงินภาษีอากรก็
การจัดทำงบประมาณประจำปี ซึ่งหน่วยราชการผู้จัดทำก็คือ.....

(สำนักงานงบประมาณ)

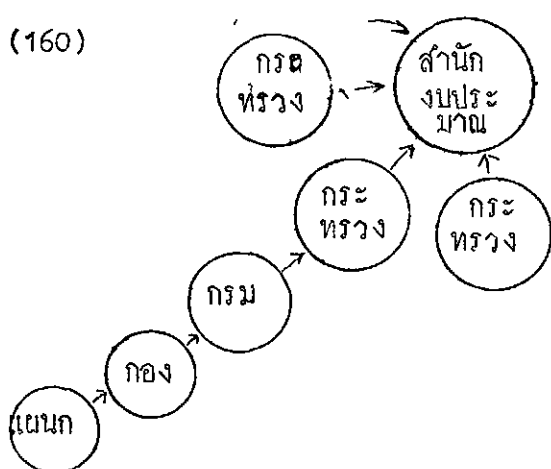
(159) จากแผนภูมิ (156) รายได้ของรัฐได้มาจากหลายแห่งคือ

1. 2.
3. 4. ฯลฯ

1. ภาษีอากร 2. การขายทรัพย์สินและหลักทรัพย์
3. รัฐพาณิชย์ 4. การขายบริการ หรืออื่น ๆ

ที่มีระบุตามแผนภูมิก็ถูก

(160)

เมื่อสำนักงานประมาณกำหนดรายได้ของรัฐแล้ว
ถึงข้อ 2 คือ

2. คำนวณรายจ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ โดย
ในส่วนราชการต่าง ๆ ทั้งประเทศเสนอ
รายละเอียดขึ้นมาแต่ละกระทรวง ทั้ง 13
กระทรวง แล้วทุกกระทรวงก็ส่งยอดรวมจ่ายไป
ยังสำนักงานประมาณเพื่อพิจารณาต่อไป

(161) ขั้นแรกของการใช้จ่ายเงินภาษีอากรก็ จักทำงบประมาณประจำปีหรือคำนวณ
รายได้ของรัฐ ส่วนขั้นที่ 2 คือ การคำนวณ.....ของหน่วยราชการต่าง ๆ

(รายจ่าย)

(162) ถูกต้องชั้นที่ 2 ของการใช้จ่ายเงินภาษีอากร คือการคำนวณรายจ่ายของ
หน่วยราชการต่าง ๆ ทั้ง 13

(กระทรวง)

(163) จากแผนภูมิ (160) การคำนวณรายจ่ายจะเริ่มจากหน่วยงานที่เล็กที่สุด
คือ.....

(แผนก)

(164) เกณฑ์ที่ตอบว่า แผนก และหน่วยงานระดับต่อ ๆ ไปจนถึงระดับ.....

(กระทรวง)

(165) ทุกกระทรวงก็จะเสนอขอรายจ่ายไปยัง.....

(สำนักงบประมาณ)

(166)

สำนักงบประมาณก็จะพิจารณาหาว่ารายจ่าย
ประเภทใดจำเป็นมากน้อยเพียงไร และต้องใช้
จ่ายมากน้อยเท่าไร แล้วก็จะจัดสรรปันส่วนไปตาม

ความเหมาะสม ถึงแผนภูมิแสดงงบประมาณ 2519
ซึ่งแยกไปตามลักษณะงาน จะสังเกตเห็นได้ว่า งบด้าน
เศรษฐกิจสูงมากที่สุด ถึง 16,572.9 ล้านบาท
(เงินต้นสัปดาห์ 3,500 ล้านบาทที่อยู่ในงบ
เศรษฐกิจ)

(167) ตามแผนภูมิ (166) ยอดรวมงบประมาณรายจ่ายคือ.....ล้านบาท

(62,650)

(168) งบประมาณที่ส่งที่สุดคือ.....

(เศรษฐกิจ)

(169) ส่วนงบประมาณที่ส่งลงมาเป็นอันดับที่ 2 และ 3 คือ งบประมาณ
.....

(การศึกษาและการป้องกันประเทศ)

(170)

หลังจากสำนักงานงบประมาณได้วั้สรรปันส่วน
งบประมาณต่าง ๆ แล้ว ก็จะถึงขั้นที่ 3 คือ
3. การร่างงบประมาณประจำปี ซึ่งผู้จัดทำก็คือ
สำนักงานงบประมาณ แล้วรัฐบาลก็จะนำร่าง
พ.ร.บ.งบประมาณประจำปีเสนอต่อรัฐสภา
ถ้ารัฐสภาเห็นชอบด้วยกับ พ.ร.บ.งบประมาณ
นั้นก็จะลงมติประกาศใช้เงินไปตามกฎหมายนี้
การใช้จ่ายเงินก็กองให้พอดีกับรายรับ

(171) ตามรูป (170) เป็นการประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณา พ.ร.บ.....
.....ประจำปี

(งบประมาณ)

(172) พ.ร.บ.งบประมาณประจำปี คือกฎหมายที่บอกไว้ว่า รัฐบาลจะ.....
เงินภาษีอากรในด้านใดมากน้อยเท่าไร

(ใช้จ่าย)

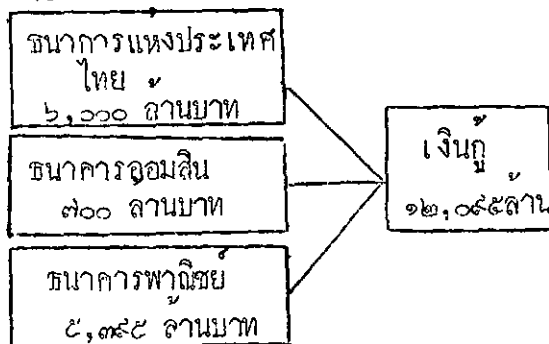
(173) การใช้จ่ายงบประมาณประจำปี จะต้องเป็นไปตาม.....
.....ประจำปีนั้น ๆ

(พ.ร.บ.งบประมาณ)

(174) หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ถูกมองที่สุด คือต้องจ่ายเงินให้พอกับ
.....

(รายรับ)

(175)

แต่ในกรณีที่ต้องจ่ายเงินเกินงบประมาณ สำนัก
งบประมาณกับกระทรวงการคลัง ก็ต้องพิจารณา
ร่วมกันว่าจะหาเงินมาใช้ให้พอ ซึ่งส่วนมากก็ขอ
จากภายในหรือภายนอกประเทศ ซึ่งมีงบประมาณ
2519 ที่มีเงินกู้ถึง 12,055.0 ล้านบาท

(176) ถ้าต้องใช้จ่ายเงินเกินงบประมาณประจำปี หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันคือ
1. 2.

(1. สำนักงบประมาณ 2. กระทรวงการคลัง)

(177) สำนักงบประมาณและกระทรวงการคลังมักจะพิจารณาหาเงินมาใช้โดยการ.....
จากภายในหรือภายนอกประเทศ

(ขอ)
กู้

(178) ความหมาย (175) มีดอกเบี้ย.....ล้านบาท

(12,095.0 ล้านบาท)

(179)

4. การควบคุมและตรวจสอบการจ่ายเงิน
ให้กลายมาแลว่าการใช้จ่ายเงินของหน่วย
ราชการต่าง ๆ จะต้อง
- ใช้อย่างประหยัด
- ตรงจุดประสงค์ของกิจการและ
- ถูกต้องตามกฎหมาย
โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ควบคุมอย่างใกล้ชิด
คือ
- สำนักงบประมาณ (สำนักนายกฯ)
- กรมบัญชีกลาง (กระทรวงการคลัง)

(180) ตามรูป (179) ก้อนหน่วยราชการอะไรบ้าง

1. 2.

(1. สำนักงบประมาณ 2. กรมบัญชีกลาง)

(181) สำนักงบประมาณและกรมบัญชีกลางทำหน้าที่.....
การจ่ายเงินภาษีอากร

(ควบคุมและตรวจสอบ)

(182)

และเมื่อหน่วยราชการต่าง ๆ ใช้จ่ายเงินไป
แล้ว พอใกล้สิ้นปีงบประมาณก็จะมีการตรวจสอบ
การจ่ายเงินซ้ำอีกครั้งหนึ่งโดย

- คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ก.ง.)

(183) หน่วยราชการที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินภายในอีกหน่วยหนึ่งคือ.....

.....

(คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน)

(184) อักษรย่อของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คือ.....

(ค.ก.ง.)

(185) ฉะนั้นหน่วยราชการทำหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบการจ่ายเงินจึงมีอยู่ 3 หน่วย คือ

1.
2.
3.

1. สำนักงบประมาณ

2. กรมบัญชีกลาง

3. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(186)

ฉะนั้น การใช้จ่ายเงินภาษีอากรทุกบาททุกสตางค์
จึงมีระเบียบวิธีการที่เรียบร้อย รัดกุม เชื่อถือได้
ว่าเงินภาษีอากรที่เราเสียให้แก่วัฒนาจะนำไปบำรุง
ประเทศชาติได้เต็มที่

ชาวไทยทุกคนที่มีรายได้จึงควรเสียภาษีอากร
ให้แก่วัฒนาตามกฎหมาย เพราะเป็นวิธีที่จะช่วย
เหลือประเทศชาติที่คือชีวิตหนึ่ง

(187) นักเรียนคิดว่าการใช้จ่ายเงินภาษีอากรของรัฐบาลที่มีวิธีการที่
(เชื่อถือได้/ไม่น่าเชื่อถือ)

(เชื่อถือได้)

(188) ถ้านักเรียนทำงานมีรายได้เมื่อไหร่ นักเรียนลองบอกวิชาเธอเต็มใจ
จะเสียภาษีอากรให้รัฐบาลหรือไม่

ก. เต็มใจ

ข. ไม่เต็มใจ

(189) ถ้ามักถามว่า เต็มใจ และโปรดตอบคำถามสุดท้ายอีก 1 คำถาม ถ้าตอบถูก
ก็แสดงว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษีอากรดี

(190) พเรียงลำดับขั้นตอนการใช้จ่ายเงินของรัฐบาลมาให้ถูกต้อง

1. จัดทำงบประมาณรายได้อประจำปี
 2.
 3.
 4.
-

- เฉลย
2. คำนวณรายจ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ
 3. ร่าง พ.ร.บ.งบประมาณประจำปี
 4. ความคุม ตรวจสอบการจ่ายเงิน
-

จบบทเรียนเรื่องภาษีอากร
ขอให้โชคดีในการทำข้อทดสอบ